

JEDZIEMY DO WÓD W...

Biluetyn Informacyjny Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP

**STOWARZYSZENIE
GMIN
UZDROWISKOWYCH RP**

W numerze:

- Od redakcji	2
- Nowe władze, siedziba i statut SGU RP	3
- Wspomnienie postaci Prezesa SGU Józefa Hlebowicza	12
- Ustawa o uzdrowiskach, gminach uzdrowiskowych i lecznictwie uzdrowiskowym – dalsze losy	20
- Spotkanie Zarządu EZU	44
- Zapraszamy do... /Sopot, Ustka, Kołobrzeg/	45
- Uwarunkowania prawne i finansowe uzdrowisk polskich	56
- Rozwój strategii i taktyki marketingowej w sanatoriach, poszerzanie zdolności usługowej w obiektach o wysokiej klasie /CPZ Geovita w Krynicy/	65
- Strategia rozwoju turystyki w latach 2001 – 2006 – projekt dokumentu rządowego	68
- ZAPROSZENIE NA KONGRES	107

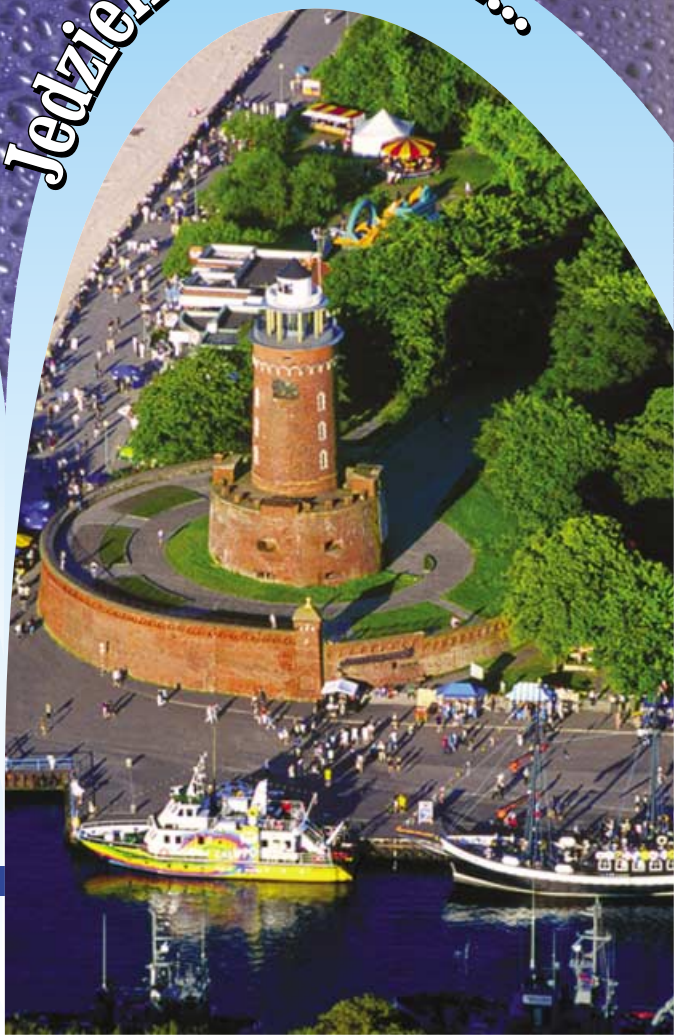

STOWARZYSZENIE GMIN UZDROWISKOWYCH RP

BIULETYN INFORMACYJNY NR 1-2, KWIECIEŃ 2001

Jedziemy do wód w...

- lecznictwo
- gospodarka
- ekologia
- turystyka
- kultura

Szanowni Państwo

Wiele czasu minęło od ukazania się ostatniego numeru Biuletynu Informacyjnego Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP „Jedziemy do wód w...”, wiele się również wydarzyło. Szczególnie wstrząsającą była dla nas wiadomość o śmierci założyciela i wieloletniego Prezesa Zarządu SGU, niestrudzonego działacza społecznego i gospodarczego mgr Józefa Hlebowicza. Pozwoliliśmy sobie zamieścić w numerze wspomnienie dr Piotra Iwańskiego o tej niezapomnianej i zasłużonej dla gmin uzdrowiskowych postaci. Wraz z 1 numerem w 2001 roku zmieniamy szatę graficzną biuletynu, chcemy aby przy jego opracowaniu aktualne stało się motto autorstwa prof. dr hab. Aleksandra Stefana Kornaka: „Pełne i skuteczne funkcjonowanie uzdrowisk, ich rynkowa rekonstrukcja oraz reforma opieki zdrowotnej ludności jest jednym z najtrudniejszych problemów społecznych i gospodarczych w końcu XX wieku w Polsce. Miejscowości kuracyjne i uzdrowiska wymagają generalnego systemowego unowocześnienia, inwestycji, remontów, skuteczniejszej ochrony środowiska, na które brak jest kapitałów krajowych. Trzeba je reformować, sięgać do wzorców Unii Europejskiej i zdobywać kapitały”. Szczególnie chcielibyśmy podkreślić ostatnie zdanie zacytowanego motto. Jako Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP chcielibyśmy je realizować, a efekty naszej pracy przedstawiać Państwu w kolejnych numerach wydawanego biuletynu. Planujemy rozpocząć konkretne działania marketingowe zarówno w kraju jak i na rynkach europejskich i światowych. Kluczowym zadaniem jakie stawiamy

sobie do wykonania w najbliższym czasie jest wydanie albumu promującego uzdrowiska polskie. Zostanie on stworzony jako markowy produkt „Uzdrowiska Polskie”. Już w tym numerze rozpoczynamy prezentację gmin pod kątem wspomnianego albumu. Bardzo chcielibyśmy stworzyć również System Informacyjny Uzdrowisk, oparty głównie na elektronicznym przesyłaniu danych. Niestety nie funkcjonuje taki system w Polsce, a wiemy, że jest on bardzo potrzebny i jesteśmy w stanie go zrealizować przy pomocy Państwa. Pragniemy więcej pisać o Was, o tym co dzieje się w gminach członkowskich, a także gminach nie zrzeszonych, będących również gminami uzdrowiskowymi. Prosimy o kontakt z nami, o nadsyłanie artykułów dotyczących spraw, które warto przedstawiać i trzeba nagłaśniać. Przedstawiając informacje dotyczące bezpośrednio gmin uzdrowiskowych nie sposób zapomnieć o najistotniejszej sprawie, a mianowicie o dalszych losach projektu ustawy o uzdrowiskach, gminach uzdrowiskowych i lecznictwie uzdrowiskowym. I o tym będziecie mogli Państwo przeczytać w tym biuletynie. Przedstawimy w nim również projekt dokumentu rządowego dotyczącego strategii rozwoju turystyki w latach 2001-2006. W związku z długą przerwą w wydawaniu Informatora „Jedziemy do wód w...” dużo materiału przygotowaliśmy dla Państwa w tym numerze. Mamy jednak nadzieję, że sprostą on Państwa oczekiwaniom. Życzymy miłej lektury i nowych pomysłów. Postaramy się je przy pomocy Państwa zrealizować.

*Agata Gościńska**Kierownik Biura SGU RP*

W związku ze śmiercią Pana Józefa Hlebowicza długoletniego Prezesa Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych w dniu 25 sierpnia 2000 na Zebraniu Zarządu SGU wybrano nowego Prezesa Stowarzyszenia. Został nim Burmistrz Gminy Uzdrowskiej Krynica Pan Jan Golba.

Na tym samym zebraniu uzupełniony został również skład Zarządu o osobę Burmistrza Polanicy Pana Grzegorza Junga.

Przedstawiamy nowy skład Zarządu SGU RP:

- Jan Golba	- Prezes Zarządu,
- Stanisław Wziątek	- Wiceprezes Zarządu,
- Grzegorz Jung	- Członek Zarządu,
- Piotr Komornicki	- Członek Zarządu
- Leszek Dzierżewicz	- Członek Zarządu.

W związku ze zmianami jakie nastąpiły w Stowarzyszeniu Gmin Uzdrowiskowych również w 2000 roku w dniu 3 października odbyło się nadzwyczajne walne zebranie, na którym uchwalona została nowa nazwa, siedziba oraz statut Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych.

Poniżej podajemy pełny tekst uchwały wraz z załączonym statutem:

**Uchwała
Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych w Konstancinie – Jeziornej
z dnia 3 października 2000 r.**

w sprawie zmiany nazwy, siedziby i statutu Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych w Konstancinie – Jeziornej

Na podstawie § 5 ust. 2 lit. d Statutu Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych w Konstancinie – Jeziornej ; - **Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych w Konstancinie – Jeziornej uchwała , co następuje:**

§ 1

Ustala się , że dotychczasowe Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych w Konstancinie – Jeziornej otrzymuje nazwę „Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych Rzeczypospolitej Polskiej”, zwane dalej „Stowarzyszeniem”.

§ 2

Siedzibą Stowarzyszenia jest miasto Krynica.

§ 3

Uchwała się Statut Stowarzyszenia w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 4

Traci moc Statut Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych w Konstancinie – Jeziornej.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały
Walnego Zebrania Członków
Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych
z dnia 3 października 2000 r.

S T A T U T **STOWARZYSZENIA GMIN UZDROWISKOWYCH RZECZYPO-** **SPOLITEJ POLSKIEJ**

Rozdział I

Nazwa i siedziba Stowarzyszenia

§ 1.

1. Nazwa Stowarzyszenia brzmi: Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Siedzibą Stowarzyszenia jest Krynica.
3. Terenem działania Stowarzyszenia jest obszar Rzeczypospolitej Polskiej. Może ono działać także poza granicami kraju po uzyskaniu zezwolenia właściwych miejscowo władz.
4. Stowarzyszenie może tworzyć regionalne jednostki organizacyjne zwane oddziałami.
5. Stowarzyszenie posiada osobowość prawną.
6. Stowarzyszenie używać będzie ośmiokątnej pieczęci z napisem: Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP. Projekt graficzny pieczęci stanowi załącznik do statutu.

Rozdział II.

Cele i zadania Stowarzyszenia oraz sposoby ich realizacji.

§ 2.

Celem Stowarzyszenia jest:

- 1/ reprezentowanie, obrona i popieranie wspólnych interesów swoich członków wobec Sejmu, Senatu, władz państwowych, administracji rządowej i samorządowej, organów i instytucji europejskich oraz osób prawnych i fizycznych,
- 2/ wszechstronny rozwój polskich uzdrowisk oraz miejscowości o walorach uzdrowiskowych,
- 3/ wspieranie rozwoju działalności uzdrowiskowej, turystycznej i rekreacyjno – sportowej w gminach należących do Stowarzyszenia.
- 4/ dążenie do zapewnienia gminom uzdrowiskowym szczególnej opieki ze strony Sejmu, Senatu, rządu,
- 5/ utrzymywanie stałego kontaktu z pokrewnymi instytucjami i zrzeszeniami w kraju i za granicą,
- 6/ pielęgnowanie poczucia łączności i solidarności wśród członków Stowarzyszenia,
- 7/ popieranie wszelkich akcji zmierzających do rozwoju uzdrowisk polskich,
- 8/ prowadzenie działalności reklamowej, promocyjnej i marketingowej polskich uzdrowisk,
- 9/ prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie objętym statutem.

§ 3.

Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez:

- 1/ podejmowanie działań dla zapewnienia właściwego rozwoju psychofizycznego człowieka,
- 2/ popularyzowanie lecznictwa uzdrowiskowego, turystyki ,sportu i rekreacji ruchowej jako elementów zdrowego stylu życia,
- 3/ wydawanie własnych publikacji,
- 4/ współpracę z instytucjami i organizacjami o pokrewnych zadaniach w kraju i za granicą,
- 5/ prowadzenie działalności gospodarczej dla uzyskania środków na cele statutowe,
- 6/ współudział w tworzeniu prawa z zakresu wyznaczonego przez cele i zadania stowarzyszenia.

Rozdział III

Członkowie Stowarzyszenia, ich prawa i obowiązki.

§ 4.

1. Stowarzyszenie zrzesza członków:
 - a/ zwyczajnych,- którymi są gminy uzdrowiskowe, gminy na terenie których prowadzona jest działalność uzdrowiskowa oraz gminy mające na swoim terenie kąpieliska morskie,
 - b/ wspierających,- którymi mogą być osoby prawne i fizyczne uznające cele i zadania Stowarzyszenia, która zadeklaruje opłacanie składek oraz pomoc finansową, rzeczową i organizacyjną w realizacji celów Stowarzyszenia
 - c/ honorowych
2. O przyjęcie w poczet członków zwyczajnych i wspierających decyduje Zarząd Stowarzyszenia.
3. O przyjęciu w poczet członków honorowych decyduje Walne Zebranie Członków na wniosek Zarządu, lub na wniosek co najmniej 1/4 członków zwyczajnych Stowarzyszenia.

§ 5.

Członkom zwyczajnym i honorowym przysługuje prawo:

- a/ czynnego i biernego prawa wyborczego do wszystkich władz Stowarzyszenia,
- b/ uczestniczenia we wszystkich formach działalności Stowarzyszenia,
- c/ zabierania głosu we wszystkich sprawach dotyczących Stowarzyszenia, zgłaszania opinii, wniosków i postulatów,
- d/ żądania od Stowarzyszenia udzielenia pomocy w sprawach ustalonych zakresem działania Stowarzyszenia,
- e/ reprezentacji na Walnym Zebraniu Członków z prawem jednego głosu.

§ 6.

Reprezentanci członków wspierających uczestniczą w Walnym Zebraniu Członków bez prawa głosu w głosowaniach.

§ 7.

Członkowie zwyczajni i honorowi obowiązani są do :

- a/ przestrzegania statutu i uchwał władz Stowarzyszenia,
- b/ brania czynnego udziału w pracach Stowarzyszenia i popierania jego celów,
- c/ opłacenia wpisowego w wysokości 200 zł. Wysokość składki rocznej uchwalana jest corocznie na Walnym Zebraniu na wniosek Zarządu lub członka Stowarzyszenia.

§ 8.

1. Utrata członkostwa w Stowarzyszeniu następuje:
 - a/ na pisemny wniosek /wystąpienie/ zgłoszony na trzy miesiące przed końcem roku kalendarzowego,

- b/ przez wykreślenie członka działającego na niekorzyść lub szkodę Stowarzyszenia. Uchwałę w tej sprawie podejmuje Walne Zebranie Członków,
 - c/ przez wykreślenie na skutek zalegania z opłacaniem składek rocznych co najmniej za dwa okresy płatności. Wykreślenie następuje uchwałą Zarządu po uprzednim pisemnym upomnieniu,
 - d/ śmierci osoby fizycznej.
2. Wykreślونemu członkowi przysługuje prawo odwołania się do Walnego Zebrania Członków w terminie 30 dni od doręczenia uchwały Zarządu.

Rozdział IV

Władze Stowarzyszenia, tryb dokonywania ich wyboru oraz ich kompetencje.

§ 9.

1. Władzami Stowarzyszenia są :
- a/ Walne Zebranie Członków,
 - b/ Zarząd,
 - c/ Komisja Rewizyjna
2. Kadencja wszystkich wybieranych władz Stowarzyszenia trwa 4 lata, a wybór odbywa się w głosowaniu tajnym bezwzględną większością głosów.
3. W przypadku utraty, ustania członkostwa, rezygnacji z funkcji lub zgonu w czasie trwania kadencji, skład władz Stowarzyszenia uzupełnia się, powołując na wakujące miejsca osoby spośród nie wybranych kandydatów, według kolejności uzyskanych głosów.

Liczba powołanych w ten sposób członków władz, nie może przekraczać 1/3 liczby członków pochodzących z wyborów.

§ 10.

Walne Zebranie Członków.

1. Walne Zebrania Członków mogą być :
- a/ - zwyczajne, lub
 - b/ - nadzwyczajne
- 1/ Zwyczajne Walne Zebranie Członków zwołuje Prezes Zarządu co 4 lata, w ciągu pierwszych dwóch miesięcy roku kalendarzowego, następującego po wyborach do władz samorządu gminnego, powiadamiając członków Stowarzyszenia o terminie, miejscu i porządku obrad listem poleconym lub faksem, najpóźniej 14 dni przed rozpoczęciem zebrania.
- 2/ Nadzwyczajne Walne Zebranie Członków zwołuje Prezes Zarządu na podstawie:
- a/ uchwały Zarządu,
 - b/ na wniosek komisji rewizyjnej lub na pisemne żądanie przynajmniej 1/4 członków Stowarzyszenia w terminie 30 dni od otrzymania wniosku.

- 3/ Walne Zebranie prawidłowo zwołane władne jest podjąć ważne uchwały bez względu na liczbę uczestników.
2. W Walnym Zebraniu Członków biorą udział:
 - a/ członkowie zwyczajni i honorowi – z głosem stanowiącym,
 - b/ członkowie wspierający i zaproszeni goście z głosem doradczym,
3. Reprezentantem członka zwyczajnego jest wójt, burmistrz, prezydent lub osoba przez niego upoważniona.
4. Do wyłącznej kompetencji Walnego Zebrania należy:
 - a/ określanie głównych kierunków działalności Stowarzyszenia,
 - b/ wybór i odwoływanie członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej,
 - c/ zatwierdzanie sprawozdań Zarządu i Komisji Rewizyjnej,
 - d/ udzielanie Zarządowi i Komisji Rewizyjnej absolutorium,
 - e/ zmiana statutu i rozwiązanie Stowarzyszenia ,
 - f/ ustalanie wysokości składki rocznej,
 - g/ powoływanie, nadzorowanie i rozwiązywanie Oddziałów Regionalnych,
 - h/ rozpatrywanie i załatwianie wniosków i postulatów zgłaszanych przez członków Stowarzyszenia.
5. Do ważności uchwał Walnego Zebrania, wymagana jest bezwzględna większość głosów obecnych członków, z zastrzeżeniem § § 16 i 17 ust. 1.

§ 11.

Zarząd Stowarzyszenia.

1. Zarząd kieruje bieżącą działalnością Stowarzyszenia, realizuje uchwały Walnego Zebrania Członków, reprezentuje go na zewnątrz i ponosi odpowiedzialność za swoją działalność przed Walnym Zebraniem.
2. W skład Zarządu Stowarzyszenia wchodzi pięciu członków Zarządu: Prezes, dwóch Zastępców Prezesa, dwóch członków Zarządu.
3. Prezesa Zarządu i Zastępców Prezesa wybierają ze swego grona członkowie Zarządu Stowarzyszenia.
4. Posiedzenia Zarządu zwołuje Prezes, a uchwały i decyzje Zarządu zapadają zwykłą większością głosów, przy obecności Prezesa i przynajmniej dwóch członków Zarządu.
5. Do zaciągnięcia zobowiązań majątkowych w imieniu Stowarzyszenia uprawniony jest Prezes lub Zastępca Prezesa i jeden członek Zarządu łącznie.
6. Posiedzenia Zarządu odbywają się nie rzadziej niż raz na kwartał.
7. Do kompetencji Zarządu należy:
 - 1/ realizacja celów Stowarzyszenia oraz uchwał Walnego Zebrania Członków,
 - 2/ składanie sprawozdań ze swojej działalności na Walnym Zebraniu Członków,
 - 3/ zwoływanie Walnego Zebrania Członków,
 - 4/ przyjmowanie i skreślanie członków Stowarzyszenia,

- 5/ sprawowanie zarządu nad majątkiem Stowarzyszenia,
- 6/ podejmowanie decyzji w sprawach majątkowych Stowarzyszenia,
- 7/ reprezentowanie Stowarzyszenia wobec władz, sądów i instytucji,
- 8/ organizowanie i prowadzenie działalności gospodarczej,
- 9/ powoływanie stałych i doraźnych komisji,
- 10/ prowadzenie biura Zarządu, zawieranie umów o pracę z pracownikami,
- 11/ przedstawianie Walnemu Zebraniu sprawozdań i bilansów rocznych oraz preliminarza budżetu na rok przyszły.

§ 12.

1. Komisje stałe i doraźne, o których mowa w § 11 ust. 7 pkt. 9 – Zarząd powołuje uchwałą określającą liczbę członków komisji, jej zadania i czas działania.
2. Członkami komisji mogą być członkowie Stowarzyszenia, jak i osoby nimi nie będące w liczbie nie przekraczającej 1/4 składu komisji.
3. Przewodniczący komisji składa Zarządowi sprawozdanie z jej działalności.
4. Przewodniczący komisji ma prawo uczestniczyć w posiedzeniach Zarządu z głosem doradczym.

§ 13.

Komisja Rewizyjna.

1. Komisja Rewizyjna jest powołana do sprawowania kontroli nad działalnością Stowarzyszenia.
2. W skład Komisji Rewizyjnej wchodzi 5 osób wybieranych spośród członków Stowarzyszenia, w tym: przewodniczący, sekretarz, członkowie.
3. Członkowie Komisji Rewizyjnej nie mogą pełnić innych funkcji w organach Stowarzyszenia.
4. Komisja Rewizyjna konstituuje się w ramach swego składu.
5. Do kompetencji Komisji Rewizyjnej należy:
 - 1/ kontrola całokształtu działalności Stowarzyszenia,
 - 2/ ocena działalności Zarządu,
 - 3/ wnioskowanie o zwołanie nadzwyczajnych Walnych Zebrań Członków Stowarzyszenia,
 - 4/ przedstawianie Zarządowi uwag i wniosków w sprawie działalności statutowej i finansowej Stowarzyszenia,
 - 5/ składanie sprawozdań z działalności Komisji Rewizyjnej na Walnym Zebraniu,
 - 6/ wnioskowanie o zatwierdzenie sprawozdań z działalności Zarządu, sprawozdań finansowych oraz udzielaniu lub odmowie udzielenia absolutorium władzom Stowarzyszenia.

§ 14.

Oddziały Regionalne ,zasady tworzenia i struktura organizacyjna.

1. Oddziały Regionalne Stowarzyszenia mogą być utworzone uchwałą Walnego Zebrania Członków, na wniosek Zarządu lub na wniosek co najmniej 5-ciu członków Stowarzyszenia.
2. Oddział Regionalny nie może liczyć mniej niż 5-ciu członków.
3. Władzami Oddziału regionalnego są:
 - 1/ Zebranie Członków Oddziału Stowarzyszenia,
 - 2/ Zarząd Oddziału Stowarzyszenia.
4. Wyboru Zarządu Oddziału Stowarzyszenia dokonuje Zebranie Członków Oddziału Stowarzyszenia na zasadach przewidzianych do wyboru władz Stowarzyszenia.
5. Zarząd składa się z trzech osób wybieranych na okres 4-ch lat w tym z: prezesa, zastępcy prezesa, sekretarza.
6. Do kompetencji Zebrania Członków Oddziału należy:
 - 1/ zatwierdzanie sprawozdań Zarządu Oddziału,
 - 2/ udzielanie Zarządowi Oddziału absolutorium,
 - 3/ wybór Zarządu Oddziału,
 - 4/ załatwianie wniosków Zarządu oraz członków Oddziału.
7. Do kompetencji Zarządu Oddziału należy:
 - 1/ reprezentowanie członków Oddziału wobec władz i organów regionu
 - 2/ dążenie do urzeczywistnienia celów Stowarzyszenia,
 - 3/ wykonywanie uchwał Zebrania Członków Oddziału Regionalnego,
 - 4/ zarządzanie majątkiem Oddziału,
 - 5/ prowadzenie biura Zarządu Oddziału,
 - 6/ przedkładanie sprawozdań z działalności Zebraniu Członków Oddziału
 - 7/ kierowanie bieżącą działalnością Oddziału,
 - 8/ zwoływanie Zebrania Członków Oddziału,
8. Do ważności uchwał Zarządu Oddziału niezbędna jest obecność prezesa i co najmniej jednego członka zarządu.
9. Oddziały Regionalne używają nazwy „ Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych Rzeczypospolitej Polskiej Oddział Regionalny w.....”

Rozdział V.

Majątek i fundusze stowarzyszenia.

§ 15.

1. Majątek Stowarzyszenia stanowią nieruchomości, ruchomości i fundusze.

2. Majątek Stowarzyszenia powstaje z:
 - 1/ składek członkowskich,
 - 2/ darowizn,
 - 3/ spadków,
 - 4/ zapisów,
 - 5/ dochodów z własnej działalności gospodarczej,
 - 6/ dochodów z majątku Stowarzyszenia,
 - 7/ dotacji,
 - 8/ zbiorów publicznych.
3. Stowarzyszenie prowadzi gospodarkę finansową, rachunkowość zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami. Środki pieniężne, niezależnie od źródeł ich pochodzenia winny być przechowywane na koncie bankowym Stowarzyszenia.
4. Składniki rzeczowe majątku Stowarzyszenia powstałe w wyniku jego działalności są własnością Stowarzyszenia.
5. Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą dla uzyskania środków na realizację swoich celów statutowych.

Rozdział VI.

Zmiany Statutu i rozwiązanie stowarzyszenia.

§ 16.

Statut może być zmieniony uchwałą Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia podjętą bezwzględną większością głosów, przy obecności co najmniej połowy członków Stowarzyszenia.

§ 17.

1. Rozwiązanie Stowarzyszenia może nastąpić na podstawie uchwały Walnego Zebrania Członków podjętej bezwzględną większością głosów, przy obecności co najmniej połowy członków Stowarzyszenia.
2. Walne Zebranie powołuje komisję likwidacyjną, która zgodnie z ustalonymi przez Walne Zebranie wytycznymi przeprowadzi likwidację.
3. W przypadku likwidacji Stowarzyszenia jego majątek, po zaspokojeniu wszelkich zobowiązań i roszczeń wierzycieli przechodzi na własność poszczególnych członków, proporcjonalnie do wnoszonych składek, chyba, że ostatnie Walne Zebranie postanowi inaczej.

Ś.P.
JÓZEF
HLEBOWICZ
(1916-2000)

WSPOMNIENIE PO-
STACI PREZESA SGU
JÓZEFA HLEBOWICZA
(PRZEDRUK Z GAZETY
GMIN, POWIATÓW I
WOJEWÓDZTW)

Urodził się 28 listopada 1916 r. w Petersburgu, od 1918 r. mieszkał w Warszawie, gdzie ukończył gimnazjum im. Rontalera. Po odbyciu służby wojskowej w Szkole Podchorążych Rezerwy Kawalerii w Grudziądzu i 13. Pułku Ułanów Wileńskich, rozpoczął studia w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. We wrześniu 1939 r. został wzięty do niewoli sowieckiej i wywieziony do Ostaszkowa, skąd uciekł. W latach 1940-1945 przebywał w niewoli niemieckiej, po wojnie, do 1948 r. służył w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie (jako adiutant gen. Piskora), następnie powrócił do Polski. Do 1985 r. pracował w Spółdzielni Mieszkaniowej Pax (był jej założycielem i prezesem).

W roku 1990 został wybrany burmistrzem Konstancina- Jeziorny z ramienia Solidarności. W 1993 r. złożył z tej funkcji rezygnację. W 1991 r., jako przewodniczący Komitetu Założycielskiego, został wybrany przewodniczącym zarządu Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych. Przez wiele lat pełnił

funkcję Wiceprzewodniczącego Federacji związków Gmin i Powiatów RP. „Na każdym stanowisku wyróżniał się niezwykłą werwą i niezwykłą wolą działania. Podziwialiśmy jego konsekwencję w działaniu i bezkompromisowość”. - Tak o nim mówi obecny prezes SGU Jan Golba, dodając, że to właśnie dzięki niemu Stowarzyszenie zostało przyjęte do Europejskiego Związku Uzdrowisk. Przez 10 lat walczył o ustawę o uzdrowiskach i gminach uzdrowiskowych (jej projekt przeszedł właśnie pierwsze czytanie), organizował konferencje ekologiczne, wyjazdy studyjne, współredagował pismo „Jedziemy do wód...”. Postać Hlebowicza to niedościgniony wzór, autorytet dla polskich samorządowców, albo - jak o nim powiedział wiceprezes SGU, Stanisław Wziątek - samorządowiec europejskiego formatu, który nieustępliwość i bezkompromisowość godził z wielką kulturą osobistą i wspaniałym charakterem.

Był Autorytetem

Poznałem ś.p. Józefa Hlebowicza zaledwie kilka lat temu. Było to w 1996 r., kiedy w Krakowie odbywało się spotkanie przedstawicieli uzdrowisk z Niemiec. Pomagałem wtedy przy organizowaniu konferencji. Od tego czasu spotykaliśmy się wiele razy, przeważnie w Krakowie bądź Warszawie. Trudno w paru słowach opisać atmosferę tych spotkań.

Był człowiekiem niezwykle zaangażowanym we wszystko, co robił. Czynnie uczestniczył w pracach nad powołaniem Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich - pierwszej wspólnej organizacji samorządów w Polsce. Pomagał potem przy tworzeniu biura Federacji w Krakowie. Potrafił dzielić się swoim doświadczeniem organizacyjnym.

Blżej poznaliśmy się w czasie przygotowań do I Kongresu Samorządów Terytorialnych, jaki odbył się w Krakowie w 1997 r. Kiedy w 1997 r. podjęto intensywne prace nad projektem ustawy reformujących administrację publiczną, z niezwykle dużym zaangażowaniem włączył się w te działania. Uczestniczył aktywnie w pracach Rady i Prezydium Federacji, w licznych posiedzeniach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz jej zespołów. We wszystkich istotnych sprawach zawsze miał swoje zdanie nacechowane troską o dobro publiczne, o dobro Polski. Był wielkim orędownikiem samorządu terytorialnego. Wierzył w co, że po kilku-

dziesięciu zmarnowanych latach Polska wyźwignie się dzięki aktywności i pracowitości lokalnych środowisk. Szczególnie wiele pracy poświęcił idei odrodzenia polskich uzdrowisk. Jego marzeniem było uchwalenie specjalnej ustawy o gminach uzdrowiskowych. Doprowadził do opracowania projektu tej ustawy. Gdzie mógł, zabiegał o poparcie w tej sprawie. Nie dane mu było zwieńczyć tego wysiłku sukcesem. Projekt do dziś zalega w ministerialnych biurkach.

Był ś.p. Józef Hlebowicz Człowiekiem niezwykle mądrym. Potrafił zachwycić mądrością, a także swym osobistym urokiem i zaangażowaniem w sprawy, które prowadził. Miał zawsze czas na rozmowę o wszystkim, co było ważne dla rozmówcy. Dla mnie ś.p. Józef Hlebowicz był niekwestionowanym Autorytetem.

Paweł Stańczyk

Sekretarz Miasta Krakowa

Odszedł Katon Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych

Piotr Iwański

Znowu przychodzi mi pisać o kimś -jako już zmarłym - o kim należało pisać jeszcze za jego życia. Niestety, śmierć bywa czasami szybsza niż wydawcy. Osoba, o której chcę dziś pisać, nie mieściła się raczej w kategoriach "przedmiotów zainteresowań" środków masowego przekazu; nie była ani "miss mokrego podkoszulka", ani rekordzystą w zjadaniu kiełbasek, ani mistrzem świata w pluciu na celność lub odległość (wszystko oczywiście z zapisem w odpowiedniej księdze światowych rekordów), itp. Mimo to, pozwalam sobie zwrócić uwagę Czytelników na tę postać, gdyż sądzę, iż przyszli rzetelni historycy gmin uzdrowiskowych (w tym także historycy Buska) nie będą mogli jej pomijać.

W dniu 31.VII.2000 r. zmarł, a 4.VIII.2000 r. został pochowany na Powązkach przy udziale Kompanii Honorowej Wojska Polskiego mgr Józef Hlebowicz, Prezes Zarządu Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych, a także wiceprzewodniczący Rady Federacji i Związków Gmin i Powiatów RP, pierwszy w III RP burmistrz Konstancina-Jeziornej.

Był osobowością niezwykle bogatą. Urodził się 28.XI.1916 r. w Petersburgu. Po wojnie (oczywiście I światowej) jego rodzice przenieśli się do Warszawy. W 1934 zdał maturę, a następnie odbył studia ekonomiczne. Służbę wojskową odbywał najpierw w Szkole Podchorążych w Grudziądzu, a następnie w stopniu rotmistrza w 13 Pułku Ułanów Wileńskich (w Nowej Wilejce pod Wilnem). W sierpniu 1939r. zmobilizowany, brał udział w wojnie w składzie Armii Prusy, pod dowództwem

gen. Dąb-Biernackiego. Dostał się do niewoli sowieckiej; udając szeregowca uniknął Katynia. Na skutek wymiany jeńców między Rosjanami i Niemcami stał się jeńcem niemieckim. Tu ujawnił, że jest oficerem i był przetrzymywany w oflagu oficerskim. Po wydostaniu się z oflagu, dostał się do Wojska Polskiego na Zachodzie. Jako adiutant gen. Tadeusza Piskora miał satysfakcję widzieć klęskę Niemiec. Do Polski wraca w 1949 r. Bierze udział w ruchu spółdzielczości mieszkaniowej. Zakłada Stowarzyszenie Weteranów Artylerii Konnej.

Osobiście znałem go głównie jako człowieka związanego z funkcjonowaniem samorządu terytorialnego w Polsce po 1990 roku, szczególnie zaś z funkcjonowaniem gmin uzdrowiskowych. Był on postacią znaczącą dla ruchu samorządowego w Polsce. Ponieważ był jednak bardziej "osobowością" niż "osobistością", może nie wszyscy dość wyraźnie

go słuchali i czytali. Dlatego wydaje się rzeczą słuszną przypomnieć jego postać na łamach pisma w samym już tytule noszącym nazwę "Zdrój".

Pierwsze moje świadome zauważenie jego postaci pochodzi ze zjazdu gmin uzdrowiskowych w Busku-Zdroju, który odbył się w lipcu. 1990 roku. Uczestniczył w nim jako burmistrz Konstancina-Jeziornej. Organizując ten zjazd, uznałem za najpilniejsze przeanalizowanie funkcji, jakie w nowej sytuacji powinny pełnić gminy uzdrowiskowe. W trakcie obrad wskazywaliśmy, iż gminy uzdrowiskowe pełnią (lub powinny pełnić) pięć takich funkcji: leczniczą, ekonomiczną, ekologiczną, turystyczną i kulturotwórczą. Każda z tych funkcji była analizowana w osobnym referacie. Ja mówiłem coś o funkcji kulturotwórczej, w swoich wywodach nawet dwukrotnie posiłkując się cytataми z Platona, ale wielkiego powszechnego zrozumienia chyba nie uzyskałem. Natomiast Pan Hlebowicz wyraźnie był usatysfakcjonowany moimi wywodami i w dyskusji kategorycznie popierał moją tezę o szczególnej ważności funkcji kulturotwórczej dla gmin uzdrowiskowych. Ale w dalszej dyskusji mówił, iż aby móc te funkcje spełniać, gminy uzdrowiskowe powinny mieć jakieś narzędzie działania i płaszczyznę współdziałania między sobą. Taką rolę mogłaby spełniać jakaś organizacja zrzeszająca gminy uzdrowiskowe; mogłaby mieć formę związku międzygminnego lub stowarzyszenia. Oni – tzn. delegacja z Konstancina-Jeziornej - nawet mają już

dość skonkretyzowane projekty statutów. Po dyskusji zebrani stwierdzili, że odpowiedniejsza byłaby forma stowarzyszenia. Wybraliśmy tymczasowy komitet organizacyjny, a przez wieczór już pracowaliśmy nad przedstawionym projektem statutu.

Od momentu tego zjazdu Pan Józef Hlebowicz stanął najpierw na czele Komitetu Założycielskiego Stowarzyszenia Gmin Uzdrawiskowych. Następnie po zarejestrowaniu Stowarzyszenia Gmin Uzdrawiskowych, nieprzerwanie aż do śmierci, był Prezesem Zarządu SGU. Wkładał dużo pracy wraz ze swoimi współpracownikami w ciągle dopracowywanie projektu ustawy o gminach uzdrawiskowych. (Dodam, iż w początkowym okresie istnienia SGU szczególnie wkład pracy do projektu ustawy wnieśli: p. mec. Cecylia Radziejewicz z Konstancina-Jeziornej i nasi prawnicy z Buska p.p. Wojciech Zręda i Jerzy Grabek.). Niezwykle wytrwały w staraniach o uchwalenie ustawy o gminach uzdrawiskowych, podejmował mnóstwo różnych działań, które zmierzały do jej uchwalenia. Były to działania w środowisku rządowym, parlamentarnym i innych. Nie sposób tutaj szczegółowo ich wymieniać, lub wymieniać choćby najważniejsze; objętość tego tekstu na to nie pozwala. Powiedzmy tylko, że były to wysiłki bardzo różnorodne, prowadzone w bardzo wielu środowiskach, z wielką wytrwałością i zaangażowaniem. Wszystkich, którzy chcieliby bliżej poznać się z Jego działaniami na tym polu, odsyłam do pisma "Jedziemy do

wód w...” (Biuletynu Informacyjnego Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych), gdzie wiele - choć przecież nie wszystkie, bo to niemożliwe! - z tych jego działań zostały udokumentowane. W sprawie uchwalenia ustawy o gminach uzdrowiskowych Pan Hlebowicz był niezwykle zasadniczy i nieskory do ustępowania osobom nawet wysoko postawionym (takim dostawało się tym więcej, iż nie rozumieją sprawy tak zasadniczej). W tym względzie przypominał mi Katona Starszego (ok. 234-149 p.n.e.) z jego słynnym ceterum censeo Carthaginem esse delendam (poza tym sądzę, że Kartagina winna być zburzona). Wyrażeniem tym ponoć kończył każde przemówienie, niezależnie na jaki temat mówił. Dzięki temu doprowadził do ostatecznego zburzenia Kartaginy przez Rzymian. O Panu Hlebowiczu też można by utrzymywać, że w każdym wystąpieniu wyrażał niewzruszone przekonanie, iż ustawa o gminach uzdrowiskowych jest konieczna i musi być uchwalona. Jak dalece jego osoba była ściśle kojarzona z tą ustawą, niech świadczy fakt, że Jerzy Stępień (wcześniej senator Ziemi Kieleckiej, obecnie sędzia Trybunału Konstytucyjnego) w dyskusji nad projektem ustawy w Sejmie powiedział, że ustawa ta powinna nazywać się “ustawą” Hlebowicza”.

Dzięki dobrej znajomości języków obcych i dużej ilości kontaktów na Zachodzie skutecznie wprowadzał fakt istnienia naszego Stowarzyszenia w krąg świadomości ludzi Zachodu związanych z gminami uzdrowiskowymi (a szerzej

także z samorządem terytorialnym). Jego działań na tym polu także było bardzo wiele i nie sposób ich tutaj wymienić. Wskażę tylko przykładowo przyjęcie Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych do Europejskiego Związku Uzdrowisk, co nastąpiło w Wiesbaden w dniu 1-go marca 1996 roku, podczas I Europejskiego Kongresu Uzdrowisk. Świadcami tego wydarzenia było 17 przedstawicieli SGU - w tym z Buska ówczesny v-ce burmistrz p. Jan Kołodziej i ja. Możemy więc powiedzieć, iż nasze gminy: Busko-Zdrój i Solec-Zdrój należą w pewien sposób do Wspólnoty Europejskiej już ponad cztery lata. Kontakty Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych rozszerzał Pan Hlebowicz także na gminy państw byłej Europy Wschodniej. Osoby zainteresowane tym fragmentem jego działań, odsyłam ponownie do pisma “Jedziemy do wód w...”.

Pan Hlebowicz był jednym z tych nietypowych “okazów”, którymi zaowocowały samorządy w swej pierwszej kadencji 1990-1994. Wtedy w samorządach pojawiło się dużo ludzi, którzy nie mieli mentalności urzędniczej i doświadczenia pracy w administracji. Ludzie ci nie pytali najpierw:

- na co przepisy pozwalają, a na co nie pozwalają;
- jak trzeba “załatwiać”, aby coś osiągnąć;
- jak wykorzystać swoje znajomości, do osiągnięcia czegoś, czego nie mogą osiągnąć ci, którzy znajomości nie mają,

- jak wykorzystać swoją pozycję, do własnego “ustawienia się”.

Oni widzieli jakie problemy niesie życie i byli przekonani, że problemy te należy rozwiązać. A jeżeli jakieś przeszkody stoją na zawadzie, to przeszkody te należy usunąć, a nie ulegać im. Dominowało przy tym wśród tych ludzi przekonanie, iż nie należy podchodzić do problemów z punktu widzenia własnych, indywidualnych korzyści, że się to nie godzi, a trzeba widzieć zagadnienia w wymiarze dobra wspólnego. Byli także przekonani, że taki sposób widzenia rzeczywistości posiada większość ludzi, a powątpiewanie o tym może być tylko chwilowym niezrozumieniem tego, co zostało osiągnięte.

Pan Hlebowicz nie był człowiekiem za wszelką cenę przywiązany do posiadania władzy i umiał do skutków tej postawy odnieść się z dużym poczuciem humoru. Byłem kiedyś świadkiem takiej sceny. W siedzibie SGU zastanawialiśmy się nad bieżącymi problemami w Stowarzyszeniu. W pewnej chwili Pan Hlebowicz mówi, iż ma pewien kłopot, bo oto jedna z osób, na poparciu której dla naszego projektu ustawy o gminach uzdrowiskowych bardzo nam zależy, przysłała do SGU dużo materiałów reklamowych związanych z działalnością gospodarczą jaką ta osoba prowadzi; z równoczesną prośbą, aby te materiały rozpropagować w gminach uzdrowiskowych. Kłopot jest jednak w tym, że działalność ta w żaden sposób nie jest związana z działalnością uzdrowiskową. Nawet jest jakby z branży wprost jej

przeciwnej (była to bowiem produkcja funeraliów - czyli sprzętów związanych z pogrzebami). Odesłać to? Nie wypada! Obrazi się. Zrazimy ją sobie. Rozsyłać to? Tym bardziej niemożliwe, bo to zupełnie niezwiązane ze statutową działalnością SGU. Co tu zrobić? Wtedy trzecia osoba, która tam była, mówi mniej więcej tak: A porozstawiać to po kątach. Trochę tu, trochę tam. Aby było widać, że jeszcze tego trochę jest, ale część już poszła. Niech to przeleży tak jakiś czas. a potem gdzieś to powoli wyrzucać. Wtedy Pan Hlebowicz – z nieporuszoną twarzą, ale błyskiem w oku - do tego pana mówi: Teraz to ja już rozumiem, dlaczego ja już przestałem być burmistrzem, a pan jest ciągle prezydentem.

Jeden z jego bliskich przyjaciół – ułanów żegnając Go na pogrzebie powiedział, że był On człowiekiem dobrym; ale nie w jakimś czułościowym rozumieniu, ale w rozumieniu prawdziwym. Był autentycznie dobrym człowiekiem, bo kochał konie i książki; a taki człowiek nie może być złym człowiekiem. Czy kochał konie tego nie wiem. Wiem jednak, że lubił książki. I miał ich, i wiele, i dobrych. Był wrażliwy na sprawę kultury, cenił imponderabilia.

Ta jego “surowa dobroć” zjednywała mu sympatię także ludzi o pewnych sprawach myślących inaczej niż on sam. Pamiętam, że kiedy jechałem z zająciami na Uniwersytet Polski w Wilnie, prosił mnie, abym odwiedził jego znajomego Litwina i przekazał mu także pakunek (chyba z żywnością) . Jak się

później zorientowałem, ów, Litwin był zagorzałym “sajudistą”, o charakterystycznych dla tego ugrupowania poglądach. A ich poglądy są dla nas dość szokujące. Nie sposób ich tutaj szczegółowo przedstawiać. Zasygnalizuję najbardziej charakterystyczne: Jagiełło to zdrajca Litwy; wielkim władcą to był Witold, a nie Jagiełło; Litwa ogromnie straciła na unii z Polską; Polacy na Litwie to okupanci; Armia Krajowa to organizacja przestępcza; itp. Wiem, także, że Pan Hlebowicz toczył polemiki z tym Litwinem na te tematy i to w tonie “zasadniczym”, a mimo to, był lubiany przez tego Litwina i jego rodzinę.

Wydawało mi się także, iż bolało go (co najmniej trochę), kiedy w naszych szeregach z uporem powtarzano, bardzo modną ostatnio maksymę “kto ma pieniądze, ten ma władzę”; szczególnie w takim jej rozumieniu, że pieniądź jest wartością najwyższą, a człowiek to jedynie simplex servus pecuniae (prosty sługa pieniądza).

Nurtowało go też chyba przemijanie dzieł ludzkich, czasami nawet cennych, wartościowych, pięknych. Kiedy byliśmy na I Międzynarodowych Targach Uzdrawiskowo-Turystycznych “Natura Sanat” w Polanicy-Zdroju we wrześniu 1994 r. zabrał mnie w okoliczne góry, gdzie pokazywał mi miejsca, w których był przetrzymywany jako jeńiec niemiecki. Pojechaliśmy wtedy także do wielkiego fortu, który był kiedyś wybudowany na dawnej granicy między Austrią i Prusami. Fort ten już był w bardzo kiepskim stanie, a widać było, że była to

kiedyś nie tylko groźna, ale i piękna budowla. Wtedy jakoś tak mu się wyrwało: Panie Piotrze! Jak rozpadają się dzieła ludzkie. Jak się rozsypują. Przemijają i giną.

Śmierć Pana Józefa Hlebowicza jest na pewno dużą stratą dla wszystkich gmin uzdrowiskowych w Polsce. Ale przede wszystkim jest stratą dla ludzi, którzy go znali osobiście - ubyla z naszego świata postać, która była wybitną osobowością. Jest także moją osobistą stratą. Tym bardziej, iż nie spodziewałem się tego. Kiedy otrzymałem jego ostatni list, nie spieszyłem się z odpowiedzią. Sądziłem, iż będzie nawet lepiej na jego temat porozmawiać przy najbliższym spotkaniu, niż spieszyć się - z konieczności - z krótką odpowiedzią. A był to bardzo ciepły list, który pozwolił sobie tutaj dokładnie przytoczyć.

Szanowny Panie Piotrze!

Dziękuję uprzejmie za powiadomienie mnie o publicznym posiedzeniu Rady Filozofii KUL w dniu 25.05.2000 r, które miało wysłuchać obrony Pana rozprawy doktorskiej “Księdza Piotra Chojnackiego koncepcja filozofii”

List Pana dotarł do mnie zbyt późno, abym mógł zmienić mój program na ten dzień i przyjechać do Lublina, czego bardzo żałuję gdyż chciałbym osobiście nie tylko wysłuchać Pana wystąpienia, ale również złożyć Panu osobiste serdeczne gratulacje.

Tą drogą przesyłam więc wyrazy uznania, szacunku i gratulacje z powodu

uzyskania przez Pana tytułu doktora filozofii. Jestem przekonany, że Pana rozprawa doktorska jak i jej obrona odbyły się z wyróżnieniem *summa cum laude*.

Żałuję, że planowana przez Pana konferencja, w której miałem wystąpić jako referent nie mogła się odbyć. Bardzo ciekaw jestem jak wypadnie praca magisterska pana Motyla cieszyłbym się, gdybym mógł od niego otrzymać jeden egzemplarz tej pracy.

*Łączę wyrazy szacunku
i pozdrowienia*

Nie wiedziałem nic o jego chorobie. Wydawało mi się, że Pan Hlebowicz jest właściwie postacią niezniszczalną; jest i zawsze będzie. Z pewnością kiedyś (i to raczej wcześniej niż później) spotkamy się i mu opowiem: Jak to było z obroną, czy została wyróżniona *summa cum laude*, czy *insigne cum laude*, czy tylko *magna cum laude*, czy też w ogóle nie została wyróżniona; dlaczego konferencja naukowa w Busku z okazji dziesięciolecia samorządu terytorialnego nie doszła do skutku, mimo, iż wszystko dobrze się zapowiadało – program jej przewidywał interesujące tematy i może jeszcze bardziej interesujących prelegentów, a mimo to ostatecznie “padła”; co myślę i wiem o poświęconej gminom uzdrowiskowym pracy magisterskiej, przygotowywanej przez studenta z Buska.

I nie spotkaliśmy się już, i nie rozmawialiśmy... Ale może jeszcze

kiedyś... Wtedy chyba nawet będę wiedział gdzie Go szukać. Bo chyba spełniła się (lub się spełni) prośba, którą uczestnicy pogrzebu zanosili, śpiewając:

*Anielski orszak niech twą duszę
przyjmie,*

*Uniesie z ziemi ku wyżynom nieba,
A pieśń zbawionych niech ją
zaprowadzi.*

Aż przed oblicze Boga Najwyższego.

Bo i gdzież można by pewnie szukać kogoś, kto kochał konie, książki i ... samorząd terytorialny? Ale czyja się tam do Niego dostanę? Wszak z tych trzech rzeczy które On kochał, w sposób bezsprzeczny tylko książki są mi tak bliskie. A jeżeli nawet się spotkamy, czy problemy z Jego ostatniego listu do mnie, będą jeszcze dla nas interesujące?

Przedruk z miesięcznika Społeczno-Kulturalnego „Zdrój”

Ustawa o Uzdrawiskach, gminach uzdrawiskowych i lecznictwie uzdrawiskowym – dalsze losy.

Jan Golba - Prezes SGU RP

Przygotowany przez Stowarzyszenie Gmin Uzdrawiskowych RP w czerwcu 2000 roku projekt **ustawy o uzdrawiskach, gminach uzdrawiskowych i lecznictwie uzdrawiskowym** doczekał się wreszcie przyjęcia przez Radę Ministrów. Projekt ten w grudniu 2000 roku został skierowany na tzw. Szybką ścieżkę legislacyjną i stał się oficjalnym drukiem Sejmowym Nr 2520.

Przyjęty przez Rząd projekt datowany na 19.08.200 r. całkowicie jednak pominął kwestie związane między innymi z rekompensatami dla gmin uzdrawiskowych z tytułu ograniczeń w rozwoju, a także kwestie zapewnienia gminom uzdrawiskowych dodatkowych środków na realizację przypisanych im zadań. W projekcie ustawy zapomniano, że gminy uzdrawiskowe wykonują zadania zmierzające do stworzenia i utrzymania podstaw rozwoju lecznictwa uzdrawiskowego i z tego tytułu ponoszą dodatkowe nakłady na infrastrukturę około uzdrawiskową. Te kwestie podnoszone przez SGU RP wydawały się w pełni zasadne i oczywiste, gdyż zadania wymienione powyżej gminy realizują z własnego budżetu ograniczając wydatki na cele publiczne związane z zaspokojeniem potrzeb własnych mieszkańców.

O ile projekt w pierwszej części (gdzie znalazły uregulowanie kwestie uzdrawiskowe i lecznictwo uzdrawiskowe) zadowalałby gminy uzdrawiskowe, o tyle w drugiej części całkowicie pomija odrębności finansowe tych gmin i jest nie do przyjęcia przez nasze środowiska.

W tej sytuacji przed rozpoczęciem posiedzeń Podkomisji nadzwyczajnej do rozpatrzenia rządowego projektu ustawy o uzdrawiskach, gminach uzdrawiskowych i lecznictwie uzdrawiskowym Komisji Zdrowia oraz Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej Stowarzyszenie Gmin Uzdrawiskowych RP wnioskowało o ujęcie w projekcie ustawy następujących kwestii:

- 1) Zapewnienie gminom uzdrawiskowym większych wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych poprzez zwiększenie udziału dla tych gmin do 32,6%. Należy bowiem zaznaczyć, że taki wskaźnik został już przyjęty na rok bieżący dla gmin górniczych. W poprzednich projektach planowało się podwyższenie subwencji dla gmin uzdrawiskowych, której wpływy miały chociaż częściowo zrekompensować ograniczenia rozwoju, a

także dać możliwość realizacji inwestycji proekologicznych. Takie rozwiązanie jest powszechnie praktykowane w państwach Unii Europejskiej. **Sposób podziału tych środków miał być określony odrębnymi przepisami.**

- 2) Ustalenie, że wpływy za składowanie odpadów oraz opłat i kar za korzystanie z wód i urządzeń wodnych stanowić będą w całości dochód funduszy gmin uzdrowiskowych. Wniosek taki jest w pełni uzasadniony, bowiem w gminach uzdrowiskowych obowiązują szczególne rygory związane z ochroną środowiska naturalnego, a także podwyższone są normy wskaźników zanieczyszczeń powietrza, gleby i wody. Pozyskane środki z kar gminy uzdrowiskowe przeznaczać będą na spełnianie tych wymogów.
- 3) Zaproponowano, aby kary i opłaty związane z wyłączeniem z produkcji gruntów leśnych położonych na terenie gmin uzdrowiskowych stanowiły w całości dochód gminnych funduszy ochrony środowiska. Zaznaczyć tutaj należy, że lasy i tereny leśne w gminach uzdrowiskowych pełnią przeważnie funkcję lasów ochronnych. W gminach tych poza lecznictwem uzdrowiskowym prowadzi się także działalność turystyczną i rekreacyjno-sportową, która w wielu wypadkach wiąże się z przedwczesną wycinką określonego areалу lasów (np. pod narciarskie trasy zjazdowe), opłaty z tego tytułu

trafiają na konto funduszu leśnego, który przeznaczony jest na cele ogólne, a zazwyczaj nigdy nie trafia do gmin uzdrowiskowych na wykonanie zalesień celem odbudowy drzewostanu i poprawę retencyjności obszarów ochronnych. Działanie takie nie daje żadnego efektu dla gmin uzdrowiskowych, stąd też wniosek ten był w pełni zasadny.

- 4) Zaproponowano także, aby wpływy z opłaty eksploatacyjnej za wydobywanie wód leczniczych oraz wpływy z tytułu opłat za gospodarcze korzystanie z wód używanych do celów rozlewniczych stały się w całości dochodami gminnych funduszy ochrony środowiska. Wniosek ten był tym bardziej zasadny, że to na gminach uzdrowiskowych ciąży obowiązek utrzymania dróg, którymi wywozi się wodę mineralną, a także na gminie ciąży obowiązek szczególnej ochrony i zagospodarowania obszarów górniczych, które są ustanowione dla ochrony tych wód. W tej sytuacji dochody z opłat (nie wielkie) powinny być absolutnie wpływami gmin uzdrowiskowych.

Odnosnie pierwszej kwestii poruszonej przez SGU RP dotyczącej zwiększenia udziału gmin w podatku dochodowym od osób fizycznych pojawił się w trakcie posiedzeń Podkomisji (ds. ustawy o uzdrowiskach, gminach uzdrowiskowych i lecznictwie uzdrowiskowym) pomysł skonstruowania autopoprawki mówiącej o podziale kwoty pochodzącej z 5% zwiększenia udziału

we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych od osób zamieszkających na terenie wszystkich gmin uzdrowiskowych, proporcjonalnie do ilości miejsc sanatoryjnych w poszczególnych uzdrowiskach. *(poniżej przedstawiamy projekt tej autopoprawki, oraz tekst projektu ustawy o uzdrowiskach, gminach uzdrowiskowych i lecznictwie uzdrowiskowym wraz z uzasadnieniem, uzupełniony o kwestie najistotniejsze dla gmin uzdrowiskowych - zaznaczone w projekcie tłustym drukiem, a także przedruk dokumentów rządowych).*

Prace przy projekcie ustawy „o uzdrowiskach, gminach uzdrowiskowych i lecznictwie uzdrowiskowym przebiegały następująco:

Dnia 18 stycznia 2001 roku odbyło się pierwsze posiedzenie połączonych Sejmowych Komisji Zdrowia oraz Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej.

W posiedzeniu tym ze strony SGU RP uczestniczyli:

- **Jan Golba - Prezes Zarządu SGU RP,**
- **Stanisław Wziątek – Wiceprezes Zarządu SGU RP,**
- **Piotr Komornicki,**
- **Leszek Dzierżewicz.**

Dzięki interwencji posła Kazimierza Sasa już na wstępie do głosu dopuszczony został Prezes SGU RP, który krytycznie odniósł się do ostatniej wersji projektu ustawy przedstawionej przez Rząd.

Spowodowało to żywą reakcję posłów,

k którzy w większości poparli stanowisko Prezesa SGU RP – Jana Golby.

W wyniku dyskusji uzgodniono, że dla dopracowania projektu powołana zostanie Komisja nadzwyczajna, w skład której weszli:

1. **Grzonkowski Stanisław**
2. **Herman Krystyna**
3. **Leraczyk Zbigniew**
4. **Sas Kazimierz**
5. **Senkowski Zbigniew**
6. **Szymański Zbigniew - przewodniczący**
7. **Woda Wiesław**
8. **Zieliński Tadeusz.**

Powołana przez połączone Komisje Podkomisja Nadzwyczajna spotkała się przy udziale zaproszonych ekspertów, związków zawodowych, przedstawicieli Rządu oraz członków Zarządu SGU RP pięć razy wypracowując ostateczny kształt projektu ustawy.

Generalnie można stwierdzić, że Komisja wypracowała konsensus zapisów do rozdziału V projektu ustawy. Z przykrością należy stwierdzić, że propozycje Zarządu SGU RP odnosząca się do wspomnianych już kwestii spotkały się z negatywnym przyjęciem Rządu oraz posłów Szymańskiego Grzonkowskiego, którzy przy sprzeciwie posła Kazimierza Sasa (4 osoby obecne na głosowaniu) przegłosowali ostateczną treść projektu ustawy.

Projekt ten nie tylko nie uwzględnił zgłoszonych przez SGU RP poprawek, ale wprowadzał zapis, który przywracał ubiegłoroczną wysokość po-

datków od sanatoriów. Biuro Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP z siedzibą w Krynicy wykazało, że wprowadzenie tego zapisu spowodowałoby obniżenie dochodów gmin uzdrowiskowych w 2001 roku o kwotę 12 mln złotych. Na takie uszczuplenie dochodów gmin bez ich zrekompensowania zgody być nie mogło. Dlatego obecny na posiedzeniu Podkomisji członek Zarządu SGU RP – Piotr Komornicki ostro protestował przeciw tym zapisom, ale bez rezultatu.

Dnia 10 kwietnia 2001 roku odbyło się wspólne posiedzenie Sejmowych Komisji zdrowia i Samorządu terytorialnego, w którym uczestniczył Prezes SGU RP Jan Golba.

Po przedstawieniu sprawozdania o pracach Podkomisji nad ustawą Poseł Szymański (sprawozdawca) wniósł o przyjęcie tekstu ustawy w wersji zaproponowanej przez Podkomisję.

Zanim jednak doszło do głosowania poseł Sas zarzucił, że przygotowany projekt nie oddaje intencji, jakimi kierowali się ci, którzy wnioskowali o uchwalenie takiej ustawy.

Zarzucił, że rząd nie odniósł się do najistotniejszych kwestii, o które wnioskowało SGU RP i nie przedstawił stosownych wyliczeń w tej sprawie. Poprosił przewodniczącego Stanisława Grzonkowskiego o udzielenie głosu Prezesowi SGU RP.

Występując przed połączonymi Komisjami Sejmowymi Prezes SGU RP w obszernym wywodzie odniósł się do zaprezentowanego projektu stwierdza-

jąc w konkluzji, że projekt ten jest nie do przyjęcia, bowiem nie uwzględnia on odrębności ustrojowych i finansowych gmin uzdrowiskowych, co miało być jego podstawowym założeniem. Prezes SGU RP stwierdził, że ustawa ta zamiast przysparzać dochodów gminom uzdrowiskowym, te dochody uszczupla i choćby z tego powodu nie może być przyjęta. Potwierdził, że do rozdziału V osiągnięto konsensus, ale rozdział V nie jest do zaakceptowania przez środowiska samorządowe.

Nie można bowiem pozbawiać gmin dochodów bez zrekompensowania ich ubytku. Stanowisko to poparło kilkunastu posłów, którzy domagali się takiego dopracowania ustawy, które uwzględniałoby choć częściowo postulaty środowiska samorządowego.

W rezultacie zgłoszono wniosek o przerwanie prac nad projektem do czasu otrzymania oficjalnego stanowiska rządowego w kwestii zaproponowanych zmian. Po otrzymaniu tego stanowiska prace zostaną wznowione. Z niecierpliwością oczekiwac będziemy na stanowisko Rządu i wznowienie prac Komisji nad naszą ustawą. **Aby jednak wzmóc lobbing w sprawie tej ustawy apelujemy, aby każda gmina spotkała się z posłami swojego terenu i uzyskała ich poparcie dla ustawy w wersji SGU RP.**

PROJEKT

USTAWA

z dnia.....

o uzdrowiskach, gminach uzdrowiskowych i lecznictwie uzdrowiskowym.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1.

Ustawa określa:

- 1) Warunki, jakie powinny spełniać uzdrowiska i formy prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego.
- 2) Odrębności ustroju gmin uzdrowiskowych.

Art. 2.

Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) naturalne surowce lecznicze – kopaliny lecznicze, w tym wody lecznicze, peloidy oraz gazy wykorzystywane w utrzymaniu zdrowia, a także w leczeniu lub łagodzeniu skutków albo objawów chorób,
- 2) właściwości lecznicze klimatu – oddziaływanie bodźców atmosferycznych o zmiennym natężeniu na organizm człowieka sprzyjające utrzymaniu zdrowia, leczeniu lub łagodzeniu skutków albo objawów chorób przez różne formy klimatoterapii.
- 3) lecznictwo uzdrowiskowe – usługi polegające na leczeniu, rehabilitacji i utrzymaniu zdrowia ludzi z wykorzystaniem naturalnych surowców leczniczych lub właściwości leczniczych klimatu, połączone z reguły ze zmianą miejsca pobytu,
- 4) obszar ochrony uzdrowiskowej – obszar ograniczonego użytkowania ustanowiony w sposób określony w ustawie w celu zapewnienia warunków niezbędnych do prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego,
- 5) zakład lecznictwa uzdrowiskowego – jest to zakład opieki zdrowotnej, w rozumieniu ustawy z dnia 30 sierpnia 1991r. o zakładach opieki zdrowotnej (DZ. U. Nr 91, poz. 408, z 1992 r. Nr 63, poz. 315, z 1994 r. Nr 121, poz. 591, z 1995 r. Nr 138, poz. 682, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, z 1997 r. Nr 104, poz. 661, Nr 121, poz. 769, Nr 158, poz. 1041 z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 756, Nr 162 poz. 1115, z 1999 r. Nr 28, poz. 255 i 256, Nr 84, poz. 935 oraz z 2000 r. Nr 3, poz. 28 i Nr 12, poz. 136, Nr 43, poz. 489, Nr 84, poz. 948, Nr 114, poz. 1193 i

Nr 120, poz. 1268), wykorzystujący w leczeniu naturalne surowce lecznicze lub właściwości lecznicze klimatu, zlokalizowany w strefie A ochrony uzdrowiskowej,

- 6) urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego – urządzenia nie wchodzące w skład zakładu lecznictwa uzdrowiskowego, znajdującego się w obiektach lub na terenie ogólnie dostępnym, służące do leczniczego wykorzystania naturalnych surowców leczniczych oraz właściwości leczniczych klimatu z wyłączeniem wyrobisk, urządzeń i obiektów budowlanych zakładu górniczego; są nimi w szczególności pijalnie uzdrowiskowe, tężnie, inhalatoria na otwartej przestrzeni, parki, urządzone odcinki wybrzeża morskiego i plaży, uzdrowiskowe baseny kąpielowe, trasy leczenia spacerowego do terenoterapii,
- 7) kuracjusz - osoba, która korzysta z lecznictwa uzdrowiskowego,
- 8) tereny biologicznie czynne – tereny niezabudowane, na których ma miejsce wegetacja roślin,
- 9) urządzone tereny zieleni – są to tereny wyposażone w urządzenia umożliwiające pełnienie funkcji rekreacyjnych, sportowych i leczniczych, w szczególności parki, ścieżki zdrowia, parki kinezyterapeutyczne, skwery, boiska sportowe.

Rozdział 2

Uzdrowisko

Art. 3

Za uzdrowisko uznaje się obszar gminy obejmujący jedną lub kilka miejscowości albo ich części, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) występują na nim naturalne surowce lecznicze lub klimat lokalny o właściwościach leczniczych,
- 2) znajdują się na nim zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego lub występują tereny, które zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego przeznaczone są pod tego rodzaju inwestycje,
- 3) spełnia wymagania określone w przepisach o ochronie i kształtowaniu środowiska w zakresie dopuszczalnych norm zanieczyszczeń powietrza, natężenia hałasu oraz posiada infrastrukturę techniczną w szczególności zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków, usuwania odpadów, transportu zbiorowego oraz sieć elektroenergetyczną.

Art. 4

1. Gmina w celu uznania obszaru za uzdrowisko, występuje do ministra właściwego do spraw zdrowia z wnioskiem o uznanie obszaru za uzdrowisko, z zastrzeże-

niem art. 10.

2. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, gmina dołącza operat uzdrowiskowy sporządzony przez gminę oraz statut uzdrowiska uchwalony przez radę gminy wraz z mapą, o której mowa w art. 7 ust. 3.
3. Operat uzdrowiskowy podlega zatwierdzeniu przez ministra właściwego do spraw zdrowia w drodze decyzji administracyjnej.
4. Minister właściwy do spraw zdrowia odmawia zatwierdzenia operatu uzdrowiskowego jeżeli nie zawiera danych, o których mowa w art. 5, lub obszar, którego dotyczy nie spełnia warunków, o których mowa w art. 3.

Art. 5

Minister właściwy do spraw zdrowia określi w drodze rozporządzenia warunki, jakie powinien spełniać operat uzdrowiskowy, uwzględniając w szczególności:

- 1) niezbędne informacje o obszarze uzdrowiska, w tym wyniki badań, analiz i innych ustaleń dotyczących naturalnych surowców leczniczych, właściwości leczniczych klimatu, stanu środowiska, funkcjonowania infrastruktury komunalnej oraz stanu zagospodarowania przestrzennego, jak również ochrony dóbr kultury i wymagań funkcjonalnych lecznictwa uzdrowiskowego,
- 2) układ techniczny operatu uzdrowiskowego z podziałem na część opisową i graficzną.

Art. 6

1. Gmina uzdrowiskowa obowiązana jest co najmniej raz na pięć lat przekazać ministrowi właściwemu do spraw zdrowia aktualizację operatu uzdrowiskowego.
2. Jeżeli gmina nie dokona aktualizacji operatu uzdrowiskowego lub aktualizowany operat uzdrowiskowy nie zawiera danych określonych na podstawie art. 5 stosuje się odpowiednio art. 9.
3. Operat uzdrowiskowy i jego aktualizacja są sporządzane na koszt gminy.

Art. 7

1. Statut uzdrowiska sporządzany jest na podstawie operatu uzdrowiskowego.
2. Statut uzdrowiska określa:
 - 1) nazwę uzdrowiska i jego granice,
 - 2) kierunki lecznictwa uzdrowiskowego właściwe dla danego uzdrowiska,
 - 3) obszar ochrony uzdrowiskowej,
 - 4) wykaz zakładów lecznictwa uzdrowiskowego,
 - 5) wykaz, opis i zasady korzystania przez kuracjuszy z urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego,
 - 6) szczegółowe zasady lokalizacji inwestycji w poszczególnych strefach obsza-

ru ochrony uzdrowiskowej z uwzględnieniem ich w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,

- 7) granice obszaru i terenu górniczego, wyznaczone na podstawie przepisów ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 27, poz. 96, z 19996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 88, poz. 554, Nr 111, poz. 726, Nr 133, poz. 885 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 2000 r. Nr 109, poz. 1157 i Nr 120, poz. 1268), o ile takie obszary i tereny występują w obrębie uzdrowiska,
 - 8) czynności i sprawy, które na podstawie odrębnych ustaw wymagają uzgodnienia z ministrem właściwym do spraw zdrowia lub innym właściwym organem administracji publicznej,
 - 9) inne postanowienia wynikające z potrzeb i warunków miejscowych mających znaczenie dla strategii rozwoju uzdrowiska.
3. Do statutu dołącza się mapę określającą granice uzdrowiska, obszaru i terenu górniczego oraz obszaru ochrony uzdrowiskowej z podziałem na strefy ochronne.
 4. Statut uzdrowiska wchodzi w życie z dniem wejścia w życie rozporządzenia, o którym mowa w art. 10.

Art. 8

1. Obszar uzdrowiska dzieli się na strefy ochrony uzdrowiskowej, oznaczone literami A, B, C, z zastrzeżeniem ust. 2:
 - 1) strefę A ochrony uzdrowiskowej obejmującą teren gminy uzdrowiskowej, na którym zlokalizowane są zakłady i urządzenia leczenia uzdrowiskowego oraz inne obiekty służące bezpośrednio lecznictwu uzdrowiskowemu, dla której w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego jest określony procentowy udział urządzonych terenów zieleni,
 - 2) strefę B ochrony uzdrowiskowej obejmującą teren gminy uzdrowiskowej przyległy do strefy A, przeznaczony pod budownictwo mieszkaniowe, obiekty wczasowe i turystyczne oraz zakłady usługowe, handlowe, gastronomiczne i komunalne związane z zaspokajaniem potrzeb kuracjuszy i turystów, dla której w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zostanie określony procentowy wskaźnik terenów biologicznie czynnych,
 - 3) strefę C przyległą do strefy B, obejmującą teren gminy uzdrowiskowej lub też teren sąsiedniej gminy, mającą wpływ na zachowanie walorów krajobrazowych, klimatycznych oraz ochronę złóż kopalin leczniczych.
2. W uzasadnionych przypadkach uzasadnione jest odstąpienie od wymogu określenia strefy ochronnej C, w szczególności w sytuacji gdy:

- 1) wyznaczenie strefy ochronnej C nie jest konieczne ze względu na zachowanie walorów krajobrazowych, klimatycznych oraz ochrony złóż kopalin leczniczych,
- 2) strefa ochronna C przypadałaby na obszar objęty ochroną na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli uwzględniają one warunki określone w ust. 1 pkt. 3.
3. Obszar ochrony uzdrowiskowej z podziałem na strefy ochronne powinien być uwzględniony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Art. 9

1. Jeżeli uzdrowisko przestanie spełniać wymagania określone w art. 3 pkt. 2i3, minister właściwy do spraw zdrowia wydaje decyzję administracyjną o stwierdzeniu nieprawidłowości zawierającą ich wykaz wraz z wyznaczeniem terminu usunięcia.
2. W przypadku niespełnienia warunków określonych w art. 3 pkt. 1 lub nie usunięcia nieprawidłowości, o których mowa w ust. 1, Rada Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw zdrowia, w drodze rozporządzenia uchyla uznanie obszaru za uzdrowisko i nadanie gminie statusu gminy uzdrowiskowej, o ile na jej terenie nie znajduje się inne uzdrowisko.

Rozdział 3

Odrębność ustroju gmin uzdrowiskowych

Art. 10

1. Rada Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw zdrowia, w drodze rozporządzenia uznaje obszar za uzdrowisko oraz nadaje gminie status gminy uzdrowiskowej. W rozporządzeniu określa się nazwę uzdrowiska, nazwę gminy uzdrowiskowej oraz obszar ochrony uzdrowiskowej.

Art. 11

Gmina uzdrowiskowa realizuje zadania własne gminy wynikające z odrębnych ustaw oraz zadania własne związane z funkcjonowaniem uzdrowiska w zakresie:

- 1) gospodarowania terenami z uwzględnieniem potrzeb lecznictwa uzdrowiskowego,
- 2) ochrony warunków naturalnych uzdrowiska,
- 3) tworzenia warunków do funkcjonowania zakładów lecznictwa uzdrowiskowego i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego oraz rozwoju infrastruktury komunalnej w celu zaspokojenia potrzeb osób przebywających w gminie w celach zdrowotnych,

- 4) tworzenie warunków dla lecznictwa uzdrowiskowego przez opracowywanie i wdrażanie strategii rozwoju uzdrowiska.

Art. 12

1. W celu realizacji zadań związanych z funkcjonowaniem uzdrowiska gmina uzdrowiskowa może utworzyć na obszarze uzdrowiska jednostkę pomocniczą w rozumieniu ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. Z 1996 r. Nr 13, poz. 74, Nr 58, poz. 261, Nr 106, poz. 496, Nr 132, poz. 622, z 1997 r. Nr 9, poz. 43, Nr 106, poz. 679, Nr 107, poz. 686, Nr 113, poz. 734, Nr 123, poz. 775, z 1998 r. Nr 155, poz. 1014 i Nr 162, poz. 1126 oraz z 2000 r. Nr 26, poz. 306, Nr 48, poz. 552, Nr 62, poz. 718, Nr 88, poz. 985 i Nr 91, poz. 1009 i Nr 95, poz. 1041), zwanej dalej „ustawą o samorządzie gminnym”,
2. Jednostka pomocnicza, o której mowa w ust. 1 działa na podstawie statutu, który określa w szczególności:
 - 1) organizację i zakres działania jednostki pomocniczej,
 - 2) organy stanowiące i wykonawcze jednostki oraz sposób ich wyboru.

Art. 13

1. Rada gminy uzdrowiskowej powołuje stałą komisję uzdrowiskową na zasadach i w trybie określonych w przepisach ustawy o samorządzie gminnym.
2. Stała komisja uzdrowiskowa kontroluje i koordynuje wykonywanie przez gminę uzdrowiskową zadań własnych związanych z funkcjonowaniem uzdrowiska, określonych w art. 11, w zakresie ustalonym przez radę gminy.

Rozdział 4

Lecznictwo uzdrowiskowe

Art. 14

1. Lecznictwo uzdrowiskowe prowadzone jest w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego lub przy użyciu urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego.
2. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia kierunki lecznictwa uzdrowiskowego uwzględniając w szczególności naturalne surowce lecznicze lub właściwości lecznicze klimatu.

Art. 15

Właściciel lub użytkownik wieczysty nieruchomości, na której znajdują się urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego, tereny biologicznie czynne lub urządzone tereny zieleni może przenieść nieodpłatnie własność albo prawo użytkowania wieczystego tej nieruchomości na rzecz gminy uzdrowiskowej, na obszarze której znajduje się ta nieruchomość.

Rozdział 5

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 16.

W ustawie z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. Nr 9, poz. 31, Nr 101, poz. 444, z 1992 r. Nr 21, poz. 86, z 1994 r. Nr 123, poz. 600, z 1996 r. Nr 91, poz. 409, Nr 149, poz. 704, z 1997 r. Nr 5, poz. 24, Nr 107, poz. 689, Nr 121, poz. 770, Nr 123, poz. 780, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 150, poz. 983 i Nr 160, poz. 1058 oraz z 2000 r. Nr 88, poz. 983 i Nr 95, poz. 1041) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) po art. 7a dodaje się art. 7b w brzmieniu:

„Stawki podatku od budynków lub ich części, oraz gruntów związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych obniża się do 1/3 maksymalnych ustawowych stawek podatku od nieruchomości ustalonych dla budynków lub ich części, a także dla gruntów związanych z działalnością gospodarczą inną niż rolnicza lub leśna.”

- 2) w art. 19 w pkt 1 lit. b) dodaje się na końcu wyrazy „z wyjątkiem obszaru uzdrowiska, objętego strefami ochronnymi A, B lub C, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia..... o uzdrowiskach, gminach uzdrowiskowych i lecznictwie uzdrowiskowym (Dz. U. Nr..., poz....), gdzie stawka opłaty miejscowej nie może przekroczyć 2,92 zł dziennie.

Art. 17

W ustawie z dnia 26 listopada 1998 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999 – 2001 (Dz. U. Nr 162 poz. 1119 z 1998 r., Nr 95 poz. 1041 z 2000 r) wprowadza się następujące zmiany:

1. **Po art. 7a dodaje się art. 7b w brzmieniu:**

Art. 7b. 1. Udział we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych gmin uzdrowiskowych zwiększa się o kwotę pochodzącą z podziału kwoty stanowiącej 5% podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na terenie wszystkich gmin uzdrowiskowych.

2. Podziału kwoty, o której mowa w ust. 1 dokonuje się proporcjonalnie do ilości miejsc sanatoryjnych w uzdrowisku. Szczegółowe zasady podziału ustala w drodze rozporządzenia minister właściwy do spraw zdrowia, po zasięgnięciu opinii ogólnopolskiej reprezentacji gmin uzdrowiskowych.
3. Ustaloną dla gmin uzdrowiskowych kwotę, w sposób określony w ust. 2 dolicza się do udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, ustalonego w sposób określony w art.6 ust.1

4. W art. 24 pkt.2, ppkt a) po dwukropku dodaje się słowa:
„- art. 7b ustawy z dnia 12 stycznia o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. Nr 9, poz. 31, Nr 101, poz. 444, z 1992 r. Nr 21, poz. 86, z 1994 r. Nr 123, poz. 600, z 1996 r. Nr 91, poz. 409, Nr 149, poz. 704, z 1997 r. Nr 5, poz. 24, Nr 107, poz. 689, Nr 121, poz. 770, Nr 123, poz. 780, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 150, poz. 983 i Nr 160, poz. 1058 oraz z 2000 r. Nr 88, poz. 983 i Nr 95, poz. 1041).

Art. 18

W ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska (j.t. Dz. U. z 1994 r. Nr 49, poz. 196, z 1995r. Nr 141, poz. 692, Nr 90, poz.446, z 1996r. Nr 106, poz. 496, Nr 132, poz. 622, Nr 156, poz. 773, z 1997r. Nr 46, poz. 296, Nr 121, poz. 770, Nr 96, poz. 596, Nr 133, poz. 885, Nr 88, poz. 554, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 2000r. Nr 12, poz. 136, Nr 48, poz. 550, z 1999 r. Nr 101, poz. 1178, z 2000 r. Nr 62, poz. 718) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 87 b
- a) w ust. 5 w zdaniu pierwszym przed wyrazem „wpływy” dodaje się wyraz „z zastrzeżeniem ust. 9” oraz w zdaniu trzecim po wyrazach „z zastrzeżeniem ust. 7” dodaje się wyrazy „i 9”,
 - b) po ust. 8 dodaje się ust. 9 w brzmieniu:
„9. Wpływy za składowanie odpadów oraz z opłat i kar za pozostałe rodzaje gospodarczego korzystania z wód i urządzeń wodnych, z zastrzeżeniem ust. 7, stanowią w całości dochód funduszy gmin uzdrowiskowych”.

Art. 19

W ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 1991 r. Nr 101, poz. 444, z 1992 r. Nr 21, poz. 85, Nr 54, poz. 254, z 1994 r. Nr 1, poz. 3, Nr 127, poz. 627, z 1995 r. Nr 141, poz. 692, Nr 147, poz. 713, z 1996 r. Nr 91, poz.409, z 1997 r. Nr 54, poz. 349, Nr 121, poz. 770, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 1999 r. Nr 49, poz. 484 oraz 2000 r. Nr 12, poz. 136) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 57
- a) w ust. 1 w pkt 2 po wyrazach „gruntów leśnych” dodaje się wyrazy „z zastrzeżeniem ust. 3”,
 - b) po ust. 2 dodaje się ust.3 w brzmieniu:
„3. Należności, kary i opłaty związane z wyłączeniem z produkcji gruntów leśnych położonych na terenie gmin uzdrowiskowych stanowią dochód funduszy ochrony środowiska gmin uzdrowiskowych. Wpływy te są bezpośrednio przekazywane na rachunek właściwego funduszu.”

Art. 20

W ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 27, poz. 96, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 111, poz. 726, Nr 133, poz. 885, Nr 88, poz. 554, z 1998 r. Nr 106, poz. 668) wprowadza się następujące zmiany:

1) W art. 86

- a) w ust. 1, zdanie drugie kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy „z zastrzeżeniem ust. 2a”,
- b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
„2a. Jeżeli działalność, o której mowa w art. 84 i 85 prowadzona jest na terenie gminy uzdrowskiej opłaty z tego tytułu stanowią w całości dochód gminy uzdrowskiej.”

Art. 21.

W ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999 r. Nr 15 poz. 139, Nr 41 poz. 412, Nr 111, poz. 1279 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 109, poz. 1157 i Nr 120, poz. 1268) w art. 40 w ust. 4 pkt 3 otrzymuje brzmienie:
„3) wojewodą, w odniesieniu do inwestycji nie objętych postanowieniami uchwały właściwej rady gminy wprowadzającej statut uzdrowiska w części dotyczącej szczegółowych zasad lokalizacji inwestycji w strefach obszaru ochrony uzdrowskiej.”

Rozdział 6

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 22.

1. Obszary uzdrowskie miejscowości wymienionych w załączniku do ustawy stają się z dniem wejścia w życie ustawy uzdrowskimi, a gminy, na których terenie znajdują się uzdrowska uzyskują status gmin uzdrowskich, w rozumieniu ustawy, z zastrzeżeniem ust. 3.
2. Gmina właściwa ze względu na położenie uzdrowska, zobowiązana jest w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy do sporządzenia i przedłożenia ministrowi właściwemu do spraw zdrowia operatu uzdrowskiego oraz uchwalenia statutu uzdrowska.
3. W przypadku niedostosowania się przez właściwą gminę do wymogów określonych w ust. 2, stosuje się odpowiednio art. 9.

Art. 23

Zakłady lecznictwa uzdrowskiego działające w miejscowościach, w stosunku do których miały zastosowanie niektóre dotychczas obowiązujące przepisy dotyczące uzdrowskich na podstawie art. 14 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o uzdrowskich i

lecznictwie uzdrowiskowym (Dz. U. Nr 23, poz. 150, z 1987 r. Nr 33, poz. 180, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 34, poz. 198 oraz z 1998 r. Nr 162, poz. 1116 oraz 2000 r. Nr 12, poz. 1268), mogą prowadzić działalność na dotychczasowych zasadach do czasu uzyskania przez obszary, na których one działają statusu uzdrowskiej, jednak nie dłużej niż przez 5 lat od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 24.

Traci moc ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o uzdrowiskach i lecznictwie uzdrowiskowym (Dz. U. Nr 23, poz. 150, z 1987 r. Nr 33, poz. 180, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 34, poz. 198 oraz z 1998 r. Nr 162, poz. 1116 oraz z 2000 r. Nr 120, poz. 1268).

Art. 25

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2002 r.

Uzasadnienie

Obowiązująca ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o uzdrowiskach i lecznictwie uzdrowiskowym (Dz. U. Nr 23, poz. 150 z późn. zm.) [zwana dalej „ustawą o uzdrowiskach”] – ze względu na istotne zmiany, które zaistniały od dnia jej wejścia w życie, a w szczególności na obowiązywanie od 1990 roku ustawy o samorządzie gminnym – nie stwarza obecnie właściwych ram prawnych dla efektywnego administrowania uzdrowiskami i zarządzania gospodarką uzdrowiskową.

Przyjmowany do tej pory wadliwy podział zadań i kompetencji pomiędzy naczelnym lekarzem uzdrowiska, organami administracji rządowej i organami samorządu terytorialnego prowadzi do chaosu organizacyjnego i zatarcia odpowiedzialności.

Istotnym niedostatkim ustawy o uzdrowiskach jest nieaktualność więk-

szości jej przepisów oraz brak spójnego zespołu norm prawnych i instrumentów ekonomicznych, które skłoniłyby wspólnoty samorządowe w miejscowościach uzdrowiskowych do troski zarówno o potrzeby miejscowości, jak również o różnorodne potrzeby kuracjuszy. Obowiązujące rozwiązania prawne wytwarzają wśród „samorządowców” przeświadczenie, iż organizowanie i gospodarowanie uzdrowiskami stanowi kłopotliwy balast dla całokształtu gospodarki gminy, bowiem istniejące ograniczenia w zakresie rozbudowy infrastruktury uzdrowiskowej oraz koszty utrzymania istniejącej, jak również koszty obsługi kuracjuszy nie są w odpowiedni sposób rekompensowane.

Celowym i nieodzownym zabiegiem zdaje się być zatem stworzenie takiej regulacji prawnej, która nie tylko zapewni wspólnocie samorządowej, na obszarze której istnieje uzdrowisko, realny wpływ na jego funkcjonowanie

przy uwzględnieniu obecnego statusu i roli gmin w administrowaniu państwem, ale również skłoni samorządy do podejmowania w tym zakresie pożądanej inicjatywy z uwagi na dodatkowe dochody. Chodzi o zapewnienie instrumentów zarówno prawnych jak i ekonomicznych, które sprzyjałyby – w interesie lokalnych społeczności – zapewnieniu wysokiej jakości usług leczniczych w uzdrowiskach oraz efektywnego poziomu organizacji zarządzania.

Ponadto obowiązująca ustawa o uzdrowiskach nie uwzględnia zmian, jakie dokonały się w regulacjach ustawowych dotyczących zakładów opieki zdrowotnej, konieczne staje się jednoznaczne usytuowanie zakładów opieki zdrowotnej świadczących usługi lecznicze w uzdrowiskach w pionie zakładów lecznictwa powszechnego.

W związku z tym niezbędna jest nowa regulacja, która uwzględniałaby dokonujące się przeobrażenia, a jednocześnie określałyby odrębności ustroju gmin uzdrowiskowych, stosownie do art. 38 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. Z 1996 r. Nr 13, poz. 74 z późn. zm.).

Część ogólna

Projekt ustawy o uzdrowiskach, gminach uzdrowiskowych i lecznictwie uzdrowiskowym określa warunki jakie muszą spełniać obszary, które mają być uznane za uzdrowiska oraz zadania ministra do spraw zdrowia w tym zakresie. Ponadto ustawa reguluje formy prowa-

dzenia lecznictwa uzdrowiskowego.

Przyjęcie zasady położenia obszaru uzdrowiska na terenie jednej gminy pozwoliło na przygotowanie projektu ustawy, w którym każda gmina, na terenie której znajduje się uzdrowisko staje się gminą uzdrowiskową.

Projektowana ustawa określa odrębności w zakresie ustroju i finansowania gmin uzdrowiskowych oraz tryb przyznawania gminie statusu gminy uzdrowiskowej.

Taka regulacja jest w pełni uzasadniona na gruncie przepisów ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. Z 1996 r. Nr 13, poz. 74 z późn. zm.). Przepis art. 38 przywołanej ustawy daje możliwość odmiennego uregulowania w odrębnej ustawie kwestii ustrojowych gmin, które wykonują zadania o szczególnym charakterze. Ustawodawca *expressis verbis* wskazuje na gminy uzdrowiskowe jako te z podstawowych jednostek samorządu terytorialnego, które w szczególności powinny posiadać ustrój odrębny od „zwykłych” gmin. Szczególny charakter gmin uzdrowiskowych wynika z faktu, że podstawową wartością gmin uzdrowiskowych są walory lecznicze klimatu i naturalne surowce lecznicze oraz związana z tym konieczność ich ochrony. Fakt ten kształtuje zupełnie odmienne, w porównaniu z pozostałymi gminami, perspektywy, a zarazem bariery rozwojowe tej kategorii gmin, dlatego też celem projektowanej regulacji jest stworzenie warunków i możliwości dla rozwoju gmin uzdrowiskowych. Projekt

ustawy definiuje pojęcie gminy uzdrowskiej, ustala jej dodatkowe zadania własne i określa środki na realizację zadań własnych. Realizacja tego celu jest konieczna z uwagi na postępującą degradację znacznej ilości uzdrowisk w Polsce.

Część szczegółowa

Przepisy ogólne ustawy koncentrują się wokół zakreślenia ram przedmiotowych i podmiotowych ustawy oraz wyjaśnienia znaczenia pojęć, którymi posługuje się projektodawca.

Projektodawca definiuje pojęcie „lecnictwa uzdrowskiego” w sposób nie wprowadzający istotnych zmian merytorycznych w porównaniu do definicji obowiązującej w ustawie o uzdrowskach, jednakże dostosowuje terminologię do tej, która została przyjęta w związku z ustawą o zakładach opieki zdrowotnej i ustawą o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym. Określenie lecnictwa uzdrowskiego oparte jest na założeniu wykorzystania w nim naturalnych surowców leczniczych lub właściwości leczniczych klimatu oraz uwzględnienie celu leczenia, a także wskazania iż lecnictwo uzdrowskie związane jest zwykle ze zmianą miejsca pobytu przez kuracjusza.

Projekt definiując „właściwości lecznicze klimatu” oraz „naturalne surowce lecznicze” i wskazując je przykładowo, jednocześnie określa je ogólnie. Kryterium użyteczności naturalnych składników środowiska na potrzeby

lecznicze zapewnia definicji naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu sporą elastyczność potrzebną z uwagi na ciągły rozwój nauki.

Projekt zakłada umiejscowienie uzdrowska na terenie jednej gminy. Proponuje się rezygnację ze ścisłego materialnego powiązania uzdrowska z określoną miejscowością, przewidując w przyszłości możliwe sytuacje, gdy obszar funkcjonalnie jednego uzdrowska (np. wykorzystanie tych samych źródeł naturalnych surowców leczniczych) może objąć kilka miejscowości lub części tych miejscowości na terenie gminy. Stąd też uzasadnione wydaje się takie zdefiniowanie terytorialne uzdrowska, jak ma to miejsce w art. 3 projektu ustawy. Powyższe nie wyklucza formalnego związku uzdrowska z miejscowością lub częścią miejscowości, na terenie której funkcjonuje, w kwestii nazewnictwa uzdrowska.

Projekt przyporządkowuje zakłady lecnictwa uzdrowskiego regułom ustawy o zakładach opieki zdrowotnej zgodnie z zasadą, że lecnictwo uzdrowskie jest integralną częścią leczenia.

Słowniczek ustawy zawiera również inne pojęcia, takie jak „kuracjusz”, „tereny biologicznie czynne”, „urządzone tereny zieleni”, które użyte zostały w tekście projektu ustawy, a których zdefiniowanie jest niezbędne w celu uniknięcia niejasności i wątpliwości interpretacyjnych.

Zgodnie z przepisami rozdziału 2

projektu ustawy, uzdrowiskiem staje się konkretny wyodrębniony terytorialnie obszar, który spełnia łącznie cechy wymienione w ustawie – art. 3. Wymagania, które w świetle tego przepisu powinno spełniać uzdrowisko dotyczą zarówno obecności naturalnych surowców leczniczych lub właściwości leczniczych klimatu, jak i infrastruktury niezbędnej do przebywania ludzi i korzystania przez nich z zasobów środowiska naturalnego. Uznano bowiem, że dla właściwego wykorzystywania w celach leczniczych składników środowiska i zapewnienia ludności swobodnego i pełnego do nich dostępu niezbędne jest organizacyjne i techniczne zaplecze. Stąd konieczność posiadania należytej komunikacji umożliwiającej transport kuracjuszy, odpowiedniej gospodarki odpadami itp. Konieczność występowania na terenie uzdrowiska zakładów lecznictwa uzdrowiskowego i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego uzasadnione jest nie tylko celem i zakresem działalności uzdrowiska, ale także w założeniu autorów zapewni ekonomiczne i odpowiednie do stanu wiedzy medycznej wykorzystanie naturalnych surowców leczniczych. Powyższe unormowanie zgodne jest z europejskimi standardami (porównywalnie kwestię tą reguluje ustawa niemiecka czy austriacka).

Art. 4 i 5 projektu określają procedurę uznania obszaru za uzdrowisko. Obszar spełniający wymogi z art. 3 uzyskuje status uzdrowiska w drodze rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie

uznania obszaru za uzdrowisko. Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie uznania obszaru za uzdrowisko. Rozporządzenie Rady Ministrów następuje na podstawie wniosku złożonego przez właściwą gminę do ministra do spraw zdrowia. W art. 4 ust. 2 określone zostały wymagane załączniki do tego wniosku. Są nimi: operat uzdrowiskowy oraz statut uzdrowiska uchwalony przez radę gminy.

Projekt ustawy zakłada, iż uznanie obszaru gminy za uzdrowisko jest rozstrzygnięciem przesądzającym o nadaniu gminie statusu gminy uzdrowiskowej. Zgodnie z art. 10, ust. 1 projektu rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie uznania obszaru za uzdrowisko określi nie tylko nazwę uzdrowiska, ale również nazwę gminy uzdrowiskowej. Tym samym gmina, w granicach której znajduje się uzdrowisko z mocy prawa staje się gminą uzdrowiskową w dniu wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów uznającego dany obszar gminy uzdrowiskowej za uzdrowisko i od tego momentu zgodnie z art. 10 ust. 2 obowiązuje uchwalony wcześniej statut.

Minister właściwy do spraw zdrowia dokonuje oceny zasadności uznania obszaru za uzdrowisko w oparciu o operat uzdrowiskowy. Operat uzdrowiskowy stanowić ma nowoczesne narzędzie monitoringu uzdrowisk ustalając, czy obszar objęty zgłoszeniem spełnia warunki określone w projekcie ustawy. Wzór operatu (projekt rozporządzenia wykonawczego załączony do projektu

ustawy) odnosi się do wymogów określonych w art. 5 projektu ustawy. Koszt sporządzenia operatu uzdrowiskowego pokrywać odpowiednio wnioskodawca, czyli właściwa gmina.

Przyjęto zasadę obligatoryjności uchwalenia przez radę gminy statutu uzdrowiska przed złożeniem wniosku do ministra właściwego do spraw zdrowia o uznanie obszaru za uzdrowisko. Uchwalony statut będzie dokumentem o charakterze prawnoustrojowym dla części jednostki samorządu terytorialnego wyznaczonej przez granice uzdrowiska, poniekąd odrębnej od statutu gminy. Obligatoryjne elementy statutu określa art. 7 ust. 2 i 3. Nie ma przeszkód, by oprócz elementów wymaganych ustawą statut uzdrowiska przewidywał regulacje innych sfer związanych z funkcjonowaniem uzdrowiska.

Przewiduje się monitorowanie działalności uzdrowisk pod kątem jej zgodności z wymogami ustawowymi przez ministra właściwego do spraw zdrowia. Stwierdzenie istnienia niezgodności wiąże się z koniecznością ich usunięcia na żądanie wskazanego ministra w odpowiednim terminie, bowiem konsekwencją niezastosowania się do żądania jest wystąpienie do Rady Ministrów o cofnięciu uznania obszaru za uzdrowisko. Kontrola uzdrowisk prowadzona jest również w postaci konieczności aktualizowania operatu uzdrowiskowego co pięć lat zgodnie z art. 6 ust. 1.

Projekt nie przewiduje szczególnie

weryfikacji dotychczasowych uzdrowisk; stają się one uzdrowiskami zgodnie z art. 18 ust. 1 projektu, z tym, że w art. 18 ust. 2 przewiduje się procedurę mającą na celu doprowadzenia do spełnienia przez istniejące uzdrowiska wymagań określonych w ustawie w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy. Ten okres przeznaczony jest przede wszystkim na sporządzenie operatu uzdrowiskowego. W powyższym terminie powinno również dojść do uchwalenia statutu uzdrowiska. W razie uchybienia tego terminu projekt przewiduje w art. 18 ust. 3 identyczne sankcje, jak w przypadku określonym w art. 9 ust. 2. Ma to skłonić gminy do jak najszybszego dostosowania dotychczasowych uzdrowisk do wymagań wynikających z aktualnego stanu prawnego.

Projekt nie przewiduje kontynuacji dotychczas praktykowanego trybu rozciągania niektórych przepisów o uzdrowiskach na inne miejscowości na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów. W art. 19 określony został 5-letni okres kontynuowania działalności zakładów lecznictwa uzdrowiskowego w tych miejscowościach.

W art. 8 projekt przewiduje utworzenie stref ochronnych uzdrowiska: strefę A (obligatoryjną), w której znajdują się zakłady lecznictwa uzdrowiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego a więc te elementy, które są bezpośrednio związane z uzdrowiskowym leczeniem; strefę B (obligatoryjną) przeznaczoną dla budownictwa mieszkaniowego, obiektów wczaso-

wych oraz zakładów zaspokajających potrzeby kuracjuszy i turystów; oraz dodatkowo, tam gdzie to jest konieczne strefę C, obejmującą okolice uzdrowiska, która ma wpływ na zachowanie walorów przyrodniczych uzdrowiska. Mapa wyznaczonego obszaru ochrony uzdrowiskowej z podziałem na strefy ochrony winna być dołączona do statutu. Ponadto obszar ochrony uzdrowiskowej z podziałem na strefy ochronne gmina powinna uwzględniać w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Projekt dodatkowo określa, że strefy A i B powinny znajdować się na terenie gminy uzdrowiskowej oraz posiadać określone procentowo udziały urządzonych terenów zieleni dla strefy A i procentowy wskaźnik terenów biologicznie czynnych dla strefy B. Powoduje to wprowadzenie zmiany w art. 40 ust. 4 pkt. 3 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym polegającej na zniesieniu dotychczasowego obowiązku uzgadniania warunków zabudowy i zagospodarowania terenu każdej inwestycji na rzecz inwestycji nie objętych zapisami statutu uzdrowiska w części dotyczącej szczegółowych zasad kształtowania przestrzeni w poszczególnych strefach ochrony uzdrowiskowej. W praktyce oznacza to znaczne skrócenie procesu inwestycyjnego jednocześnie czyniąc gminę odpowiedzialną za zagospodarowanie przestrzenne obszaru uzdrowiska.

W rozdziale 4 w art. 14 i 15 opisano organizację i funkcjonowanie lecznictwa uzdrowiskowego stosując w praktyce deklarowaną dotychczas ustnie

zasadę integralności lecznictwa uzdrowiskowego z lecznictwem ogólnym.

Dlatego też projekt dokonuje podziału lecznictwa na leczenie prowadzone w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego, do których zastosowanie mają przepisy ustawy o zakładach opieki zdrowotnej oraz na leczenie prowadzone przy pomocy urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego, do których nie stosują się te przepisy, i które zostały przykładowo wymienione w słowniczku ustawy. Z tego też powodu ich wykaz, opis i regulaminy porządkowe mają być ujęte w statucie uzdrowiska, co zaznaczono art. 7 ust.2, pkt 5 projektu.

W rozdziale 3 uregulowano zagadnienia związane z odrębnością ustroju gmin uzdrowiskowych. Jak już wspomniano zgodnie z art. 10 projektu, gminy na terenie których znajdują się uzdrowiska uzyskują status gmin uzdrowiskowych. Stało się to możliwe w wyniku przyjęcia założenia, że obszar uzdrowiska wyznaczają strefy ochronne A, B, które znajdują się na terenie tej samej gminy.

Projekt ustawy stanowi o ustroju gminy uzdrowiskowej poprzez określenie jej zadań własnych związanych z funkcjonowaniem uzdrowiska, konieczności powołania stałej Komisji Uzdrowiskowej i odrębności statutu.

W związku ze swą specyfiką gminy uzdrowiskowe ponoszą wydatki inwestycyjne związane z zaostrzonymi w stosunku do uzdrowisk wymogami ochrony środowiska. Ponadto zasadniczą pozycję ich wydatków stanowią

koszty utrzymania urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego. Dochody własne gmin uzdrowiskowych uzyskiwane z opłaty miejscowej są niewielkie i mogą być przeznaczone na każdy cel. Wielokrotnie potrzeby uzdrowiskowe były odrzucane przy głosowaniu nad budżetem gminy. Stało się to przyczyną stopniowej degradacji obszarów uzdrowiskowych. Ponadto 1 stycznia 1999 r. w związku z wejściem w życie ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym nie jest możliwe pokrywanie kosztów utrzymania urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego przez ministra właściwego do spraw zdrowia w ramach stawki osobodnia. Dlatego projekt ustawy przewiduje możliwość nieodpłatnego przeniesienia własności nieruchomości, na której znajdują się urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego na rzecz gminy uzdrowiskowej, bowiem dotychczas właścicielami większości tych nieruchomości są jednoosobowe spółki Skarbu Państwa i obowiązuje tu postępowanie przetargowe. Stąd też konieczność pozyskania dodatkowych dochodów własnych gmin uzdrowiskowych przeznaczonych na funkcjonowanie uzdrowiska, tym bardziej, że po przekazaniu na rzecz gminy nieruchomości, gmina traci wpływy z podatku od nich. Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych opracowało i rozesłało ankiety dotyczące kosztów funkcjonowania uzdrowiska. Pozwala to w przybliżeniu określić zarówno skalę wydatków, jak i dodatkowych wpływów z opłaty miejscowej. Na podstawie ankiet

nadesłanych przez 17 gmin uzdrowiskowych wydatki związane z funkcjonowaniem uzdrowiska pokrywane dotychczas z dochodów własnych kształtują się w granicach 50 milionów złotych. W związku z proponowaną podwyższoną stawką opłaty miejscowej pobieranej na obszarze uzdrowiska można zakładać podwojenie wpływów z opłaty miejscowej z przeznaczeniem na działalność związaną z funkcjonowaniem uzdrowiska. Zostaje natomiast wskazane wydatkowanie tych dochodów. Wpływy z podwyższonej stawki opłaty miejscowej na obszarze uzdrowiska szacuje się na około 3 miliony złotych.

Dokumenty Rządowe

MINISTER ŚRODOWISKA

Antoni Tokarczuk

Warszawa, dnia

2001-03-20

DP-1296 /MF/070/2001
dot Dp-1181/MF/070/2001Pan
Zbigniew Szymański
Przewodniczący Podkomisji
Sejm Rzeczypospolitej Polskiej
Komisja Zdrowia*Szanowny Panie Toe,*

W związku z ustaleniami podjętymi na posiedzeniu Podkomisji Nadzwyczajnej Sejmu RP do rozpatrzenia rządowego projektu ustawy o uzdrowiskach, gminach uzdrowiskowych i lecznictwie uzdrowiskowym w dniu 15 marca 2001 roku, odnośnie propozycji wprowadzenia do w/w projektu art. 19, zmieniającego brzmienie art. 87b ustawy z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu środowiska (j.t. Dz. U. z 1994 Nr 49 poz. 196 z późn. zm.) uprzejmie informuję, iż Resort Środowiska absolutnie nie zgadza się na jakiegokolwiek zmiany w istniejącym systemie redystrybucji wpływów za składowanie odpadów oraz z opłat i kar za pozostałe korzystanie z wód i urządzeń wodnych.

Ponieważ treść pisma DP-1181/MF/070/2001 została uznana za niejednoznaczną, po raz kolejny, z całą stanowczością podkreślam, iż nie wyrażam zgody na propozycje przedłożone przez Stowarzyszenie Gmin Uzdrawiskowych RP. Redystrybucja wpływów z opłat i kar należnych zarówno za składowanie odpadów, jak i za wszelkie inne rodzaje gospodarczego korzystania z wód i urządzeń wodnych powinna odbywać się w dotychczasowy, sprawdzony i całkowicie uzasadniony merytorycznie sposób, zgodnie z brzmieniem art. 87b w/w ustawy, a w szczególności z jej ustępem 5. Artykuł 87b ust. 5 przewiduje iż: „Wpływy za składowanie odpadów stanowią w 50 % dochód gminnego funduszu gminy i w 10% dochód powiatowego funduszu powiatu, na których obszarze składowane są te odpady. Dochodami gminnego funduszu jest także całość wpływów z tytułu kar i opłat z terenu danej gminy za

usuwanie drzew lub krzewów. Z zastrzeżeniem ust. 7. dochodami gminnego funduszu jest 20%, a powiatowego funduszu 10% wpływów z opłat i kar za pozostałe rodzaje gospodarczego korzystania ze środowiska i dokonywanie w nim zmian oraz szczególnego korzystania z wód i urządzeń wodnych”.

Inny sposób podziału tych środków i swoiste „uprzywilejowanie” gmin uzdrowiskowych z całą pewnością nie spotkałoby się z aprobatą wszystkich pozostałych gmin, na terenie których odpady te są składowane.

W związku z powyższym stanowisko Resortu w kwestii wniesionych przez Stowarzyszenie Gmin Uzdrawiskowych RP propozycji zmian w ustawie o ochronie i kształtowaniu środowiska, ustawie o lasach oraz ustawie Prawo geologiczne i górnicze pozostaje zdecydowanie negatywne. Niniejszym wnoszę o całkowite ich odrzucenie przez Szanowną Komisję.

2
11
Z up. MINISTRA
SEKRETARZ STANU
Maciej Rudnicki
h. Rudnicki

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW
FS6-032-40/2/2001

Warszawa, 2001-03-26

Pan
Zbigniew Szymański
Przewodniczący Sejmowej Podkomisji
nadzwyczajnej do rozpatrzenia rządowego
projektu ustawy o uzdrowiskach, gminach
uzdrowiskowych i lecznictwie uzdrowiskowym
Warszawa

Szanowny Panie Przewodniczący

W nawiązaniu do pisma z dnia 19 marca br. nr ZDR-181-14/01 dotyczącego zaopiniowania poprawek do rządowego projektu ustawy o uzdrowiskach, gminach uzdrowiskowych i lecznictwie uzdrowiskowym (druk 2520) oraz sposobów wyrównania finansowego dla gmin uzdrowiskowych, przedstawiam następujące stanowisko w sprawie.

Propozycja zwiększenia dochodów gmin uzdrowiskowych poprzez zwiększenie udziału gmin w podatku dochodowym od osób fizycznych lub wprowadzenie innego sposobu ustalania subwencji wyrównawczej nie znajduje, moim zdaniem, uzasadnienia.

Zwiększenie udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych dla gmin górniczych, o którym jest mowa w uzasadnieniu do poselskich poprawek dotyczących zmiany ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, ustalone jest na okres przejściowy tj. w latach 2001 - 2002. Zwiększenie to jest ściśle związane z procesem restrukturyzacji górnictwa i nie może być stosowane do gmin uzdrowiskowych.

Kwota wyrównawcza stanowiąca element składowy części podstawowej subwencji ogólnej przysługuje gminom, które spełniają warunki określone w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, przy czym należy zauważyć, że ustawa określa jednakowe kryteria dla wszystkich gmin.

Moim zdaniem zwiększenie subwencji wyrównawczej dla gmin uzdrowiskowych stanowiłoby nadanie szczególnych uprawnień i uprzywilejowanie jednej grupy gmin.

Wyrażam pogląd, że wprowadzenie podwyższonej stawki opłaty miejscowej na obszarze uzdrowiska - 2,92 zł (projekt rządowy zakładał, iż maksymalna stawka opłaty miejscowej na obszarze uzdrowiska wyniesie 2,64 zł) pozwoli na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z utrzymaniem istniejącej infrastruktury niezbędnej dla lecznictwa uzdrowiskowego.

Podkreślić należy, że status gmin uzdrowiskowych mogły otrzymać tylko takie gminy, które wykazały, iż oprócz walorów klimatyczno-leczniczych posiadały niezbędną infrastrukturę do prowadzenia działalności w zakresie lecznictwa uzdrowiskowego, co oznacza, że największe nakłady inwestycyjne gminy te zobowiązane były ponieść z dochodów własnych zanim uzyskały status gmin uzdrowiskowych. Zatem opłata, o której mowa wyżej, moim zdaniem, stanowi wystarczające dodatkowe źródło dochodów tych gmin.

Podnoszony przez gminy uzdrowiskowe problem utrzymania deptaków, parków, kwietników nie może być argumentem przemawiającym za zwiększeniem dochodów tych gmin, gdyż zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym utrzymanie zieleni gminnej i zadrzewień należy do zadań własnych każdej gminy.

Zauważyć również należy, że gminy położone na terenie dotkniętym bezrobociem strukturalnym, występując o nadanie statusu gmin uzdrowiskowych, jako jeden z argumentów wskazują, iż uzyskanie tego statusu stworzy szansę na aktywizację regionu. Z powyższego wynika, że gminy mają świadomość, iż działalność uzdrowiskowa wiąże się nie tylko z obowiązkami, ale także z korzyściami np. zmniejszeniem bezrobocia (mniejsze zasiłki), rozwojem handlu i usług, a tym samym zwiększeniem wpływów z tytułu podatków płaconych przez te podmioty gospodarcze.

Jednocześnie uprzejmie informuję, iż Ministerstwo Finansów do chwili obecnej nie otrzymało wyliczeń ubytku dochodów gmin uzdrowiskowych związanych z proponowaną zmianą ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.

2 poniedziałek

MINISTERSTWO FINANSÓW
DR BETAŃSKI STANU
Młody Młody

E Z U

EUROPEJSKI ZWIĄZEK UZDROWISK

Spotkanie Zarządu Europejskiego Związku Uzdrowisk (Bad Soden koło Wiesbaden, Niemcy, 12-13 styczeń 2001r.)

Wojciech Fulek, Wiceprezydent Sopotu

W uzdrowisku Bad Soden, położonym koło Wiesbaden, odbyło się kolejne posiedzenie Zarządu ESPA z udziałem polskiego przedstawiciela. Na posiedzeniu omawiano szczegółowo przygotowania do corocznego Kongresu ESPA, którego organizację w roku 2001 zaplanowano w Budapeszcie (9-13 maja), oraz sprawy bieżące. Na spotkaniu przyjęto również projekt budżetu ESPA na rok 2001 w wysokości 184.950 €, co oznacza jego spadek w stosunku do roku 2000 o ponad 20.000 €. Składka organizacji krajowych takich członków, jak Polska, Węgry, Czechy czy Słowacja została na rok 2001 ustalona na poziomie 6750 € (przy składce organizacji uzdrowiskowej np. z Niemiec – 27.150 €, Turcji – 24.750 €, Hiszpanii – 18.750 €, Włoch – 12.150 €). Zatwierdzono też strukturę tego budżetu, włączając w to funkcjonowanie biur-agend ESPA w Brukseli i w Mainz.

Delegaci z Węgier omawiali szczegółowo przygotowania do organizacji Kongresu w Budapeszcie w maju br, a Zarząd omawiał też możliwości lokalizacji kolejnych kongresów w Bath (Anglia) w roku 2002, oraz na terenie Polski (rok 2004). Zaakceptowano wstępnie kandydaturę Bath, ostateczną decyzję w tej sprawie Zarząd miał podjąć na majowym kongresie.

Omawiano też stan realizacji niektórych projektów europejskich (np. „Royal spas of Europe” – „Królewskie uzdrowiska Europy”, „Assistant Health Tourism”) oraz możliwości wykorzystania do celów promocyjnych i wystawienniczych targów (ESPA posiadało osobne stoisko na targach turystycznych w Berlinie w marcu br). Dla polskich uzdrowisk istnieje możliwość wykorzystania biur ESPA w Belgii i w Niemczech do wysyłki własnych materiałów promocyjnych w dwojakim celu: ekspozycji w samym biurze, ewentualnej dystrybucji za pośrednictwem ESPA do zainteresowanych innych organizacji, firm, osób. ESPA może też być uwiarygadniającym partnerem dla polskich uzdrowisk przy poszukiwaniu partnerów zagranicznych lub nowych klientów. Polskie miasta uzdrowiskowe (wyłącznie członkowie Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych) mogą też nieodpłatnie korzystać w celach promocyjnych z międzynarodowego logo ESPA (np. flagi, emblematy, plakaty, wydawnictwa itp.).

W ramach posiedzenia Zarządu ESPA doszło też do spotkania grupy inicjatywnej nowego projektu „Baltic Spas” (Uzdrowiska nadbałtyckie), w ramach którego wstępnie zadeklarowały swój udział Kołobrzeg i Sopot. Pierwsza promocyjna publikacja w ramach tego projektu została zrealizowana na targi turystyczne w Berlinie przy równej odpłatności wszystkich podmiotów. Wszystkie chętne dalsze polskie uzdrowiska do udziału w tym projekcie mogą się zgłaszać do polskiego przedstawiciela w ESPA (Wiceprezydent Sopotu, Wojciech Fulek, tel. 0-58 – 5213-608, e-mail: wiprezyd@sopot.pl)

ZAPRASZAMY DO.....

Wraz z pierwszym numerem w 2001 roku rozpoczynamy nowy cykl Zapraszamy do... ściśle związany z promocją gmin uzdrowiskowych.

Dynamiczny rozwój turystyki, jako gałęzi gospodarki w świecie i w Polsce zależy w dużej mierze od działalności promocyjnej. Jedną z jej istotniejszych form jest produkcja materiałów promocyjnych. Stowarzyszenie Gmin Uzdrawiskowych RP w trosce o poprawę wizerunku uzdrowisk polskich na świecie oraz wykreowania korzystnego wizerunku Polski, jako kraju atrakcyjnego i przyjaznego dla turystów zaplanowało wydanie albumu "Uzdrowiska Polskie" w trzech wersjach językowych. W albumie tym zaprezentowane zostaną: architektura, historia, walory i możliwości lecznicze naszych uzdrowisk, a także ciekawe zabytki z nimi związane. Tekstom i zdjęciom będzie towarzyszyć szczegółowa informacja adresowa - gdzie i jak można skorzystać z możliwości leczenia. Uzdrowiska są piękną wizytówką Polski; wiele z nich powstało równocześnie ze sławnymi uzdrowiskami Europy. Mają wspaniałe wody, warunki klimatyczne, świetnych specjalistów. Zadaniem albumu jest przybliżenie tych walorów czytelnikowi polskiemu i zza granicy.

Właśnie na łamach naszego biuletynu będziemy po kolei prezentować piękno i możliwości polskich uzdrowisk.

Zwracamy się również do Państwa o kompletowanie materiałów związanych z gminami i ich prezentacją, prosimy o uwagi i sugestie. U progu XXI wieku chcemy współtworzyć z Państwem markowy produkt "Uzdrowiska Polskie" widoczny nie tylko w Polsce, ale także na świecie.

Sopot

Tomasz Michalski - URZĄD MIASTA SOPOTU

SOPOT w 178 rocznicę rozpoczęcia działalności uzdrowiskowej i 100-lecie uzyskania praw miejskich

Charakterystyka miejscowości

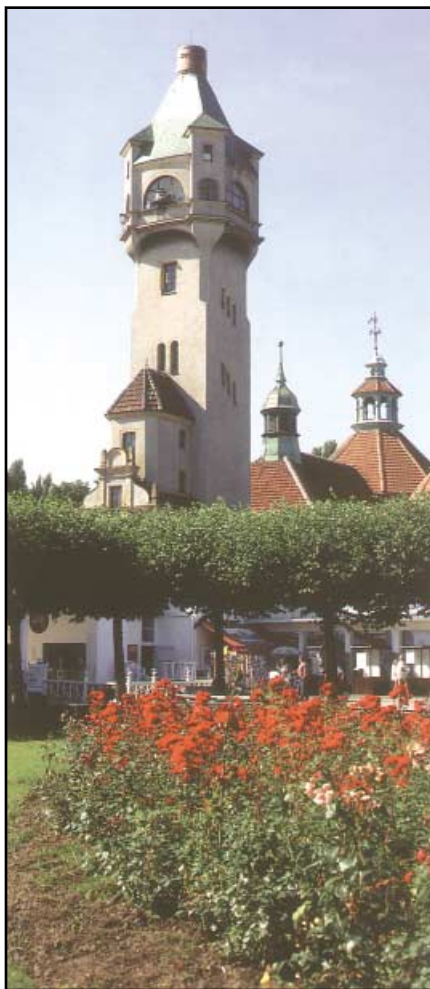
Sopot jest położony nad Zatoką Gdańską w województwie Pomorskim. Zajmuje 17 km² powierzchni położonej od 0,0 do 105 m n.p.m. i jest zamieszkiwany przez 42.000 osób. Dzięki wysokiej skarpie wysoczyzny zasłaniającej miasto od zachodu, nie czuje się przeważających wiatrów z tego kierunku tak dokuczliwych w klimacie morskim.

Sopot sąsiaduje bezpośrednio z Trójmiejskim Parkiem Krajobrazowym o powierzchni około 203 km².

Od roku 1999 jest zdrojowiskiem nadmorskim i uzdrowiskiem statutowym.

Sopot, położony między Gdańskiem i Gdynią, ma dobre połączenia drogowe i kolejowe z całą Polską oraz południową, zachodnią i wschodnią Europą a dzięki połączeniom promowym, również ze Skandynawią. Port lotniczy w Gdańsku ułatwia kontakt z całym światem.

Miejscowość jest całkowicie skanalizowana. Zaopatrzenie w wodę odbywa się wyłącznie z ujęć podziemnych. Woda pitna doskonałej jakości podawana jest do sieci bez chlorowania. Tereny zielone zajmują powyżej 65 % powierzchni miasta. W Sopocie jest 20 hoteli i pensjonatów mających 1.500

miejsc oraz około 100 miejsc w kwadrantach prywatnych.

Uzdrowisko

Tradycje uzdrowiskowe Sopotu sięgają 178 lat.

Solanka ze Zdroju św. Wojciecha

Aczkolwiek pierwsza wzmianka o Sopocie pochodzi z 1283 r. to za początek działalności uzdrowiskowej przyjmuje się lato 1823 roku, gdy J.J.Haffner oddał do użytku pierwszy zakład kąpielowy, wykorzystujący wodę morską do zimnych i ciepłych kąpieli.

Woda ta obecnie została zastąpiona znacznie silniej działającą na organizm solanką, wypływającą samoczynnie w Sopocie w Zdroju św. Wojciecha z głębokości 800 m. Jest to 4.4 % solanka bromkowa, jodkowa, o temperaturze 18,5 °C. Jest ogólnie dostępna w „grzybku” (fot.1) inhalacyjnym w Parku Południowym oraz w pijalni wody

mineralnej zlokalizowanej przed wejściem do Zakładu Balneologicznego obok mola. W „grzybku” wypływa solanka o stężeniu naturalnym. W tym stężeniu może być używana tylko do celów zewnętrznych (inhalacje, kąpiele - zgodnie z zaleceniami lekarza). W pijalni mamy wypływ solanki o stężeniu naturalnym oraz w 15-krotnym rozcieńczeniu (0,3 %). W tym rozcieńczeniu nadaje się również do celów pitnych.

Oprócz tego solanka ta jest udostępniona do kąpieli w basenie rehabilitacyjnym Wojewódzkiego Zespołu Reumatologicznego w Sopocie (koło mola).

Kąpiele mineralne w niej, z uwagi na skład chemiczny oraz stężenie jodków i bromków można zalecać głównie w następujących schorzeniach: reumatoidalnym zapaleniu stawów, chorobie Bechterewa, przewlekłych i zwyrodnieniowych chorobach reumatycznych i stanach wymagających zwiększenia odporności. Inhalacje roztworem solanki wskazane są w przewlekłych nieżytach nosa, gardła i oskrzeli, przewlekłych stanach zapalnych nosa, gardła i krtani oraz zatok przynosowych,

dychawicy oskrzelowej zewnątrz pochodnej o lekkim przebiegu, stanach po zabiegach chirurgicznych w obrębie dróg oddechowych oraz niektórych chorobach tarczycy. Rozcieńczona solanka może być zalecona do uzupełnienia niedoborów soli mineralnych. Przeciw wskazaniem do jej picia jest podwyższone ciśnienie tętnicze.

Solanka ta może być także używana do solenia potraw (zamiast soli kuchennej). Obecnie w solance, w dużych ilościach, składniki a przede wszystkim potas, magnez i jod przechodzą do gotowanego pożywienia. Kiszone w tej solance ogórki są specjalnością sopockiej kuchni.

Zakłady lecznictwa uzdrowiskowego:

- Wojewódzki Zespół Reumatologiczny - w zakresie leczenia i rehabilitacji chorób reumatycznych u

dorosłych i dzieci oraz leczenia i profilaktyki osteoporozy. W skład tej placówki wchodzi: 3 oddziały leczenia stacjonarnego dla dorosłych na 110 łóżek, Oddział Dziecięcy na 30 łóżek, Sanatorium Dziecięce na 38 łóżek, Wojewódzka Przychodnia Reumatologiczna, Zakład Balneologiczny z basenem rehabilitacyjnym wykorzystującym solankę, pracownia: EKG, USG i densytometrii, apteka, 2 gabinety stomatologiczne, Ośrodek Profilaktyki i Leczenia Osteoporozy. WZR prowadzi zarówno leczenie stacjonarne jak i ambulatoryjne.

- Sanatorium „Leśnik” ze 150 łózkami leczące choroby układu krążenia, narządów ruchu i układu oddechowego w trybie stacjonarnym i ambulatoryjnym.

Leczenie ambulatoryjne umożliwia przyjazd do Sopotu, wynajęcie kwatery w mieście i korzystanie z zabiegów w dowolnie wybranym zakładzie leczniczym.

Każdy z tych zakładów jest zlokalizowany w innej części Sopotu i charakteryzuje się innym położeniem:

- Wojewódzki Zespół Reumatologiczny ma swoje centrum przy plaży i moło w sąsiedztwie pijalni wody mineralnej, „grzybka” inhalacyjnego, „deptaka” - ul.Boh.Monte Cassino i Hotelu „Grand”
- Sanatorium „Leśnik” jest położone na leśnej polanie, około 700 m od zabudowań miasta, na wysokości ponad 100 m n.p.m. W jego bezpośrednim sąsiedztwie występują lasy o powierzchni kilkunastu kilometrów kwadratowych pokrywające wysoczyznę morenową z pięknym drzewostanem i licznymi przedstawicielami zwierząt - głównie dzików. Ma dogodne połączenie autobusowe z centrum miasta, plażą i z Gdańskiem.
- Sanatorium MSW leży blisko granicy z Gdańskiem, nad samym brzegiem morza, z piękną plażą i z

dogodnym połączeniem autobusowym z centrum Sopotu i z Gdańskiem.

Uzdrowisko Sopot dzięki swojemu położeniu doskonale zaspokaja wszystkie potrzeby kuracjuszy w dziedzinie lecznictwa, relaksu i kultury. Rejsy statkami białej floty, spacery brzegiem morza i po najdłuższym drewnianym moło w Europie (fot. 2) sprzyjają (głównie przy wiatrach od morza) talassoterapii, piękna piaszczysta plaża pozwala wykorzystać zalety helioterapii, piękne, duże lasy pokrywające wysoczyznę morenową zachęcają do spacerów i terenoterapii a obecność stadniny koni umożliwia hipoterapię. Bez względu na porę roku i stan pogody zawsze można dla siebie znaleźć odpowiednią formę odpoczynku.

Stan środowiska

Dzięki kilkuletnim działaniom proekologicznym osiągnięta została czystość wody morskiej, pozwalająca na uprawianie kąpieli i sportów wodnych na całej długości brzegu. Ze względów prewencyjnych i organizacyjnych wyłą-

czono jedynie z kąpeli bezpośrednie sąsiedztwo móla i ujścia wpadających do morza potoków.

Mała szerokość miasta oraz położenie nad morzem i przy dużym obszarze leśnym sprawiają, że zanieczyszczenia powietrza, będące nieodłącznym produktem cywilizacji nie są w Sopocie dokuczliwe. Wiatry wywiewają je bardzo szybko. Z tego też powodu możliwość korzystania ze zdobyczy cywilizacji nie koliduje z czystością powietrza. Aby móc czuwać nad jego czystością oddano w 1989 roku w Sopocie do użytku stację ciągłej kontroli stanu powietrza, a wyniki jego badań są dostępne w internecie na stronie www.armaag.gda.pl.

W obrębie Sopotu zostały wydzielone trzy strefy ochrony uzdrowiskowej. Strefa "A 1" zajmuje przestrzeń między ciągiem ulic Bitwy pod Płowcami, Grunwaldzką i Powstańców Warszawskich a brzegiem morza. Strefa "A 2" obejmuje bezpośrednie otoczenia Sanatorium "Leśnik". W strefach tych powinna dominować działalność związana z lecznictwem uzdrowiskowym i rekreacją.

Strefa ochrony uzdrowiskowej "B" obejmuje pozostałą część miasta. W strefie tej toczy się normalne życie. Jedynym ograniczeniem jest zakaz prowadzenia działalności uciążliwej dla otoczenia.

Strefa ochrony uzdrowiskowej "C" obejmuje obszary "A" i "B" oraz przybrzeżny pas zatoki na odległość 500 m od brzegu. W jego obrębie nie jest moż-

liwe wznoszenie budowli uciążliwych dla środowiska oraz prowadzenie działalności jemu szkodzącej.

Sport i turystyka

Atrakcyjność położenia Sopotu pozwala na prawie doskonale powiązanie turystyki z lecznictwem. Z jednej strony Sopot jest bazą do dalszych wypadów na Pojezierze Kaszubskie lub bliższych do Gdańska i Gdyni dla osób odbywających kurację, a z drugiej - osoby przybywające w celach turystycznych mogą ocenić stan swojego zdrowia i ewentualnie podreperować je, lub wziąć niektóre zabiegi profilaktycznie.

Współczesne lecznictwo akcentuje potrzebę terapii ruchowej w każdej formie. Stąd w Sopocie jest kładziony wielki nacisk na rozwój bazy sportowej, zarówno dla potrzeb mieszkańców jak i gości oraz na lepsze wykorzystanie naturalnych warunków do terenoterapii oraz żeglowania.

Mamy tu 3 boiska sportowe (lekkoatletyczne, do piłki nożnej i rugby), 20 kortów tenisowych (+ 7 w budowie), hiepodrom z 200 wierzchowcami, klub żeglarski (windsurfing), 3 hale sportowe, wyciąg narciarski, (fot. 4), kryty basen, 4,5 km brzegu morskiego, kąpielisko morskie, molo, Trójmiejski Park Krajo-
brazowy i inne. W budowie znajduje się aquapark. Dla znawców architektury znajdują się w Sopocie ciekawe obiekty. Wyżywienie, na każdą kieszeń, zapewniają 184 bary, restauracje i stołówki.

Rozrywki kulturalne

Liczba placówek kulturalnych w Sopocie oraz w Gdańsku i Gdyni może zadowolić najwybredniejszych gości.

Dwa teatry, Opera Leśna (fot. 5), 2 kina, 6 galerii i Kasyno w Sopocie, wspomagane przez Państwową Filharmonię i Państwową Operę, Teatr Muzyczny, 2 teatry, 12 kin, przedstawia bardzo szeroką ofertę kulturalną.

Cykliczne imprezy kulturalne: Międzynarodowy Festiwal Piosenki, Sopot Clasic Festival, czwartkowe Wieczory Muzyczne w Dworcu Sierakowskich, koncerty zespołów muzycznych i rockowych na moło, Sopotkie Lato Teatralne czynią, że zarówno dorośli jak i młodzież nigdy nie mogą się tu nudzić.

Ważniejsze adresy i telefony:

- Urząd Miasta Sopotu,
81-704 Sopot, ul. Kościuszki 25/27,
tel.: +48 58/521-37-50 (centrala),
fax: 551-01-33
- Centrum Informacji Turystycznej,
ul. Dworcowa 4,
tel./fax +48 58/550-37-83
- Sanatorium Uzdrowskie „Leśnik”
81-820 Sopot, ul. 23 Marca 105,
tel.: 0-58/551-63-31,
fax 0-58/551-46-67
- Sanatorium Uzdrowskie MSWiA
„Helios”,
81-731 Sopot, ul. Bitwy pod Płowcami 63/65,
tel./fax +48 58/551-12-28
- Wojewódzki Zespół Reumatologiczny
81-967 Sopot, ul. Grunwaldzka 1/3
tel.: +48 58/551-12-01.

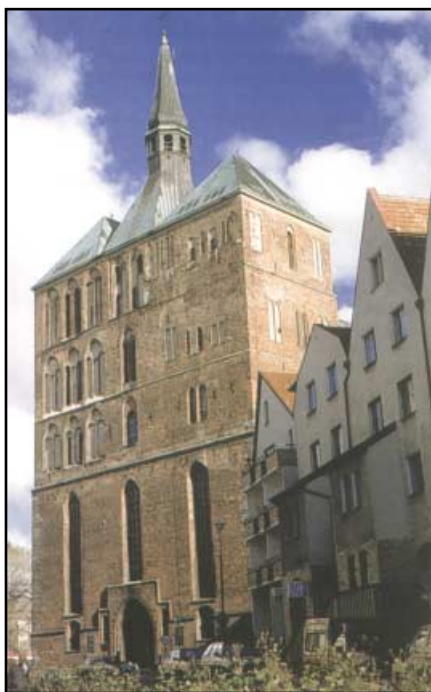
Kołobrzeg

Monika Kłys - URZĄD MIASTA

“Kołobrzeg jest pięknym, tysiącletnim miastem położonym w środkowej części wybrzeża, u ujścia rzeki Parsęty do Morza Bałtyckiego. Teren miasta jest typowo nizinny, wznoszący się do 5 m n.p.m., w jego granicach znajduje się ponad 11 km odcinek wybrzeża z przepięknymi, piaszczystymi plażami.

Dziś 50-tysięczny Kołobrzeg, to największe polskie uzdrowisko, ważne centrum turystyczne, miasto portowe o bardzo dobrej kondycji gospodarczej i wielu możliwościach inwestycyjnych. Dynamiczny rozwój gospodarki miasta potwierdzają wyniki rankingu opublikowanego przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, w którym po raz kolejny Kołobrzeg został zaliczony do miast kategorii “A”, tj. miast najbardziej atrakcyjnych pod względem inwestycyjnym w Polsce.

Statut uzdrowiska miasto otrzymało w 1972 roku, jednak już od ponad 200 lat Kołobrzeg ma sławę europejskiego kurortu, który charakteryzuje się specyficznym bodźcowym mikroklimatem morskim o właściwościach leczniczych. Uzdrowisko Kołobrzeg jest także bogate w złoża borowiny (53 ha) i źródła solankowe(7 ujęć), które wykorzystane są przez cały rok do różnorodnych zabiegów leczniczych w postaci kąpieli, okładów i inhalacji. Wzdłuż parku nadmorskiego ciągnie się dzielnica

uzdrowiskowa z licznymi obiektami sanatoryjno - wypoczynkowymi i dwoma Zakładami Przyrodolecznicznymi, w których leczy się schorzenia dzieci i dorosłych, specjalizując się głównie w chorobach: układu oddechowego, układu krążenia, wydzielania wewnętrznego (cukrzyca, otyłość), schorzeniach reumatologicznych, narządów ruchu, alergii i schorzeń skóry.

Nie bez powodu Kołobrzeg zwany jest "PERŁĄ BAŁTYKU". Urokiem piaszczystych plaż, dużym nasłonecznieniem, jakością wód kąpieliska morskiego, krystalicznie czystym powietrzem, klimatem i bogactwem zieleni miasto od dawna przyciąga kuracjuszy i turystów krajowych oraz zagranicznych, na których czekają niezapomniane przeżycia i szereg atrakcji, gwarantując poprawę zdrowia i wspaniały wypoczynek przez cały rok."

Uzdrowisko - kontakt

1. Centrum Promocji i Informacji Turystycznej, 78 - 100 Kołobrzeg, al. I Armii Wojska Polskiego 6 c
tel.: 0 94 352 79 39
fax/tel.: 0 94 354 72 20
www.turystyka.home.pl
e - mail: turystyka@home.pl
2. Uzdrowisko Kołobrzeg S.A.
78 - 100 Kołobrzeg
ul. ks. P. Ściegiennego 1
tel.: 0 94 352 81 41 (centrala)
tel.: 0 94 352 24 42
tel.: 0 94 352 60 46

Ustka

Renata Kuczińska

Centrum Kultury Rekreacji i Promocji w Ustce

Leczenie uzdrowskowe w Ustce to tradycja już ponad stu pięćdziesięcioletnia. Dzisiaj Ustka to modny, letni kurort położony w środkowej części wybrzeża. Znakomite warunki klimatyczne, otoczenie lasów oraz bogate złoża borowinowe sprawiły, że osada rybacka otrzymała status uzdrowska. Już przed I Wojną Światową leczono tutaj choroby dróg oddechowych i układu krążenia, reumatyzm, astmę, a także wiele innych dolegliwości. Kuracjusze korzystają z błotnych kąpielí borowinowych oraz inhalacji tlenem bogatym w jód, którego nadmorskie powietrze tu nie skąpi. Popularną receptą na usunięcie wszelkich dolegliwości zalecaną już w XVIII wieku, była ... dwukrotna kąpiel w morskiej wodzie i nacieranie piaskiem. Aby jednak kuracja była skuteczna, należało wypijać po każdym takim zabiegu... trzy do czterech szklaneczek wina. Z pewnością po serii takich zabiegów, kuracjusz odzyskiwał zdrowie, a już na pewno dobry humor.

Od tych czasów nic się nie zmieniło - tak jak dawniej i dziś wakacje w Ustce w Ustce należą do najbardziej udanych. Teraz obok kuracjuszy licznie przybywają do nas wczasowicze, rodziny z dziećmi, zakochani... To co przyciąga wszystkich bez wyjątku to piękne złoci-

ste plaże i niepowtarzalna gdzie indziej nadmorska promenada, bogactwo lasów oraz liczne szlaki spacerowe i rowerowe. To również wyprawy statkiem spacerowym, katamaranem, wycieczki wzdłuż plaży i wydmy. Czasami Bałtyk bywa kapryśny. Wtedy szczególną popularnością cieszą się atrakcje nadmorskiej promenady: molo, kawiarenki, muszla koncertowa. Kto nie lubi tłumnych miesięcy wakacyjnych przyjeżdża do Ustki po sezonie. Wtedy miasto zmienia się w ciche, ustronne miejsce u „ujścia” Słupi.

Z kalendarza imprez:

- * 30.06-1.07 - Dni Morza i Święto Rybaka
- * 7.07 VI Ogólnopolski Rajd Rowerowy „Szlakiem Zwiniętych Torów”
- * 12-15.07 SVEA Baltic Festival - czyli ... festiwal sztucznych ognii
- * 14.07 - I Otwarte Mistrzostwa w Wyplukiwaniu Bursztynu „Złoto Bałtyku ‘2001”.
- * 21-22.07 - Bielsko Biała i Beskidy w Ustce
- * 10-12.08 ŁYK’ end SATYRY
- * 18.08 XVIII Nocny Bieg Uliczny

- * 25.08 Święto Miasta
- * 7-9.09 I Słowiński Ogólnopolski Turniej Piłki Siatkowej Młodziczek i Młodzików

Ustka dysponuje bogatą bazą wczasowo-uzdrowską, zapewniającą kompleksową obsługę turystów i kuracjuszy. Do dyspozycji gości oddanych jest około 9000 miejsc noclegowych w ośrodkach wczasowych, sanatoriach, hotelach, pensjonatach.

Uzdrowisko - kontakt

1. Centrum Kultury, Rekreacji i promocji w Ustce
76-270 Ustka, ul. Grunwaldzka 35
tel./fax (59) 8144769
tel. (59) 8145586
2. Podstawowe kierunki leczenia obejmują choroby narządów ruchu, dolegliwości układu krążenia i górnych dróg oddechowych.
“Uzdrowisko Ustka” Spółka z o.o.
Zakład przyrodolecznicy i Przychodnia Uzdrowska
76 - 270 Ustka, ul. Beniowskiego 1
tel. (0-59) 8145665

Więcej informacji o Ustce znajdziecie Państwo również na stronie internetowej: www.ustka.pomorskie.pl.

UWARUNKOWANIA PRAWNE I FINANSOWE UZDROWISK POLSKICH

Referat Prezesa Zarządu SGU RP Jana Golby przygotowany na Międzynarodową Konferencję Naukową nt.: "Perspektywy Rozwoju Uzdrowisk Polskiego Wybrzeża Bałtyku", 19-20 kwietnia w Ustce.

Według stanu na dzień dzisiejszy mamy w Polsce 42 uzdrowiska i ok. 70 miejscowości potencjalnie uzdrowiskowych.

W miejscowościach tych skupiona jest olbrzymia i nie do końca wykorzystana baza lecznicza, turystyczna i rekreacyjno-sportowa, licząca ok. 45.000 miejsc sanatoryjnych i ponad 4-krotnie więcej miejsc hotelowo- wczasowych.

W miejscowościach tych skupiono duży potencjał wysoko kwalifikowanej kadry medycznej i zarządzającej w turystyce, ale też skupiono olbrzymie zasoby nisko wykwalifikowanych pracowników zatrudnionych w obsłudze ruchu turystycznego i sanatoryjnego którzy powodują, że zatrudnienie w miejscowościach uzdrowiskowych ma charakter monokulturowy.

Ze względu na to, że swoboda rozwoju gospodarczego gmin mających na swoim terenie uzdrowiska jest bardzo daleko ograniczona, gospodarka gmin uzdrowiskowych ukierunkowana jest przede wszystkim na lecznictwo uzdrowiskowe, turystykę, oraz na rozwój usług i drobnego przemysłu przyjaznego środowisku naturalnemu.

Wyliczając te możliwości bądź co bądź jednostronnego rozwoju gospodarczego gmin uzdrowiskowych wydawać by się mogło, że jest to rozwój jak naj-

bardziej słuszny i pożądany, a nawet wręcz modelowy.

Trzeba jednak pamiętać, że takie kształtowanie rozwoju gminy niesie za sobą określone konsekwencje, które najbardziej widoczne są w momencie różnego rodzaju przełomów gospodarczych i który jest bardzo podatny na wszelką dekoniunkturę gospodarczą, choćby taką jaką obecnie przeżywamy w turystyce i lecznictwie uzdrowiskowym.

A wówczas dla gmin uzdrowiskowych nie jest to załamanie gospodarcze, ale wręcz katastrofa.

Dlatego też zagadnieniem, które dziś chciałbym pokrótce omówić, jest kwestia uwarunkowań prawnych i finansowych rozwoju gmin mających na swoim terenie uzdrowiska.

Gminy te zamiast przeżywać renesans swojego rozwoju, przeżywają dziś głęboki kryzys.

Wynika on z wielu przyczyn, ale jako zasadniczą należy wymienić brak regulacji ustawowych odnoszących się do funkcjonowania uzdrowisk i gmin uzdrowiskowych.

Obowiązująca do dziś, ale nie przystająca do dzisiejszej rzeczywistości, ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o uzdrowiskach i lecznictwie uzdrowiskowym w art. 5 nakłada na gminy posiada-

jące na swoim terenie uzdrowiska następujące zadania:

- 1) rozwijanie gospodarki miejscowej z uwzględnieniem potrzeb lecznictwa uzdrowiskowego oraz jednostek wczasowych i turystycznych,
- 2) czuwanie nad tym, aby warunki naturalne uzdrowiska nie uległy zniszczeniu, ograniczeniu lub zniekształceniu,
- 3) prowadzenie jednostek gospodarczych zaspokajających wspólne potrzeby zakładów lecznictwa uzdrowiskowego, a także jednostek wczasowych, jeżeli przemawiają za tym zasady racjonalnego wykorzystania środków materialnych,
- 4) zaspokajanie potrzeb kuracjuszy, wczasowiczów i turystów w zakresie urządzeń komunalnych, kulturalnych i usługowych

Te niewinnie brzmiące zapisy ustawy o uzdrowiskach i lecznictwie uzdrowiskowym, znajdują daleko idące przełożenie legislacyjne w postaci pakietu ustaw, które decydują nie tyle o kierunkach rozwoju, co w zasadzie o ograniczeniu rozwoju miejscowości uzdrowiskowych i nakładają na gminy uzdrowiskowe dodatkowe liczne obowiązki.

Już ustawa z 1966 r. o uzdrowiskach i lecznictwie uzdrowiskowym w art. 3 mówi, że w celu zapewnienia warunków niezbędnych do prowadzenia i rozwijania lecznictwa uzdrowiskowego dla każdego uzdrowiska ustanawia się statut.

W statucie natomiast określa się:

- 1) granice uzdrowiska,

- 2) obszar ochrony uzdrowiskowej
- 3) czynności, które ze względu na ich oddziaływanie na warunki naturalne i czynniki środowiskowe mogą być podejmowane w trybie zastrzeżonym w statucie, a więc w uzgodnieniu z Lekarzem Naczelnym Uzdrowiska,
- 4) sprawy które z uwagi na ich znaczenie dla lecznictwa uzdrowiskowego muszą być uzgadniane z Ministrem Zdrowia,

Obszary ochrony uzdrowiskowej to nic innego jak strefy ochronne: A, B, C, w których obowiązują szczególne rygory gospodarowania.

Strefa A, przeznaczona jest w zasadzie do ochrony obszaru źródłiskowego i tutaj obowiązują szczególne rygory związane zarówno z funkcjonowaniem istniejących obiektów, jak też z budową nowych. Nie do pomyślenia jest lokowanie w tej strefie obiektów, które nie są związane z prowadzoną działalnością leczniczą lub obsługą tej działalności.

Na lokalizację każdego nowego obiektu, a nawet na remont czy modernizację istniejącego trzeba uzyskać zgodę Ministra Zdrowia.

To Minister Zdrowia może nie zgodzić się (i często to robi) na lokalizację parkingu, restauracji czy kawiarni, a nawet na taki czy inny kształt dachu. To z Ministrem uzgadnia się zasady ruchu drogowego w tej strefie, a nawet lokalizację tablic reklamowych czy informacyjnych. To Minister może zdecydować o projekcie architektonicznym, a więc wyglądzie budynku i jego funkcji.

Strefa B - zawiera podobne ograniczenia rozwoju z tym, że można tu już lokalizować obiekty usługowe, mieszkalne czy też obiekty infrastruktury komunalnej.

Strefa C stanowi naturalną otulinę uzdrowiska, w której rygory gospodarowania są już złagodzone, ale które jednak wymagają szeregu dodatkowych uzgodnień.

Dla ochrony wód leczniczych i innych kopalin leczniczych w uzdrowisku tworzy się obszar górniczy ustanawiany na podstawie ustawy prawo geologiczne i górnicze.

Obszar górniczy to teren, na którym obowiązują szczególne rygory gospodarowania i w którym wszystko co funkcjonuje podporządkowane jest nadrzędnemu celowi jakim jest ochrona wód leczniczych.

Oznacza to, że każda nawet najmniejsza budowa wiąże się z uzgodnieniem z Okręgowym Urzędem Górniczym. Jeżeli jest to inwestycja lokowana w pobliżu odwiertów z wodą leczniczą, lub w strefie oddziaływania na nie, inwestor musi wykonać tzw. plan ruchu i uzgodnić inwestycję z właściwym organem nadzoru górniczego i Ministrem Zdrowia.

Na obszarze górniczym obowiązują swoiste rygory w zakresie ochrony środowiska naturalnego. A więc istnieje obowiązek posiadania kanalizacji, szczelnych szamb, wyjątkowo sprawnej oczyszczalni ścieków czy też wysypisk śmieci zlokalizowanych poza strefami ochrony źródeł.

Zgodnie z art. 145 ustawy prawo geologiczne i górnicze z 1994 r. koszty sporządzenia projektu planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu górniczego przedsiębiorcy który wydobywa kopalinę ze złoża ponosi w 50 % gmina na terenie której obszar górniczy jest położony.

Porządkując to wszystko, czy też mówiąc prościej w obszarach górniczych obowiązują:

- 1) zakaz lokowania zakładów których działalność mogłaby w jakikolwiek sposób wpłynąć negatywnie na środowisko naturalne,
- 2) zakaz lokowania obiektów, które mogłyby doprowadzić do potencjalnego zagrożenia właściwości wód leczniczych,
- 3) zakaz prowadzenia działalności gospodarczej która mogłaby zmienić podziemne stosunki wodne danego obszaru.

Szczególne wymogi dla uzdrowisk wynikają z ustawy o ochronie środowiska i przepisów wykonawczych do tej ustawy.

Wynika z nich jednoznacznie, że obszary uzdrowisk są obszarami szczególnej ochrony, na których obowiązują inne zasady gospodarowania i inne normy zanieczyszczeń niż to ma miejsce w innych gminach.

Te normy w wielu wypadkach (hałas, opad pyłu itd.) są o kilkaset procent niższe od norm ustanowionych dla innych obszarów.

Aby uzdrowisko mieściło się we wskaźnikach dopuszczalnych zanie-

czyszczeń przewidzianych dla uzdrowisk, musi zrealizować wiele inwestycji proekologicznych i utrzymać szczególny reżim gospodarowania.

Szczególne zasady gospodarowania wynikające z ustawy o uzdrowiskach i lecznictwie uzdrowiskowym dotyczą nie tylko ochrony środowiska naturalnego ale też zagospodarowania przestrzennego, architektury i budownictwa.

W uzdrowiskach tworzy się strefy ochrony konserwatorskiej dotyczące zabudowy i strefy ochrony przyrodniczej dotyczące zespołów przyrodniczych (parki zdrojowe, parki krajobrazowe, parki narodowe). Ich utworzenie związane jest nie tylko ze szczególnymi rygorami gospodarowania obowiązującymi w strefach ich występowania, ale też olbrzymimi nakładami finansowymi na utrzymanie ich statusu.

Na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991 o lasach (art. 15) wokół uzdrowisk tworzy się tzw. lasy ochronne, w których istnieją zupełnie inne zasady prowadzenia gospodarki leśnej niż w lasach pozostałych.

Lasy te tworzy się dla poprawy rencyjności obszarów zlewni wód, oraz podwyższenia leczniczych właściwości klimatu w uzdrowisku.

Ograniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej wynikające z wyżej wymienionych przepisów powodują, że ustawa o działalności gospodarczej która każdemu podmiotowi daje swobodę prowadzenia działalności gospodarczej, w uzdrowiskach ma względnie zastosowanie.

Spełnienie wymogów wynikających z ustawy o uzdrowiskach i lecznictwie uzdrowiskowym (art.5) w zakresie odnoszącym się do ochrony środowiska naturalnego jak też warunków do funkcjonowania uzdrowiska w zakresie urządzeń komunalnych, kulturalnych i usługowych oznacza w praktyce:

- 1) realizację inwestycji proekologicznych (oczyszczalnia ścieków, pełna kanalizacja, posiadanie wysypiska odpadów, ogrzewanie gazem, lub innym nośnikiem energetycznym nie powodującym zanieczyszczenia środowiska naturalnego, regulację potoków itd.),
- 2) utrzymanie parków zdrojowych (narodowych), lasów ochronnych, ogromnych terenów zieleni oraz terenów rekreacyjnych,
- 3) budowę i utrzymanie (letnie i zimowe) deptaków, promenad spacerowych, ścieżek zdrowia,
- 4) utrzymanie domów kultury, czytelní, bibliotek, orkiestr zdrojowych,
- 5) utrzymanie infrastruktury komunalnej w podwyższonym standardzie (drogi, chodniki, ukwiecenie, zielení, oświetlenie alejek spacerowych i promenad, komunikacja)

Praktycznie w uzdrowisku nie tylko nie można prowadzić działalności gospodarczej która negatywnie wpływałaby na środowisko naturalne, ale nie można też lokować obiektów czy prowadzić działalności która co prawda nie powoduje bezpośredniego zagrożenia wód leczniczych czy właściwości leczniczych uzdrowiska, ale która mogłaby

doprowadzić do dyskomfortu leczenia czy wypoczynku.

Chcąc sprostać tym wymogom gminy uzdrowiskowe muszą zwracać szczególną uwagę na to, aby:

- geogeniczne zasoby naturalne, w tym naturalne surowce lecznicze (wody lecznicze, gazy, peloidy) właściwości lecznicze klimatu czy morza nie utraciły swoich właściwości leczniczych,
- otaczający krajobraz jak i infrastrukturalne i architektoniczne ukształtowanie i rozwój miejscowości w maksymalnym stopniu chronić od wpływów, które mogłyby zagrażać, ujemnie wpływać lub niszczyć leczniczy charakter miejscowości.

Jak widać z tego wyliczenia, tereny uzdrowiskowe poddane zostały daleko idącym rygorom ochronnym, których spełnienie jest wyjątkowo kosztowne i które prowadzi do ograniczenia rozwoju miejscowości mającej na swoim terenie uzdrowisko.

Tymczasem ograniczenia rozwoju gospodarczego powodują, że gminy uzdrowiskowe nie pozyskują środków na spełnienie tych wymogów ze zwiększonej aktywności gospodarczej, ale realizują je wyłącznie kosztem własnych mieszkańców.

Co gorsza gminy te, ponosząc na uzdrowisko olbrzymie wydatki nieznane innym gminom, tracą równocześnie olbrzymie dochody nie tyle na skutek ograniczeń w rozwoju, ile z tytułu wprowadzania różnych ulg w podatkach i opłatach uiszczanych przez podmioty

prowadzące działalność gospodarczą w uzdrowisku.

Nie uzyskują też należnych dochodów z podatków i opłat od działalności, na istnienie czy funkcjonowanie której ponoszą bezpośrednie nakłady finansowe np. od sanatoriów, z tytułu wydobywania wód leczniczych czy mineralnych.

Jest rzeczą bezsporną, że gminy mające na swoim terenie uzdrowiska uzyskują daleko niższe wpływy z podatków niż to ma miejsce w przypadku innych gmin.

Dotyczy to:

- obniżonego podatku od nieruchomości pobieranego od sanatoriów,
- zaniżonych wpływów z opłaty eksploatacyjnej (wody lecznicze),
- zniesienia opłaty miejscowej od kuracjuszy,
- zaniżonej subwencji wyrównawczej (przy obliczaniu subwencji dla gminy nie uwzględnia się kuracjuszy którzy przebywają w gminie przez cały rok i czasami nawet podwajają liczbę mieszkańców, mając potrzeby bardziej wysublimowane niż mieszkańcy zamieszkujący gminę na stałe).

Tak więc z jednej strony olbrzymie wydatki nieznane innym gminom (gminy mające na swoim terenie zakłady przemysłowe nie są ograniczone w swoim rozwoju i nie ponoszą wydatków na to aby zakład funkcjonował), a z drugiej zaniżone dochody z tytułu wprowadzenia różnych ulg i zwolnień.

Z jednej strony gmina uzdrowiskowa

musi zapewnić szczególną ochronę wód leczniczych i mineralnych, a więc ograniczać rozwój gospodarczy miejscowości, w której znajdują się odwierty wód leczniczych, ponosić koszty budowy urządzeń ochrony środowiska naturalnego (kolektory sanitarne, oczyszczalnie ścieków, wysypiska), a z drugiej z tytułu wystąpienia ograniczeń rozwoju i poniesienia wydatków na zapewnienie reżimu ochronnego wód, nie otrzymuje nic w zamian.

Opłatę za gospodarcze korzystanie z wód, podobnie jak podatek dochodowy od osób fizycznych i prawnych pobierze Państwo. Zyski czerpie przedsiębiorca, a gminie na otarcie łez pozostaje żenująco niska opłata eksploatacyjna (2% wartości surowca) i. honor bycia uzdrowiskiem.

W gminach uzdrowiskowych przez lata wręcz prześcigano się w zapewnianiu sobie różnego rodzaju ulg i zwolnień podatkowych do tego stopnia, że w wielu gminach budynki sanatoryjne będące we władaniu państwowych przedsiębiorstw uzdrowiskowych funkcjonowały "po obrysie budynku sanatoryjnego" po to, aby nie płacić podatku od nieruchomości od większej powierzchni.

Dziś ma to taki skutek, że kuracjusz wychodząc z budynku robiący pierwszy krok staje na gruncie gminy.

Diagnoza tego stanu oraz obserwacja rozwiązań stosowanych w innych państwach europejskich (Niemcy, Austria, Francja, Włochy) spowodowała, że samorządowcy gmin uzdrowiskowych za-

częli mocno upominać się o ustawę, która dawałaby im nie tyle szanse przyspieszonego rozwoju, ile zapewnienia im równoprawnych z innymi gminami warunków funkcjonowania.

Jest bowiem rzeczą bezsporną, że gminy uzdrowiskowe realizują zadania które nie są zadaniami własnymi gminy i dla osób nie będących jej mieszkańcami za pieniądze własnych podatników.

Gorset przepisów z zakresu ochrony środowiska naturalnego, przepisów sanitarnych, budowlanych, architektonicznych oraz wynikających z prawa geologicznego i górniczego bezspornie hamuje rozwój miejscowości uzdrowiskowych.

Są to jednak ograniczenia konieczne, bez których naturalne i bezcenne walory przyrody, z których korzystają kuracjusze i czasowicze, zostałyby bezpowrotnie utracone.

Nie mogą one jednak być realizowane na koszt gmin uzdrowiskowych, bowiem środki na ich realizację powinien zabezpieczyć ten, kto je wprowadza i kto z nich korzysta.

Jeżeli więc przedsiębiorca chce wydobywać na terytorium gminy wody lecznicze i mineralne, to sam powinien ponosić konsekwencje ustanowienia obszaru górniczego dla ochrony tych wód i szczególnych rygorów ochronnych tego obszaru.

Nie powinna tego robić gmina, bowiem to przedsiębiorca czerpie zyski z eksploatacji wód.

W myśl obecnie obowiązującego prawa, to na gminie uzdrowiskowej

ciążą obowiązki ochrony złożeń wód, obowiązki utrzymania dróg niszczonych przez TIR-y wywożące wodę, i to gmina musi hamować aktywność gospodarczą swoich mieszkańców, którzy chcieliby realizować działalność gospodarczą czasami sprzeczną z zasadami gospodarowania ustalonymi dla obszarów górniczych.

Gminy samorządowe uważają, że jeżeli tak być musi to niech tak będzie, ale opłaty za gospodarcze korzystanie z wód mają pozostać w gminie.

Udział gminy uzdrowskiej w podatku dochodowym od osób fizycznych powinien być podwyższony co najmniej do 32,6 %, aby choć w części zrekompensować ograniczenia rozwoju gminy i ponoszone wydatki na realizację zadań, o których mowa w ustawie o uzdrowskich i lecznictwie uzdrowskim, a także w innych ustawach nakładających na gminy uzdrowskie szczególne ponadregionalne zadania.

Takie rozwiązanie ma już swój precedens, bowiem gminy górnicze w roku bieżącym mają podwyższony udział w podatku dochodowym od osób fizycznych do 32,6%.

Gminy uzdrowskie uważają też, że opłata eksploatacyjna od wód leczniczych naliczana w wysokości 2% wartości surowca (wody) jest śmiesznie niska i rocznie sięga wartości wody na jednym TIR-ze których w ciągu dnia z jednej rozlewni wyjeżdża dziesiątki.

Opłata ta powinna być podwyższona co najmniej do 10 % (jak za inne kopaliny), a całość tej opłaty powinna pozos-

tać w gminie.

Jeżeli na obszarach gmin uzdrowskich ustanowione zostały lasy ochronne to kary i opłaty z tytułu przedwczesnego wylesienia tych terenów nie powinny być odprowadzane na centralny fundusz leśny, z którego do tej gminy zazwyczaj już nic nie wraca, ale powinny w całości zasilać gminny fundusz ochrony środowiska.

Opłaty te powinny być przeznaczone na nowe zalesienia, poprawę retencyjności obszarów ochrony uzdrowskiej, a także na utrzymanie zieleni w uzdrowsku.

Wręcz niezbędne jest przywrócenie taksy uzdrowskiej pobieranej od kuracjuszy. Taksa ta występująca w okresie przedwojennym i powojennym (zniesiona w 1992 r.) przeznaczona była na utrzymanie:

- urządzeń ogólnouzdrowskich,
- bibliotek i czytelní,
- zieleni miejskiej,
- parków zdrojowych
- orkiestry zdrojowej,
- ścieżek zdrowia, deptaków i promenad spacerowych,
- urządzeń sportowych i rekreacyjnych.

Prawo pobierania takiej taksy przysługuje do dziś uzdrowskom w państwach zachodnioeuropejskich.

W miesiącu listopadzie br. przywrócone zostały zasady równoprawnego traktowania wszystkich podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w gminie uzdrowskiej. Tak więc od przyszłego roku sanatoria płacić będą

podatek od nieruchomości tak jak domy wczasowe, hotele i pensjonaty, a więc w pełnej wysokości, a nie jak dotychczas w wysokości 30 % tego podatku.

Szkoda tylko, że Ministerstwo Zdrowia i Ministerstwo Finansów zmieniło pogląd na temat wysokości tego opodatkowania dopiero wtedy, kiedy przestało bezpośrednio finansować lecznictwo sanatoryjne. Dotąd jak wiadomo zabezpieczało sobie maksymalne zwolnienia i ulgi kosztem gmin uzdrowiskowych.

Z tego wyliczenia planowanych do uzyskania nowych uprawnień gmin uzdrowiskowych wyraźnie widać, że nie są to jakieś “szczególne prawa”, ale są to jedynie takie prawa jakie obowiązują w państwach Unii Europejskiej i które gmina uzdrowiskowa posiadałaby gdyby nie miała na swoim terenie uzdrowiska.

Rozwiązania te nie obciążają bezpośrednio budżetu Państwa, ale pozwalają na uzyskanie dodatkowych środków, poprzez ich alokację lub zmianę beneficjenta już istniejących zobowiązań publiczno-prawnych.

Zagadnienia ochrony obszarów uzdrowiskowych, ograniczeń w rozwoju miejscowości, niższych wpływów podatkowych dają o sobie znać (jak to już wspomniano) w spotęgowanej postaci, w momencie różnego rodzaju przełomów gospodarczych.

Takim przełomem jest niewątpliwie prowadzona obecnie powszechna prywatyzacja wszystkich polskich uzdrowisk.

Oznacza ona, że będziemy trzecim krajem w Europie, który nie będzie miał ani jednego uzdrowiska państwowego i ani jednego uzdrowiska komunalnego.

Jest to bezspornie “rewolucja uzdrowiskowa”, której dalekosiężnych skutków w zakresie ochrony zdrowia społeczeństwa nie do końca można dziś przewidzieć.

Zachodzi bowiem pytanie, ile znajdzie się rzeczywistych inwestorów chcących prowadzić działalność leczniczą, a ilu będzie takich, których interesują wyłącznie wody lecznicze i mineralne.

Na to pytanie nie sposób w chwili obecnej odpowiedzieć, tym bardziej więc gminy uzdrowiskowe, które dotknięte zostaną pozytywnymi i negatywnymi skutkami tej wielkiej “rewolucji uzdrowiskowej” muszą już dziś czuć nad tym, aby nie stały się przypadkiem ofiarami tej “rewolucji”.

Tam bowiem, gdzie będzie dobry inwestor do prywatyzacji, w docelowym rozwiązaniu gmina na prywatyzacji skorzysta. Tam, gdzie nie będzie inwestora lub inwestor będzie “nietrafiony” gmina będzie musiała się borykać ze skutkami działań prywatyzacyjnych przez kilka lub kilkanaście następnych lat.

A więc z dużym bezrobociem strukturalnym, drastycznym spadkiem dochodów budżetowych, obniżeniem poziomu życia społecznego, regresem gospodarczym.

Gminy uzdrowiskowe obawiają się też skupienia surowców leczniczych (wód leczniczych) w rękach jednego

podmiotu, a tym samym monopolizacji usług leczniczych, bo to oznacza pozwolne, a być może nawet szybkie eliminowania konkurentów. Tymi konkurentami są podmioty gospodarcze prowadzące działalność leczniczą w oparciu o surowiec znajdujący się dziś we władaniu spółek uzdrowiskowych.

Decyzja o całkowitej prywatyzacji uzdrowisk jest bardzo śmiała, ale oznacza ona wkrótce wprowadzenie odpłatności za: parki, tętnie pijalnie, a nawet promenady spacerowe.

Gminy uzdrowiskowe uważają, że ta decyzja nie w pełni została skorelowana z obowiązującym prawem geologicznym i górniczym w zakresie przyznawania koncesji na eksploatację wód leczniczych na obszarach górniczych.

Trzeba bowiem pamiętać, że w myśl obecnie obowiązujących przepisów koncesjodawcą na wydobywanie wód leczniczych na jednym obszarze górniczym może być tylko jeden podmiot gospodarczy.

Obecne koncesje przyznane zostały na 15-20 lat, bez możliwości ich zbywania czy też ich cofnięcia ich obecnemu posiadaczowi przed tym terminem.

To wszystko musi rodzić obawy tym bardziej, że uzdrowisko to nie cukrownia, huta czy elektrownia funkcjonująca na wydzielonym obszarze.

Uzdrowisko to obszar, na którym działają różne podmioty, których byt przeważnie uzależniony jest od surowca (wody leczniczej) który po prywatyzacji

znajdzie się w rękach jednego podmiotu. I o tym przy prywatyzacji musi się pamiętać.

Tak jak musi się pamiętać o tym, że uzdrowiska w swoim działaniu gospodarczym wciąż podlegają różnego rodzaju uwarunkowaniom prawnym i finansowym i wręcz potrzebą chwili jest obecnie uchwalenie ustawy o uzdrowiskach i gminach uzdrowiskowych uwzględniającą specyfikę funkcjonowania gmin uzdrowiskowych.

Nowoczesne Sanatoria

Rozwój strategii i taktyki marketingowej w sanatoriach, poszerzanie zdolności usługowej w obiektach o wysokiej klasie (CPZ Geovita w Krynicy).

Wypracowanie dobrej pozycji obiektu uzdrowskiego na rynku z początkiem XXI wieku jest coraz trudniejsze ze względu na rosnącą wciąż konkurencję. Wygrywają ją obiekty, które nie boją się wprowadzania nowych struktur.

Duże wykorzystanie zdolności usługowej w obiektach o wysokich standardach daje pewność osiągnięcia ich wzrostu.

Jako Stowarzyszenie Gmin Uzdrawiskowych RP chcielibyśmy odegrać chociaż częściowo rolę promotora polskich uzdrowisk poprzez prezentację na łamach biuletynu obiektów sanatoryjnych, których poziom nie odbiega od standardów europejskich i które oferują komplementarne formy lecznictwa i są przygotowane na przyjęcie każdego rodzaju kuracjusza. Pragniemy promować obiekty nie bojące się innowacji, ale uwzględniające zasady ich realności w lecznictwie, efektywności społecznej i gospodarczej ofert.

Prosimy o kontakt osoby zajmujące się kierowaniem i marketingiem w uzdrowiskach i obiektach sanatoryjnych, które za naszym pośrednictwem chciałyby zaprezentować uzdrowskie obiekty jutra.

Naszą prezentację rozpoczynamy od obiektu należącego do całej sieci Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa Oddział GeoVita w Warszawie.

Funkcjonowanie, kierunki leczenia i strategię rozwoju Centrum Profilaktyki Zdrowotnej GeoVita w Krynicy malowniczo położonego na wysokości 700 metrów nad poziomem morza przybliżył nam kierownik do spraw hotelowych i marketingu Pan Krzysztof Zdrojewski.

Z jakimi schorzeniami można przyjechać do Centrum Profilaktyki

Zdrowotnej GeoVita w Krynicy?

CPZ GEOVITA w oparciu o własną bardzo bogatą bazę zabiegową oraz o właściwości miejscowego klimatu i wód mineralnych prowadzi leczenie następujących schorzeń:

- Choroby układu trawienia
- Choroby układu oddechowego. Przy okazji chorób układu oddechowego należy podkreślić, że warunkiem leczenia uzdrowiskowego chorób układu oddechowego jest nie występowanie objawów niewydolności oddechowej.
- Choroby układu krążenia
- Choroby narządu ruchu
- Choroby układu nerwowego
- Choroby układu moczowego
- Choroby przemiany materii
- Choroby zawodowe

Sądząc po ilości chorób jakie mogą być leczone u Państwa można tylko pozazdrości tak szerokiej bazy zabiegowej. Czy mógłby Pan jeszcze przybliżyć listę przeciwwskazań do leczenia uzdrowiskowego w krynickim CPZ Geovita.

Bezwzględny przeciwwskazaniem do leczenia uzdrowiskowego w CPZ GEOVITA w Krynicy są:

- niewydolność oddechowa i krążenia
- choroba niedokrwienna serca w okresie zaostrzenia
- stan po przebytym udarze mózgowym
- choroby narządu ruchu upośledzające w znacznym stopniu sprawność ruchową
- choroby psychiczne (psychozy) i

znacznego stopnia upośledzenie umysłowe

- czynna gruźlica
- nowotwory złośliwe (przynajmniej 5 lat po zakończeniu leczenia)
- stany po zabiegach operacyjnych (do 2 miesięcy po zabiegu)
- cukrzyca zwłaszcza typu 1 z tendencją do występowania niedocukrzeń i śpiączki

Wiemy już dokładnie co dzieje się na bieżąco w Państwa obiekcie, słyszałam jednak, że macie również bardzo ciekawe plany na przyszłość. Proszę uchylić rąbka tajemnicy i przybliżyć nam jaką obraliście strategię funkcjonowania na przyszłe lata?

W związku ze zmieniającymi się oczekiwaniami klientów jak również zwiększającą się ilością chorób cywilizacyjnych staramy się śledzić najnowsze zdobycze nauk medycznych i dostosować się do ich nowoczesnych form oraz treści. Tak więc poszukując nowych metod leczenia połączonego ze zdrowym wypoczynkiem zaplanowaliśmy przygotowanie kompleksowej oferty wczasów odchudzających /opracowanych przez specjalistów/, a już teraz oferujemy połączenie wypoczynku w komfortowych warunkach z wykonaniem badań mammograficznych wraz z doskonałą opieką medyczną.

Proszę jeszcze przybliżyć Państwa nastawienie do tzw. turystyki kongresowej.

Tak jak i całe Uzdrawisko Krynica jesteśmy przygotowani na obsługę gościa różnej klasy, a biorąc pod uwagę ciągłe udoskonalanie obiektu uwzględniliśmy również potrzeby kongresów. Szczególnie w okresie letnio-jesiennym nasila się zapotrzebowanie na usługi seminariów, konferencji i zjazdów. Centrum dysponuje kompleksowo

wyposażonymi salami konferencyjnymi - na 80, 40 i 30 miejsc. Bardzo często organizujemy szkolenia i konferencje połączone z odnową biologiczną.

Staramy się tworzyć szczególną atmosferę, pragniemy aby gość, który przyjedzie do nas po raz pierwszy z przyjemnością tutaj powracał.

Muszę przyznać, że komfortowo wyposażone wnętrza Centrum Profilaktyki Zdrowotnej GeoVita wraz z nowoczesnym, monitorowanym przez 24 godziny piętrowym parkingiem i profesjonalną obsługą na pewno robią wrażenie na odwiedzających.

Myślę, że po takich obietnicach z przyjemnością będziemy odwiedzać CPZ Geovita w Krynicy. Jest oczywistą rzeczą, że nastąpiła moda na zdrowy wypoczynek. W krajach Europejskich lecznictwo uzdrowiskowe na najwyższym poziomie doceniane jest już od dawna, pora, aby w dobie dostosowania do warunków wymaganych na rynkach Unii Europejskiej Polacy potrafili również dostrzec korzyści z niego płynące przebywając w podobnych obiektach.

Dziękuję bardzo za rozmowę.
Rozmawiała **Agata Gościńska**

Kontakt z CPZ GeoVita w Krynicy:
tel/fax: (18) 4712866 do 69
ul. Leśna 15
33 - 380 Krynica
e-mail: krynica@geovita.pl
<http://www.geovita.pl/>

STRATEGIA ROZWOJU TURYSTYKI W LATACH 2001 - 2006 RZĄDOWY PROGRAM WSPARCIA ROZWOJU TURYSTYKI W LATACH 2001 - 2006

PROJEKT DOKUMENTU RZĄDOWEGO - WARSZAWA, KWIECIEŃ 2001

*Ministerstwo Gospodarki
Departament Turystyki*

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie
 - 1.1 Miejsce i rola strategii rozwoju turystyki w polityce społeczno-gospodarczej państwa
 - 1.2 Miejsce turystyki w polityce społeczno - gospodarczej państwa
 - 1.3 Słownik ważniejszych pojęć.
2. Stan i perspektywy rozwoju turystyki w Polsce
 - 2.3 Miejsce turystyki i podróży w gospodarce Świata i Europy Środkowo - Wschodniej.
 - 2.4 Miejsce turystyki w strukturze państwa
 - 2.5 Turystyka przyjazdowa do Polski. Stan i prognozy
 - 2.6 Turystyka krajowa mieszkańców Polski. Stan i prognozy
 - 2.7 Wyjazdy zagraniczne mieszkańców Polski
 - 2.8 Baza noclegowa w Polsce
 - 2.9 Biura podróży
 - 2.8 Analiza SWOT
3. Cele strategii rozwoju turystyki
 - 3.1 Cel główny
 - 3.2 Cele pośrednie
4. Priorytety

5. Narzędzia realizacji celów strategii
 - 5.1 Instrumenty ogólne
 - 5.2 Programy szczegółowe
 - 5.3 Fundusze przedakcesyjne i pomocowe Unii Europejskiej
 - 5.4 Narzędzia będące w dyspozycji Ministerstwa Gospodarki
 6. Rządowy program wsparcia rozwoju turystyki w latach 2001-2006
 7. Źródła finansowania
 8. Monitorowanie realizacji zadań
- Materiały wyjściowe, raporty dotyczące stanu aktualnego i prognoz w turystyce, wykorzystane do przygotowania dokumentu.

1. Wprowadzenie

- 1.1 Miejsce i rola strategii rozwoju turystyki w polityce społeczno-gospodarczej państwa.

Polska prowadzi politykę społeczno – gospodarczą zmierzającą z jednej strony do budowy w pełni bardziej efektywnej i konkurencyjnej gospodarki, a z drugiej do stworzenia wszystkim obywatelom możliwości udziału w korzyściach wynikających ze wzrostu

gospodarczego oraz integracji ze strukturami europejskimi.

Podstawowe cele i kierunki polityki społeczno-gospodarczej państwa w pierwszej dekadzie XXI wieku, latach 2001-2006 określone zostały przez Rząd w następujących dokumentach: Polska 2025 – Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju, Strategia finansów publicznych i rozwoju gospodarczego, Polska 2000-2010 oraz gospodarczego - Polska 2000-2010, Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju oraz Koncepcja średniookresowego rozwoju gospodarczego kraju do 2002 roku. Należą do nich: utrzymanie wysokiego tempa wzrostu gospodarczego, tworzenie nowych miejsc pracy, stymulowanie przekształceń strukturalnych i nowoczesnych form działalności związanych z formowaniem się społeczeństwa informacyjnego, przy jednoczesnym umożliwieniu rozwoju i zaspokojeniu potrzeb życiowych mieszkańców wszystkich regionów Polski.

Jedną z dziedzin interwencji publicznej o rosnącym znaczeniu jest polityka rozwoju regionalnego rozumiana jako część polityki rozwoju społeczno-gospodarczego państwa. Dzięki decentralizacji państwa, utworzeniu województw, w których funkcjonuje równolegle samorząd i administracja rządowa, kompleksowa polityka rozwoju może być prowadzona na dwóch poziomach w dwóch płaszczyznach zarządzania państwem: centralnym i wojewódzkim, regionalnej i sektorowej.

Polityka państwa w stosunku do szczebla samorządu wojewódzkiego, dzięki nadanej mu w 1999 r. podmiotowości w kreowaniu i prowadzeniu polityki regionalnej może być realizowana poprzez programy wspierania rozwoju regionalnego oraz umowy na realizację zadań państwowych. Cele i kierunki polityki państwa określiła ustawa z dnia 12 maja 2000 r. o zasadach wspierania rozwoju regionalnego (Dz. U. Nr 48, poz. 550), a szczegółowe rozwiązania Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego przyjęta w grudniu 2000 r. przez Radę Ministrów w grudniu 2000 r. uchwałą z dnia 28 grudnia 2000 w sprawie przyjęcia Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2001-2006 (M. P. Nr 43, poz. 851). Przyjęty przez Radę Ministrów 28 grudnia 2000 r. Program wsparcia na lata 2001-2002 (Dz. U. Nr 122, poz. 1326) określa szczegółowy zakres zadań mogących uzyskać dofinansowanie w ramach programu wsparcia.

Szczegółowe cele, kierunki i priorytety w polityce społeczno-gospodarczej państwa rozwoju poszczególnych sektorów określone są w strategiach sektorowych i strukturalnych. Dla rozwoju strukturalnych (sektorowych). Najważniejsze z nich to: Strategia wzrostu zatrudnienia i zasobów ludzkich, Spójna polityka strukturalna rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa, Pakt dla rolnictwa i obszarów wiejskich, Narodowa strategia ochrony środowiska, Narodowa strategia rozwoju transportu oraz szereg programów restrukturyzacji poszcze-

gólnych sektorów gospodarczych.

Jednym z takich dokumentów jest Strategia rozwoju turystyki w latach 2001-2006 formułująca strategię rozwoju turystyki rozumianą jako część strategii rozwoju społeczno-gospodarczego państwa. Zadaniem tego dokumentu jest określenie celów, priorytetów i podstawowych zadań polityki państwa oraz określenie obszarów finansowego wsparcia programów samorządu wojewódzkiego i zadań administracji lokalnych, podmiotów gospodarczych, organizacji i stowarzyszeń.

1.2 Miejsce turystyki w polityce społeczno - gospodarczej państwa.

Aktywność turystyczna i podróże są funkcją jakości życia mieszkańców i wskaźnikiem rozwoju cywilizacyjnego kraju. Wskazuje na to masowy rozwój turystyki mieszkańców krajów o względnie wysokim poziomie życia przeważającej części społeczeństwa.

Prawo do nieskrępowanego poruszania się po kraju i podróży zagranicznych jest dziś ważnym wskaźnikiem demokracji. Również w Polsce prawo to stało się elementem wolności obywateli określonym w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Prawo do urlopu i wypoczynku jest istotnym składnikiem praw pracowników. W wielu demokratycznych krajach prawo do urlopu i wypoczynku uzupełnione zostało finansowymi zobowiązaniami pracodawców do współfinansowania wyjazdów urlopowych, bądź wyjazdów, których celem jest po-

prawa stanu zdrowia pracowników.

Uregulowania prawne wielu krajów nakładają na administrację rządową i władze samorządowe obowiązek wspierania wypoczynku grup mieszkańców słabszych ekonomicznie, osób niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży.

Turystyka jest szeroko wykorzystywana w edukacji. Jest to szczególnie widoczne w polityce wspierania spójności społeczeństw, w edukacji kulturowej, w przekazywaniu systemów wartości, zachowania dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.

Dla wielu społeczeństw przyjmowanie turystów jest wreszcie źródłem dobrobytu, motorem napędzającym rozwój miast i regionów, narzędziem walki z bezrobociem. Wydatki cudzoziemców poprawiają wyniki bilansu płatniczego, wydatki mieszkańców pozwalają na redystrybucję dochodów z regionów bogatszych (generujących dochody) do regionów uboższych (przechwytyjących wydatki turystów).

Obsługa i przyjmowanie przyjeżdżających stanowić może źródło dochodów i wzrostu rentowności większości sektorów gospodarki. Rozwój szeroko rozumianych usług dla turystów coraz częściej nazywanych przemysłem turystycznym, lub gospodarką turystyczną stał się źródłem szybkiego wzrostu produktu krajowego brutto (PKB) także w krajach naszej strefy klimatycznej. Wysoka pozycja sektora turystyki i podróży w gospodarce wielu regionów Niemiec, krajów skandynawskich, Wielkiej Brytanii, czy Irlandii wskazuje na

wielkie możliwości jakie stwarza rozwój gospodarki turystycznej.

W polityce Rządu Polskiego prezentowanej w najważniejszych strategicznych dokumentach kreujących politykę gospodarczą, dotyczących polityki gospodarczej turystyka jest postrzegana w pierwszym rzędzie jako sektor mogący w istotny sposób wspomóc realizację ważnych programów rządowych, a w szczególności programu walki z bezrobociem. Jednocześnie w szeregu dokumentów rządowych, oraz strategiach rozwoju województw turystyka jest wskazywana jako jeden z sektorów mogących zapewnić dynamiczny rozwój gospodarczy, a jednocześnie minimalizujących negatywne skutki koniecznych przekształceń.

1.3 Słownik ważniejszych pojęć.

Turystyka – określa się ogół czynności osób podróżujących i przebywających w miejscach znajdujących się poza ich zwykły otoczeniem przez okres nie przekraczający 12 miesięcy, w celach wypoczynkowych, służbowych lub innych.

Zagraniczna turystyka przyjazdowa – obejmuje przyjazdy do danego kraju osób mieszkających na stałe za granicą (w praktyce posługujących się zagranicznym dokumentem tożsamości).

Zagraniczna turystyka wyjazdowa – obejmuje wyjazdy z danego kraju osób mieszkających w tym kraju (w praktyce posługujących się dokumentem tożsa-

mości wydanym przez dany kraj).

Turystyka krajowa – obejmuje krajowe wyjazdy mieszkańców danego kraju.

Przychody dewizowe (wpływy z turystyki przyjazdowej) – wszystkie wydatki ponoszone w czasie pobytu w Polsce przez cudzoziemców odwiedzających Polskę (wydatki cudzoziemców w Polsce) powiększone o przekazy na konta polskich podmiotów turystycznych z tytułu usług świadczonych cudzoziemcom na terytorium Polski (wg danych NBP).

Wyjazdy urlopowo-wakacyjne – wyjazdy poza miejsce zamieszkania, które trwają co najmniej 5 dni.

Wyjazdy weekendowe – wyjazdy z co najmniej jednym noclegiem trwające nie dłużej niż cztery dni.

Odwiedzający - każda osoba podróżująca do miejsca znajdującego się poza jej "zwykłym otoczeniem" na czas nie dłuższy niż 12 miesięcy, jeśli podstawowy cel podróży jest inny niż podjęcie działalności zarobkowej, wynagradzanej w odwiedzanej miejscowości. W praktyce przez liczbę cudzoziemców odwiedzających Polskę rozumie się liczbę przekroczeń granicy przez osoby z zagranicznym paszportem.

Odwiedzający jednodniowi - odwiedzający, którzy nie nocują w obiektach zakwaterowania zbiorowego ani w kwaterach i obiektach prywatnych w odwiedzanym kraju.

Turyści - odwiedzający, którzy przynajmniej przez jedną noc korzystają z obiektów zakwaterowania zbiorowego lub kwater prywatnych w odwiedzanym kraju, lub regionie, mieście. W praktyce przez liczbę turystów zagranicznych odwiedzających Polskę rozumie się liczbę cudzoziemców, którzy spędzili w Polsce przynajmniej jedną noc.

Uczestnictwo w turystyce (uczestnictwo w wyjazdach turystycznych, aktywność turystyczna społeczeństwa) – procentowy udział w populacji osób wyjeżdżających poza miejsce swego zamieszkania chociaż raz w ciągu roku i spędzający poza miejscem swego zamieszkania przynajmniej jedną noc.

Gospodarka turystyczna - oznacza popyt turystyczny obejmujący nie tylko dobra i usługi służące bezpośrednio konsumpcji turystycznej, ale także takie rodzaje aktywności gospodarczej, które są ściśle bądź częściowo uzależnione od ruchu podróżnych i których rozwój nie byłby możliwy (lub byłby znacznie ograniczony), gdyby nie turystyka. Do popytu na usługi i produkty gospodarki turystycznej zalicza się: podróże indywidualne, podróże służbowe, wydatki z budżetu państwa na turystykę, nakłady inwestycyjne, wpływy dewizowe z turystyki przyjazdowej oraz inne wpływy z eksportu związanego z turystyką.

Przemysł turystyczny - obejmuje produkcję dóbr i usług strictly turystycznych, takich jak zakwaterowanie,

wyżywienie, usługi rekreacyjne i transport turystów.

2. Stan i perspektywy rozwoju turystyki w Polsce

2.3 Miejsce turystyki i podróży w gospodarce Świata i Europy Środkowo - Wschodniej.

Turystyka staje się największą gałęzią Gospodarka turystyczna staje się jedną z największych gałęzi gospodarki na świecie. Szacuje się, że w 2000 roku światowe dochody z turystyki i podróży wyniosły 3,6 biliona dolarów (prawie 11% światowego Produktu Krajowego Brutto), a do roku 2010 osiągną 6,6 biliona dolarów (prawie 12% światowego PKB). Liczba zatrudnionych w turystyce, która w 2000 roku przekroczyła 190 mln (8% miejsc pracy na świecie) wzrosło w ciągu dziesięciu lat do ponad 250 mln (ponad 9% miejsc pracy). Oznacza to, że co dwunaste miejsce pracy na świecie istnieje dzięki turystyce i podróżom.

Wpływy z międzynarodowych podróży stanowią dziś prawie 13% światowych wpływów z eksportu, a wartość inwestycji związanych z podróżami i turystyką ponad 9% wszystkich inwestycji na świecie.

Turystyka i podróże mają ogromny wpływ na dochody budżetów państw. Około 10% wpływów z podatków generowanych jest przez ten sektor gospodarki.

Tylko sam przemysł turystyczny, obejmujący produkcję dóbr i usług stricte turystycznych, takich jak zakwaterowanie, wyżywienie, usługi rekreacyjne i transport turystów wytwarza ponad 4% światowego PKB (1,4 bln USD). Do roku 2010 spodziewany jest wzrost tego wskaźnika do 4,2% (2,4 bln USD). W przemyśle tym w 2000 roku znajdzie zatrudnienie 73 mln osób (3,1% ogółu miejsc pracy) a w 2010 roku 92 mln (3,3% zatrudnionych ogółem).

W ciągu najbliższych dziesięciu lat światowe dochody z turystyki i podróży rosnąć będą w tempie 4,0%, a dochody przemysłu turystycznego w tempie 3,6% rocznie. W tym samym okresie w Europie Wschodniej tempo wzrostu dochodów generowanych przez turystykę i podróże wyniesie 4,5%, a dochodów przemysłu turystycznego 5,2%.

Według ogłoszonych w 2001 roku danych Światowej Organizacji Turystyki (WTO) w 1999 roku na świecie odnotowano 650 mln międzynarodowych podróży turystycznych, a wydatki turystów osiągnęły 455 mld USD. Światowa Organizacja Turystyki szacuje, że do roku 2020 liczba międzynarodowych podróży wzrośnie do ponad 1,5 mld, a wydatki do 2 bln USD.

WTO szacuje, że w 1999 roku w Europie zrealizowano 380 mln podróży turystycznych i przy średnim tempie wzrostu 3,0% rocznie liczba ta wzrośnie do 720 mln podróży w roku 2020. Należy podkreślić, że Europę Środkowo - Wschodnią w 1999 roku odwiedziło prawie 90 mln turystów. Liczba ta do

roku 2020 może wzrosnąć do 223 mln, co oznaczałoby tempo wzrostu w granicach 4,8% rocznie. Aby Polska utrzymała dotychczasową pozycję na rynku turystycznym liczba turystów zagranicznych przyjeżdżających do Polski powinna rosnąć w podobnym tempie.

W branży turystycznej na świecie obserwuje się postępujące zjawisko globalizacji polegające na postępującej koncentracji kapitału i globalizacji sieci sprzedaży usług turystycznych. Na rynku międzynarodowym następuje integracja pozioma, polegająca na fuzji firm o takim samym profilu działalności (touroperatorzy z touroperatorami, linie lotnicze z liniami lotniczymi itp.) oraz integracja pionowa polegająca na łączeniu różnych podmiotów mogących ze sobą współpracować (touroperatorzy z sieciami hotelowymi, liniami lotniczymi, bankami, sieciami restauracji).

W Europie na rynku touroperatorskim obserwuje się oznaki kryzysu i wykupywania słabszych biur przez silniejsze sieci. Coraz silniejszą pozycję międzynarodową zdobywają touroperatorzy niemieccy. Na europejskim rynku turystycznym obserwuje się też silną ingerencję władz i organizacji regionalnych. Rozszerza się zjawisko wspierania usług lokalnych poprzez wspieranie promocji. Obserwuje się wzrost zainteresowania władz lokalnych rozszerzaniem zakresu usług oferowanych turystom. Jednocześnie rządy poszczególnych państw i regionów poszukują narzędzi dopingujących usługodawców do podnoszenia jakości oferowanych usług.

2.4 Miejsce turystyki w strukturze państwa.

W 1999 roku łączne wydatki mieszkańców Polski na krajowe wyjazdy turystyczne wyniosły około 19,2 mld złotych i do roku 2006 mogą wzrosnąć do 26,7 mld zł. Jednocześnie wydatki cudzoziemców w czasie pobytu w Polsce wynoszące w 1999 roku około 24,2 mld zł (6,1 mld USD) mogą wzrosnąć do 9,3 mld USD w 2006 roku. Szacunki te oznaczają, że dochody z turystyki (bez wydatków instytucji delegujących na podróże służbowe, wydatków na inwestycje turystyczne i wydatków państwa związanych z turystyką) stanowią dziś około 7,8 % Produktu Krajowego Brutto. Obserwowane tendencje pozwalają przypuszczać, że po uwzględnieniu prognoz wzrostu PKB, w roku 2006 udział dochodów z turystyki w PKB kształtować się będzie na poziomie 6,0 – 7,0 %. Nadal jednak dochody z turystyki będą istotnym czynnikiem rozwoju wielu sektorów gospodarki.

Przewidywany niższy udział dochodów z turystyki w PKB jest wynikiem dekonjunkury w turystyce przyjazdowej obserwowanej od 1998 roku, a od 1999 roku także w turystyce krajowej. Należy podkreślić, że objawy dekonjunkury na rynku turystyki przyjazdowej i krajowej nasiliły się w roku 2000. Doceniając rosnącą rolę turystyki w rozwoju gospodarczym kraju i wielu regionów Polski w strukturze administracji państwowej ustawą z dnia 4 września 1997 o działach administracji

rządowej (tekst jednolity w Dz. U. z 1999, Nr 82, poz. 928) wydzielono dział turystyki obejmujący sprawy zagospodarowania turystycznego kraju oraz mechanizmów regulacji rynku turystycznego. Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2000 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Gospodarki (Dz. U. Nr 50, poz. 588) dział turystyki przyporządkowano Ministrowi Gospodarki.

Ważnym krokiem w realizacji przyjętych przez Radę Ministrów we wrześniu 1994 roku Założeń rozwoju gospodarki turystycznej było uchwalenie przez Sejm ustawy z dnia 29 października 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. Nr 133, poz. 884, z późniejszymi zmianami).

Ustawa stała się pierwszym prawem materialnym, które w sposób kompleksowy reguluje prowadzenie działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług turystycznych. Ustawa wdraża do polskiego prawa Dyrektywę Rady 90/314/EWG z 13 czerwca 1990 o podróżach i wycieczkach turystycznych sprzedawanych w formie pakietu usług. Ustawa zobowiązała także Ministra właściwego do spraw turystyki oraz wojewodów do realizacji szeregu zadań związanych z jakością usług turystycznych.

Dostosowując struktury zarządzania turystyką do wzorów europejskich, zgodnie z zaleceniami ekspertów Unii Europejskiej, Sejm uchwalił ustawę z dnia 25 czerwca 1999 r. o Polskiej Organizacji Turystycznej (Dz. U. Nr 62, poz.

689 z późniejszymi zmianami), w wyniku czego Polska Organizacja Turystyczna przejęła zadania związane z promocją Polski jako kraju atrakcyjnego turystycznie, zapewnianiem funkcjonowania i rozwijania polskiego systemu informacji turystycznej w kraju i na świecie oraz inicjowaniem i wspomaganiem planów rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej. Zmiana powyższej ustawy wprowadzona w 2001 r. stworzyła warunki dla tworzenia regionalnych i lokalnych organizacji turystycznych jako regionalnych struktur organizacyjnych odpowiedzialnych za promocję turystyczną, wspomaganie funkcjonowania i rozwoju informacji turystycznej oraz inicjowanie, opiniowanie i wspieranie planów rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej. Członkami tych organizacji mogą być zarówno osoby fizyczne, jak i osoby prawne, a w szczególności jednostki samorządu terytorialnego, organizacje zrzeszające przedsiębiorców z dziedziny turystyki, w tym samorządu gospodarczego i zawodowego oraz stowarzyszenia działające w dziedzinie turystyki.

2.5 Turystyka przyjazdowa do Polski. Stan i prognozy.

Po okresie szybkiego wzrostu liczby przyjazdów cudzoziemców do Polski (1990-96), stagnacji przyjazdów w latach 1997-99 i spadku liczby odwiedzin w roku 2000 lata 2001-2003 będą okresem lekkiego wzrostu liczby przekroczeń granicy Polski. Przewiduje się, że kolejny spadek liczby przekroczeń granicy nastąpi po wprowadzeniu ograniczeń dla krajów spoza Unii Europejskiej

Lata 1997-2000 były również okresem spadku liczby turystów zagranicznych odwiedzających Polskę. Przy aktywnej polityce promocyjnej i poprawie konkurencyjności polskiej oferty na rynkach międzynarodowych przewiduje się, że w latach 2001-2006 może nastąpić zahamowanie tendencji spadkowej w przyjazdach turystów zagranicznych do Polski. Działania promocyjne powinny sprzyjać wzrostowi liczby cudzoziemców odwiedzających Polskę w celach poznawczo – wypoczynkowych co doprowadzi do zmiany struktury przyjazdów.

Przy niewielkim spadku liczby turystów zagranicznych w 2000 roku (o 3,1%) realizacja strategii rozwoju turystyki powinna w ciągu sześciu lat doprowadzić do zdecydowanego wzrostu liczby turystów z Niemiec (o 15,5%) i z krajów niesąsiednich (o 41,5%). Przewidywaną zmianę struktury turystów zagranicznych obrazuje tabela 2.

Tabela 1. Przyjazdy cudzoziemców (przekroczenia granicy) i turystów zagranicznych (spędzających w Polsce przynajmniej jedną noc) do Polski w tysiącach

Rok	Cudzoziemcy	Turyści zagraniczni	Odwiedzający jednodniowi
1994	6,1	3,6	2,5
1994	74 253	18 825	55 428
1995	82 244	19 215	63 029
1996	87 439	19 410	68 029
1997	87 817	19 520	68 297
1998	88 592	18 780	69 812
1999	89 118	17 950	71 168
2000	84 515	17 400	67 115
2001	86 730	17 810	68 920
2002	88 500	18 190	70 310
2003	87 940	18 560	69 380
2004	84 790	17 820	66 970
2005	83 200	17 200	66 000
2006	84 920	18 060	66 860

Źródło: dla lat 1994-2000 – liczba cudzoziemców – dane Straży Granicznej opracowywane przez GUS, liczba turystów zagranicznych i odwiedzających jednodniowych – szacunki Instytutu Turystyki, dla lat 2001-2006 – prognoza Instytutu Turystyki.

Tabela 2. Wielkość i struktura przyjazdów turystów zagranicznych do Polski w 2000 roku i prognoza struktury w 2006 r.

Rok	Turyści ogółem w tys.	Udział turystów z poszczególnych grup krajów w %				
		Niemcy	Sąsiedzi ze wschodu	Sąsiedzi z południa	Łotwa, Estonia, nieościenne kraje WNP	Pozostałe kraje
2000	17400	34,0%	42,8%	2,0%	4,3%	16,9%
2006	18060	37,9%	34,3%	2,2%	2,6%	23,0%
2006/ 2000	+3,8%	+15,*%	-16,9%	+17,6%	-37,3%	41,5%

Źródło: Oszacowania i prognozy Instytutu Turystyki

Przedstawione powyżej tendencje wynikają z przyjęcia następujących założeń dotyczących koniunktury na poszczególnych rynkach: niewielki, systematyczny wzrost liczby turystów z Niemiec, znaczne wahania liczby przyjazdów turystów ze wschodu spowodowane czynnikami ekonomicznymi i regulacjami prawnymi związanymi z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, stabilizacja liczby przyjazdów turystów z Czech i Słowacji, znaczny wzrost (na poziomie 6% rocznie) liczby przyjazdów z pozostałych krajów, w tym głównie z krajów Unii Europejskiej (pozytywny wpływ integracji z UE) oraz z Ameryki Północnej.

Równoległe z prognozami liczby turystów zagranicznych zakłada się znaczną zmianę struktury celów przyjazdów do Polski. Będzie to wynik realizowanej strategii nakierowanej na zmianę struktury rynkowej, a także ogólnych tendencji w turystyce przyjazdowej do Polski. W latach 2001-2006 zakłada się między innymi następujące zmiany celów podróży do Polski:

Tempo wzrostu przyjazdów w typowych celach turystyczno-wypoczynkowych wyniesie około 6,0% rocznie, będzie więc zdecydowanie wyższe od tempa wzrostu liczby wszystkich przyjazdów turystów do Polski.

Liczba przyjazdów w celach służbowych podlega i będzie podlegała wahaniom i będzie uzależniona od kontekstu ekonomicznego (w tym od sytuacji na rynkach wschodnich), stabilna tendencja wzrostowa dotyczyć powinna

jedynie turystyki konferencyjno - kongresowej.

Podobnie do podróży służbowych zachowywać się będzie segment podróży tranzytowych. Liczba podróży tranzytowych będzie w latach 2001-2006 oscylować wokół 1,8 mln.

Przewiduje się spadek roli przyjazdów motywowanych innymi czynnikami (zakupy, odwiedziny krewnych i znajomych). Szacuje się, że udział tych kategorii przyjazdów spadnie z 40% w drugiej połowie lat dziewięćdziesiątych do około 30% wszystkich przyjazdów w 2006 roku

Stały wzrost wydatków cudzoziemców w Polsce i przychodów dewizowych związanych z turystyką miał miejsce od 1990 do 1997 roku. Był on spowodowany głównie wzrostem liczby przyjazdów cudzoziemców do Polski. W roku 1998 po raz pierwszy odnotowano spadek wydatków cudzoziemców. Drastyczny spadek dziennych wydatków cudzoziemców w Polsce miał miejsce w 1999 roku. Przewidywany wzrost wydatków cudzoziemców w latach 2001 - 2006 będzie spowodowany prognozowaną zmianą struktury przyjazdów. Wzrost udziału przyjazdów turystów z Niemiec, Zachodniej Europy i z krajów zamorskich powinien spowodować szybszy wzrost przychodów dewizowych (o około 7,2% rocznie) niż wzrost liczby przyjazdów cudzoziemców (poniżej 1% rocznie).

Prognozy na rok 2006 przewidują również zmianę struktury przychodów. W 2000 roku 50% przychodów stanowi-

Tabela 3. Główne cele przyjazdów turystów zagranicznych do Polski w 2000 roku ?i prognoza wybranych celów w 2006 roku

Cel przyjazdu	Liczba turystów w mln	Procent wskazań	
		2000	Prognoza 2006
Interesy	4,4	25,4	27
Turystyka, wypoczynek	4,2	24,1	33
Odwiedziny krewnych i znajomych	3,2	18,2	-
Zakupy	2,2	12,8	6
Tranzyt	1,8	10,3	10
Dorywcza praca	0,5	3,0	-
Motywy religijne	0,2	0,9	-
Odwiedziny miejsc pochodzenia	0,1	0,8	-

Źródło: badania graniczne i prognozy Instytutu Turystyki

Tabela 4 Przychody dewizowe Polski z tytułu przyjazdów cudzoziemców i turystów zagranicznych do Polski w mld USD.

Rok	Cudzoziemcy	Turyści zagraniczni	Odwiedzający jądnojniowi
1994	6,1	3,6	2,5
1995	6,6	3,3	3,3
1996	8,4	4,4	4,0
1997	8,7	4,3	4,4
1998	8,0	4,4	3,6
1999	6,1	3,4	2,7
2000	6,0	3,0	3,0
...	...	...	...
2006	8,6	5,5	3,1

Źródło: Oszacowania i prognozy Instytutu Turystyki

ły wydatki turystów zagranicznych. Przewiduje się, że w 2006 roku stanowiąc będą one ponad 64% przychodów.

Szybszy wzrost przychodów dewizowych i wzrost udziału wydatków turystów zagranicznych w wydatkach ogółem wskazują na istotną rolę popra-

wy konkurencyjności polskiej oferty na międzynarodowym rynku usług turystycznych. Zdecydowana rozbudowa oferty lokalnej skłaniającej turystów zagranicznych do większych wydatków powinna przyczynić się do wzrostu dziennych wydatków turystów zagranicznych w Polsce.

Tabela 5. Liczba i struktura przekroczeń granicy i przyjazdów turystów zagranicznych według województw w 1999 w mln podróży

Województwo	Przekroczenia granicy ⁴ w mln	Udział w %	Turyści zagraniczni w mln	Udział w %
Dolnośląskie	18,6	20,9	1,1	6,1
Kujawsko - Pomorskie	-	-	0,6	3,3
Lubelskie	6,1	6,8	2,0	11,1
Lubuskie	23,4	26,3	0,4	2,2
Łódzkie	-	-	1,3	7,2
Małopolskie	2,7	3,0	1,5	8,3
Mazowieckie	0,8	0,9	3,3	18,5
Opolskie	1,0	1,1	0,5	2,8
Podkarpackie	2,8	3,1	0,5	2,8
Podlaskie	3,2	3,6	1,2	6,7
Pomorskie	0,2	0,2	1,1	6,1
Śląskie	9,9	11,1	1,1	6,1
Świętokrzyskie	-	-	0,4	2,2
Warmińsko - Mazurskie	1,1	1,2	1,2	6,7
Wielkopolskie	-	-	1,2	6,6
Zachodnio Pomorskie	19,3	21,7	1,1	6,1
Razem Polska		100	18,0	100

Źródło: oszacowania Instytutu Turystyki na podstawie badań granicznych.

W najbliższych latach nie zakłada się istotnych zmian w regionalnej strukturze przyjazdów cudzoziemców. Naturalnemu zmniejszeniu ulegnie jedynie liczba przyjazdów cudzoziemców ze wschodu, co ograniczyć powinno liczbę przyjazdów do regionów licznie odwiedzanych przez podróżnych z tych krajów. Podstawowa struktura regionalna przyjazdów będzie podobna do tej z roku 1999.

W latach 1990-2000 regionalną strukturę przyjazdów turystów zagranicznych do Polski kształtowała grupa sąsiadów przyjeżdżających na zakupy. Dlatego też poza województwem mazowieckim do najliczniej odwiedzanych należały województwa przygraniczne. Zakłada się, że w latach 2001-2006 li-

czebność tej grupy turystów zagranicznych będzie zmniejszać się.

2.6 Turystyka krajowa mieszkańców Polski. Stan i prognozy.

Dane z lat ubiegłych wskazują na cykliczne wahania uczestnictwa mieszkańców Polski w wyjazdach poza miejsce stałego zamieszkania. Wyraźny był jednak trend wzrostowy. Załamanie tego trendu nastąpiło w 2000 roku. Poziom uczestnictwa mieszkańców Polski (powyżej 15-go roku życia) w wyjazdach turystycznych zmniejszył się do 60% (spadek o 3 % w porównaniu do 1999 roku). Znacznie poważniejsze były spadki liczby wyjazdów urlopowo - wakacyjnych (o 23,8 %) oraz weekendowych (o 31,9 %). Spadków tych nie

Tabela 6. Liczba krajowych podróży urlopowo-wakacyjnych (co najmniej 5-dniowych)? i weekendowych (2-4 - dniowych) mieszkańców Polski w mln.

Rok	Razem podróży	Urlopowo-wakacyjnych	Weekendowych (2-4 dni)
1994	59,1	15,7	43,4
1995	66,5	22,9	43,6
1996	75,3	21,3	54,0
1997	86,7	25,9	60,8
1998	81,5	25,1	56,4
1999	90,8	25,2	65,6
2000	63,9	19,2	44,7
...	...	...	...
2006	121,9	37,7	84,2

Źródło: Badania i prognozy Instytutu Turystyki i OBOP.

zrównoważył wzrost liczby turystycznych wyjazdów zagranicznych.

Duży spadek liczby wyjazdów w ciągu całego roku przy niewielkim spadku uczestnictwa w wyjazdach wskazuje, na ekonomiczny charakter zjawiska. Pogorszenie sytuacji material-

nej dużej grupy osób regularnie wyjeżdżającej (około 17 mln dorosłych mieszkańców Polski) spowodowało spadek liczby wyjazdów. Zamiast dotychczasowych kilku wyjazdów wiele osób decyduje się na jeden stosunkowo krótki wyjazd urlopowy. Mimo załama-

Tabela 7 Liczba i struktura przyjazdów turystów krajowych według województw w 1999 roku w mln podróży

Województwo	Przyjazdy	Udział w %	Urlop.-wak.	Udział w %
Dolnośląskie	5,6	6,8	2,1	8,2
Kujawsko Pomorskie	3,7	4,6	0,9	3,5
Lubelskie	4,0	4,9	1,1	4,3
Lubuskie	2,6	3,2	0,9	3,5
Łódzkie	5,2	6,3	1,0	3,9
Małopolskie	8,7	10,6	2,6	10,2
Mazowieckie	11,0	13,4	3,0	11,7
Opolskie	1,5	1,8	0,5	2,0
Podkarpackie	5,4	6,6	2,0	7,8
Podlaskie	3,6	4,3	0,7	2,7
Pomorskie	4,7	5,7	2,2	8,6
Śląskie	7,7	9,4	2,2	8,6
Świętokrzyskie	2,3	2,8	0,7	2,7
Warmińsko - Mazurskie	4,1	4,9	1,7	6,6
Wielkopolskie	6,5	8,0	1,8	7,1
Zachodnio - Pomorskie	5,5	6,7	2,2	8,6
Razem		100		100

Źródło: oszacowania Instytutu Turystyki na podstawie badań OBOP

nia liczby podróży w roku 2000 zakłada się, że w przyszłości przy bardziej aktywnej polityce państwa poziom uczestnictwa może wzrastać nieco poniżej dotychczasowego trendu liniowego. Niewykluczona jest kontynuacja cyklicznych wahań uzależnionych od zmian stopy życiowej społeczeństwa. Należy spodziewać się, że w latach 2009-2015 poziom uczestnictwa Polaków w wyjazdach turystycznych osiągnie obecny poziom krajów Europy Zachodniej.

Liczba krajowych podróży urlopowo – wakacyjnych (trwających co najmniej 5 dni) mieszkańców Polski powinna rosnąć szybciej niż wyjazdów krótkich. W latach 2007-2015 tempo wzrostu liczby wyjazdów może przekroczyć linię trendu liniowego. Szacuje się, że średnioroczne tempo wzrostu może wynieść blisko 6%.

Jednocześnie zakłada się, że wzrost liczby wyjazdów 2-4 dniowych będzie przebiegał mniej więcej wzdłuż dotychczasowej linii trendu, a od roku 2008 nieco szybciej. Średnioroczne tempo wzrostu w latach 2000-2006 powinno wynieść około 3,6%, a w latach 2007-2015 około 5%.

2.7 Wyjazdy zagraniczne mieszkańców Polski

Liczba przekroczeń granicy przez mieszkańców Polski (łącznie wizyty jednodniowe i dłuższe) rośnie liniowo i wszystko wskazuje na to, że tendencja ta nie ulegnie zmianie w latach 2001-2006. Należy przyjąć, że z czasem zmieni się

charakter wyjazdów jednodniowych – zmaleje udział zakupów (zwłaszcza tzw. “mrówek”), a wzrośnie rola wyjazdów w celach turystycznych i z drugiej strony - wyjazdów do pracy. Liczba wyjazdów turystycznych (z noclegiem za granicą) nie będzie rosła szybciej niż wyjazdów jednodniowych. Ocenia się, że w 2006 roku będzie ich około 10,0 mln. W latach 2000 - 2006 średnioroczne tempo wzrostu liczby wyjazdów turystycznych wyniesie blisko 5,4% w latach 2000 – 2006. Należy podkreślić, że przy dużym spadku liczby podróży krajowych, liczba podróży zagranicznych wzrosła w ciągu ostatnich dwu lat o 1,2 mln. W 2000 roku prawie 4,5 mln dorosłych mieszkańców Polski spędziło przynajmniej jedną noc za granicą.

Brak jest szczegółowych danych liczbowych dotyczących wydatków mieszkańców Polski w czasie wyjazdów zagranicznych. Instytut Turystyki szacuje, że wydatki mieszkańców Polski w czasie podróży zagranicznych w 1998 roku wyniosły około 4,4 mld USD.

2.8 Baza noclegowa w Polsce

Mimo licznych nowych inwestycji od kilku lat liczba rejestrowanych obiektów noclegowych w Polsce systematycznie spada. Jeśli dotychczasowy trend utrzyma się, do roku 2006 wzrośnie liczba hoteli (o 23,7%), moteli (o 42,6%) oraz pensjonatów (o 52,8%). Jednocześnie spadnie liczba obiektów noclegowych będących własnością zakładów pracy (o 40,4%) i organizacji społecznych (o 38,2%).

Tabela 8 Liczba zagranicznych podróży mieszkańców Polski w mln.

Rok	Razem podróży	Turystycznych	Jednodniowych
1994	34,3	b.d.	b.d.
1995	36,4	b.d.	b.d.
1996	44,7	9,5	35,2
1997	48,6	9,5	39,1
1998	49,3	7,6	41,7
1999	55,1	7,5	48,0
2000	56,7	9,6	47,1
...	...	...	...
2006	80,0	10,0	70,0

Źródło: liczba podróży na lata 1994-2000 dane Straży Granicznej opracowywane w GUS;
liczba podróży turystycznych i jednodniowych – badania Instytutu Turystyki i

Tabela 9 Rejestrowana baza noclegowa. Stan i prognoza liczby obiektów hotelarskich i podobnych.

Rodzaj bazy	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2006	Śr. tempo zmian 200-32006
Hotele	626	668	773	844	909	906	976	1207	4,2%
Motele	81	95	102	120	135	130	148	211	7,2%
Pensjonaty	291	305	372	433	532	499	562	859	8,0%
Domy wycieczkowe	272	254	239	234	233	201	191	118	-7,4%
Ośrodki wczasowe i szkol.-wypoczynkowe	3710	3549	3432	3341	3095	2778	2717	1618	-7,4%

Źródło: dane za lata 1994-1999 – GUS, od 2000 roku prognozy Instytutu Turystyki OBOP,
dane na 2006 rok prognozy Instytutu Turystyki.

Tabela 10 Rejestrowana baza noclegowa. Stan i prognoza liczby miejsc noclegowych w obiektach hotelarskich i podobnych w tys.

Rodzaj bazy	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2006	Śr. tempo zmian 200-32006
Hotele	70,9	74,6	80,8	86	90,2	91,9	96,0	121,2	4,0%
Motele	3,7	4,2	4,5	5,4	6,6	5,8	6,7	9,8	7,7%
Pensjonaty	13,2	14,5	17,0	19,9	23,8	22,6	25,9	39,0	8,1%
Domy wycieczkowe	18,7	17,6	17,5	17	15,3	14,3	13,9	8,8	-6,9%
Ośrodki wczasowe i szkol.-wypoczynkowe	315	311,6	303,6	296,5	274,8	255,3	253,6	177,0	-5,1%

Źródło: dane za lata 1994-1999 – GUS, od 2000 roku prognozy Instytutu Turystyki

Proces pozbywania się przez prywatyzowane zakłady pracy bazy wczasowej postępuje, a nowi właściciele nie zawsze są zainteresowani modernizacją i utrzymaniem obiektów noclegowych. Jest to związane z niską rentownością wielu domów wczasowych i innych obiektów noclegowych oraz z ich postępującą dekapitalizacją.

Jednocześnie w badaniach sytuacji ekonomicznej poszczególnych sektorów gospodarczych na około 180 badanych sektor hoteli systematycznie zajmuje pozycje w pierwszej piętnastce. Nie oznacza to, że sytuacja ekonomiczna całej bazy jest tak dobra. Wiele obiektów wczasowych, schronisk, czy pensjonatów znajduje się w trudnej sytuacji ekonomicznej. Należy jednak podkreślić, że w testach koniunktury sytuacja całej bazy noclegowej jest lepsza niż sektora biur podróży.

2.9 Biura podróży

W systemie REGON zarejestrowano ponad 10 tysięcy podmiotów gospodarczych, które w momencie rejestracji zgłosiły zamiar prowadzenia działalności w zakresie organizacji lub pośrednictwa w organizacji imprez turystycznych. Nie oznacza to, że wszystkie z nich podjęły działalność w turystyce i że prowadzą ją obecnie. Obowiązująca od dwóch lat ustawa nakłada na podmioty turystyczne prowadzące działalność w zakresie organizacji lub pośrednictwa obowiązek uzyskania zezwolenia. Podmioty te podlegają wpisowi do rejestru zezwoleń. Rejestry prowadzą Urzędy Wojewódzkie. Centralny Rejestr Zezwoleń prowadzony jest w Departamencie Turystyki Ministerstwa Gospodarki.

W Centralnym Rejestrze Zezwoleń na koniec stycznia 2001 r. zarejestrowanych były 3237 podmiotów turystycz-

nych, które uzyskały zezwolenie na prowadzenie działalności. Wśród tych podmiotów 2187 posiadało zezwolenia na prowadzenie organizacji imprez turystycznych, 1023 na prowadzenie organizacji imprez i pośrednictwa, a 27 podmiotów jedynie na pośrednictwo w sprzedaży imprez. Prawie 20% biur podróży działa w województwie mazowieckim, a kolejne 14% w województwie śląskim. W ostatnim w rankingu województwie lubuskim działa tylko niecałe 2% biur podróży.

Należy podkreślić, że w Polsce działa też bliżej nieokreślona liczba agencji, działających w imieniu organizatora imprez, która nie musi posiadać zezwolenia.

W rankingu rentowności sektorów gospodarczych sektor biur podróży zajmuje odległe miejsce plasując się w ostatniej dwudziestce ponad 180 sektorów.

2.8 Analiza SWOT

2.8.1. Mocne strony:

1. Korzystne położenie w środku Europy na skrzyżowaniu ważnych dróg europejskich.
2. Znaczny potencjał kulturowy (zarówno dziedzictwo kulturowe, jak i kultura współczesna).
3. Bogate i stosunkowo dobrze zachowane środowisko naturalne. Polska jako kraj stosunkowo mało uprzemysłowiony posiada wiele obszarów z atrakcyjnym środowiskiem przyrodniczym, a niektóre z nich mają wyjątkowe

walory, niespotykane w krajach europejskich. Walory te nie są dostatecznie postrzegane przez cudzoziemców.

4. Znane w skali międzynarodowej główne miasta (Kraków, Warszawa, Wrocław i Gdańsk, Poznań są stosunkowo dobrze znanymi miastami w skali europejskiej).
5. Otwartość społeczeństwa polskiego na cudzoziemców. Polacy są narodem gościnnym i odnoszą się do cudzoziemców z otwartością i przyjaźnią.
6. Dobra sieć połączeń lotniczych i kolejowych z Europą i światem. Warszawa, a także Gdańsk, Kraków, Wrocław i Poznań posiadają lotnicze połączenia z miastami europejskimi. Sieć międzynarodowych połączeń kolejowych jest gęsta.
7. Mocna choć słabnąca pozycja w wymianie przygranicznej i przejazdach tranzytowych i licząca się pozycja w krótkich przyjazdach turystyczno - wypoczynkowych
8. Liczna grupa cudzoziemców systematycznie odwiedzająca Polskę, w tym w interesach..

2.8.2. Słabe strony:

1. Spadek liczby przyjazdów do Polski i niska chłonność rynku krajowego.
2. Słaba pozycja konkurencyjna na rynku międzynarodowym. Brak komercyjnej, konkurencyjnej oferty na rynkach zagranicznych,

zbyt mała podaż usług turystycznych na rynku.

3. Niedostatek charakterystycznych regionalnych produktów turystycznych.
 4. Niska efektywność struktur zarządzania turystyką, spowodowana przede wszystkim brakiem struktur regionalnych i lokalnych: Regionalnych Organizacji Turystycznych (ROT) i Lokalnych Organizacji Turystycznych (LOT)
 5. Poza kilkoma pozytywnymi przykładami, niska rentowność infrastruktury turystycznej.
 6. Brak wizerunku Polski jako celu podróży turystycznych na rynkach międzynarodowych.
 7. Brak kompleksowego systemu informacji turystycznej i dostępu do informacji.
 8. Słaba dostępność i niska jakość usług turystycznych (języki obce, kwalifikacje personelu itp.), słabo rozwinięta sieć sprzedaży usług turystycznych i informacji turystycznej.
 9. Niska jakość wewnętrznego transportu pasażerskiego (zły stan dróg i duże natężenie ruchu kołowego, niski standard kolei).
 10. Mała drożność przejść granicznych, niewystarczająca ilość i przepustowość lotnisk regionalnych (np. Kraków).
- 2.8.3. Szanse
1. Korzystne trendy na rynkach światowych (stały wzrost liczby

turystów międzynarodowych, spadek zainteresowania biernym wypoczynkiem nad morzem na rzecz bardziej aktywnych form turystyki, poszukiwania nowych atrakcji).

2. Wzrost w Europie turystyki weekendowej i znaczenia nisz rynkowych (turystyka uzdrowiskowa, religijna). Centralne położenie Polski sprzyja tworzeniu i promocji ofert dla tych rozwijających się kierunków turystyki europejskiej.
3. Rosnący rynek konferencji i kongresów oraz różnych form podróży finansowanych przez pracodawców.
4. Stosunkowo duży rynek krajowy, potencjalnie łatwy dostęp z większości rynków europejskich.
5. Duży potencjał rynkowy (niewielu turystów z zachodu odwiedziło dotychczas Polskę, trend do poszukiwania nowych kierunków). Szansą są nowe oferty pobytu w atrakcyjnym środowisku kulturowym i przyrodniczym.
6. Coraz powszechniejszy wizerunek Polski jako kraju pozytywnych i szybkich przemian. Perspektywa przynależności do Unii Europejskiej zwiększająca wiarygodność Polski, stabilność polityczną i korzystny wizerunek sytuacji gospodarczej kraju, przynależność do NATO.
7. Uruchomienie programu poprawy wizerunku Polski w krajach

Unii Europejskiej umożliwiające połączenie wysiłków promocyjnych turystyki z innymi działaniami administracji państwowej. Szansą na sukces jest możliwość koncentracji środków finansowych pochodzących z różnych źródeł.

8. Wsparcie Unii Europejskiej dla programów regionalnych, w tym także rozwoju infrastruktury turystycznej.
9. Korzystne warunki dla rozbudowy infrastruktury turystycznej, tworzone przez istniejący potencjał kulturowy (w tym przebiegające przez Polskę europejskie szlaki kulturowe) i przyrodniczy.
10. Rosnące zainteresowanie inwestorów i kapitału rozwojem infrastruktury rekreacyjnej (aquaparki, baseny, parki rozrywki, wioski wakacyjne itp.).
11. Niewykorzystane możliwości wsi, nadwyżka siły roboczej na terenach atrakcyjnych turystycznie.
12. Coraz szersze uznanie przez przedstawicieli władz państwowych i przedstawicieli organów samorządowych istotnej roli turystyki w gospodarce kraju, województwa, regionu, co stwarza korzystną sytuację dla pozyskiwania współrealizatorów strategii.
13. Wzrost liczby miejsc noclegowych w hotelarstwie oraz standaryzacja usług turystycznych.

Szereg działań podjętych przez administrację realizująca zadania z zakresu turystyki, a uzupełnionych przez wchodzenie do Polski sieci hotelowych, gastronomicznych, handlowych, telekomunikacyjnych, transportowych, itp. sprzyja standaryzacji podstawowych usług świadczonych turystom.

14. Nadanie turystyce priorytetu w regionalnym rozwoju gospodarczym i prowadzenie aktywnej polityki turystycznej. Nadanie priorytetu jest szansą na zainteresowanie innych, nieturystycznych podmiotów gospodarczych i lokalnego kapitału inwestowaniem w infrastrukturę turystyczną.
15. Rozpoczęty rozwój infrastruktury, w tym rozbudowa lotnisk, budowa autostrad i podnoszenie standardu dróg.

2.8.4. Zagrożenia

1. Silna konkurencja na rynku międzynarodowym nowych kierunków turystycznych i krajów o podobnych produktach turystycznych.
2. Konkurencja dóbr trwałego użytku na rynku krajowym (kupno i zamiana mieszkań, ich modernizacja, meble, sprzęt elektroniczny, zakup działek)
3. Malejąca rentowność szeregu usług zwiększających wydatki turystów i podnoszących atrakcyjność oferty turystycznej.

4. Niska koncentracja działań marketingowych i środków finansowych na promocję. Niechęć do koncentracji środków i wysiłków jest jedną z widocznych cech polskiego sektora turystycznego.
5. Niskie poczucie bezpieczeństwa turystów (stan bezpieczeństwa publicznego w miastach i na drogach).
6. Malejąca liczba miejsc noclegowych w tańszej bazie noclegowej (ośrodki wczasowe, domy wypoczynkowe).
7. Pogorszenie klimatu dla inwestycji. Większość czynników decydujących o klimacie inwestycyjnym ma charakter zewnętrzny. Działania sektora turystyki mogą jedynie złagodzić ewentualne negatywne opinie.
8. Pogorszenie sytuacji w sektorze finansów państwowych i jednostek samorządu terytorialnego.

3. Cele strategii rozwoju turystyki

3.1. Cel główny

W gospodarce turystycznej celem głównym polityki państwa w latach 2001-2006 będzie poprawa konkurencyjności polskiej oferty turystycznej na rynku międzynarodowym i krajowym. Powinno się to przyczynić do wzrostu wydatków cudzoziemców w Polsce do poziomu 8,6 mld USD w roku 2006 (w tym wzrostu wydatków turystów zagranicznych do 5,5 mld USD) i popytu na turystykę krajową do 122 mln podróży

krajowych (w tym 38 mln podróży urlopowo-wakacyjnych).

Dla zachowania spójności z celami polityki społeczno-gospodarczej niezbędny jest wzrost udziału turystyki w dochodzie narodowym, a przez to i jej wpływu na wzrost dochodu narodowego. Szacuje się, że dla osiągnięcia założonego w dokumentach rządowych wzrostu PKB na poziomie 5% rocznie niezbędny jest wzrost nakładów w sektorze turystyki na poziomie 6,0 - 6,5% rocznie tj. o około 36-40% w latach 2001-2006.

3.2. Cele pośrednie

Dla turystyki jako sektora wywierającego coraz większy wpływ na gospodarkę kraju i wielu polskich regionów wyznacza się ważne miejsce w realizacji celów ogólnospołecznych. Realizowana polityka wyznacza turystyce następujące cele społeczno – gospodarcze:

1. Wzrost dochodów mieszkańców regionów wymagających głębokiej restrukturyzacji gospodarki. Wykorzystanie redystrybucyjnej roli turystyki, polegającej na przenoszeniu dochodów z regionów bogatszych (duże aglomeracje) do regionów biedniejszych (zagrożonych strukturalnym bezrobociem, niedoinwestowanych).
2. Zmniejszenie bezrobocia na obszarach: przygranicznych, o dużych walorach turystycznych, dotkniętych strukturalnym bezrobociem, na których rola turystyki

jako generatora nowych miejsc pracy może być dominującą. Zwiększenie liczby miejsc pracy poprzez rozwój usług w sektorze gospodarki turystycznej i wzrost aktywizacji zawodowej ludności.

3. Aktywizacja mieszkańców wsi i podnoszenie jakości życia na wsi, szczególnie na terenach o słabych warunkach rozwoju rolnictwa oraz wokół obszarów chronionych, na których priorytetowa funkcja ochronna ogranicza funkcje gospodarcze.
4. Zwiększenie rentowności majątku państwowego poddawanego procesowi przekształceń własnościowych: w sektorze uzdrowisk, ośrodków wypoczynkowych zakładów pracy, w bazie rekreacyjnej zarządzanej przez gminy, itp.
5. Wzmocnienie roli dziedzictwa kulturowego, środowiska cywilizacyjnego i przyrodniczego w edukacji, a w szczególności w wychowaniu młodzieży.
6. Poprawa wizerunku Polski i jej mieszkańców na arenie międzynarodowej. Rozwój kontaktów z krajami sąsiednimi i współpracy regionów przygranicznych.

Osiągnięcie zakładanych celów wymaga koncentracji organów administracji publicznej, podmiotów gospodarczych i organizacji pozarządowych na działaniach zmierzających do:

1. wzrostu nakładów na inwestycje infrastrukturalne i rozwój produktu turystycznego zapewniają-

cego udziału sektora turystyki w produkcie krajowym brutto na poziomie 6,5% oraz wzrost udziału sektora turystyki w dochodach budżetu państwa i budżetach terenowych. Sprzyjać to będzie zahamowaniu spadku, a w dalszej perspektywie wzrostowi liczby miejsc w bazie noclegowej o zróżnicowanym standardzie. Poprzez wsparcie procesów prywatyzacji bazy zakładowej, sanatoryjnej, itp. oraz wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw inwestujących w rozwój infrastruktury turystycznej zmniejszy negatywne skutki likwidacji bazy wypoczynkowej przedsiębiorstw.

2. poprawy jakości produktu turystycznego poprzez realizację ustawowych obowiązków organów administracji właściwych w zakresie turystyki oraz wykorzystanie środków określonych w sektorowych programach rozwoju i komplementarnych działaniach władz regionalnych.
3. rozszerzenia oferty regionalnej, zwiększenie jej atrakcyjności poprzez wyeksponowanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego, poprawę dostępności na zagranicznym i krajowym rynku turystycznym, zwiększenie aktywności wojewódzkich, powiatowych i gminnych władz samorządowych oraz zwiększenie roli regionalnych i lokalnych or-

ganizacji turystycznych w kształtowaniu i promocji oferty turystycznej.

4. zwiększenia nakładów na promocję turystyki, poprawa jej jakości, wsparcia dla tworzenia regionalnych i lokalnych struktur organizacyjnych, realizowanych zadań oraz wspólnych działań promocyjnych na rynkach zagranicznych.
5. zwiększenia uczestnictwa w wyjazdach turystycznych słabszych ekonomicznie grup społecznych i młodzieży poprzez wspieranie inicjatyw samorządów i organizacji pozarządowych.

Działania powyższe będą prowadzone w sposób zróżnicowany regionalnie, służący optymalnemu wykorzystaniu istniejących na danym obszarze walorów turystycznych.

3. Priorytety

W latach 2001-2006 Rząd będzie realizował strategię wykorzystywania pozytywnych tendencji w turystyce dla rozwoju całej gospodarki i realizacji przyjętych strategii sektorowych i narodowej strategii rozwoju regionalnego. Strategia rozwoju turystyki zakłada zwiększenie roli turystyki w realizacji celów społeczno-gospodarczych polityki państwa, w komplementarnych działaniach różnych sektorów. Rządowa strategia rozwoju turystyki nakierowana więc będzie na rozszerzenie współpracy międzysektorowej i wykorzystanie

efektu generowania przez turystykę wzrostu dochodów innych sektorów.

Strategia rozwoju turystyki musi uwzględniać priorytety w polityce społeczno-gospodarczej państwa określone przez Rząd w następujących dokumentach: Polska 2025 – Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju, Strategia finansów publicznych i rozwoju gospodarczego - Polska 2000-2010, Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju oraz Koncepcja średniookresowego rozwoju gospodarczego kraju do 2002 roku oraz priorytety w rozwoju regionalnym określone w Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2001-2006 i w przyjętym przez Radę Ministrów Programie wsparcia na lata 2001-2002. Należą do nich: utrzymanie wysokiego tempa wzrostu gospodarczego, tworzenie nowych miejsc pracy, stymulowanie przekształceń strukturalnych i nowoczesnych form działalności związanych z formowaniem się społeczeństwa informacyjnego, umożliwienie rozwoju i zaspokojenie potrzeb życiowych mieszkańców wszystkich regionów Polski.

Strategia rozwoju turystyki zakłada, że rozwój turystyki może odbywać się wyłącznie przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju, z poszanowaniem praw ochrony przyrody i środowiska. Regionalne programy rozwoju turystyki muszą uwzględniać chłonność turystyczną środowiska, konieczność zrównoważonego użytkowania i preferować formy turystyki sprzyjające

ochronie różnorodności biologicznej.

Strategia rozwoju turystyki musi uwzględnić również priorytety w rozwoju innych sektorów szczególnie ważnych dla rozwoju turystyki zawarte w następujących dokumentach: Narodowa strategia wzrostu zatrudnienia i zasobów ludzkich, Spójna polityka strukturalna rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa, Pakt dla rolnictwa i obszarów wiejskich, Narodowa strategia ochrony środowiska, Narodowa strategia rozwoju transportu, a także w szeregu programów restrukturyzacji poszczególnych sektorów gospodarczych.

Strategia wzrostu zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich w latach 2000-2006 za priorytety uznaje zadania poprawiające trwałość zatrudnienia, zwiększające liczbę miejsc pracy, związane przede wszystkim z rozwojem przedsiębiorczości i poprawą zdolności adaptacyjnej przedsiębiorstw i ich pracowników do warunków gospodarki rynkowej.

Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju wskazuje na konieczność koncentracji aktywności społeczno-gospodarczej w miejscach najkorzystniejszych dla rozwoju gospodarczego. Przyjęta koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju w powiązaniu z działaniami realizowanymi w ramach polityki strukturalnej wyznacza następujące priorytety:

wspieranie rozwoju funkcji stolecznych Warszawy, wspieranie kształtowania się aglomeracji miejskich o największych szansach na awans w hier-

archii europejskiej (Warszawa, Trójmiasto, Poznań, Kraków a w dłuższym okresie: Szczecin, Wrocław, Łódź, Katowice, Lublin, Bydgoszcz-Toruń, Białystok, Rzeszów), wspieranie ośrodków o znaczeniu krajowym i regionalnym,

wspieranie kształtowania się dynamiczujących rozwój kompleksów turystycznych, głównie Polski północnej, północno-wschodniej i wschodniej.

wspieranie rozwoju turystyki skierowanego na ochronę środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego, zagospodarowanie wolnych zasobów pracy, wykorzystywanie możliwości gospodarki turystycznej w restrukturyzacji sektorów, takich jak: rolnictwo, zdrowie, gospodarka wodna.

W Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego zakłada się szerokie wsparcie dla regionalnego rozwoju turystyki, rekreacji i ochrony dziedzictwa kulturowego. Do priorytetów zalicza się:

1. projekty ukierunkowane na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw sektora turystycznego, w tym:
 - podmiotów zamierzających rozpocząć działalność turystyczną;
 - przedsiębiorstw oferujących usługi turystyczne, ze szczególnym zwróceniem uwagi na podejmujących działalność w nowych miejscach i sektorach turystycznych, oferujących nowe produkty turystyczne;
 - z zakresu turystyki alternatywnej;
2. projekty instytucji sektora publicz-

nego z zakresu:

- komunalnej infrastruktury turystycznej i rekreacji,
- zagospodarowania turystycznego obiektów historycznych i środowiskowych,
- promocji i informacji turystycznej.

Powyższe stwierdzenia oznaczają, że ze środków będących w dyspozycji rządu wspierane będą w pierwszym rzędzie przedsięwzięcia uwzględniane w programach regionalnych, które będą:

- zwiększać konkurencyjność Polskiej oferty na międzynarodowych rynkach turystycznych,
- gwarantować wysoką rentowność,
- zwiększać wydatki turystów, a więc między innymi przyciągać turystów o wyższych wydatkach takich jak uczestnicy targów, kongresów, spotkań biznesowych oraz osób zainteresowanych specjalistycznymi formami turystyki,
- tworzyć atrakcyjną ofertę generującą pozytywny wizerunek Polski na rynku turystycznym (turystyka aktywna, turystyka przyrodnicza)
- zwiększać atrakcyjność wyjazdów na wieś i w regiony obszarów chronionych.

Realizacja celu głównego strategii wymagać będzie zaangażowania środków budżetowych administracji rządowej, w szczególności organu administracji właściwego w zakresie turystyki,

jednostek samorządu terytorialnego oraz podmiotów gospodarczych działających w wielu sektorach obsługujących turystykę. Środki finansowe pochodzące z budżetu państwowego służyć będą w pierwszym rzędzie wspieraniu działań podejmowanych przez samorządy wojewódzkie i lokalne oraz przedsiębiorców. Zakłada się, że podstawowym źródłem nakładów na rozwój infrastruktury turystycznej i usług towarzyszących, generujących wzrost dochodów innych sektorów, będzie kapitał prywatny wspierany przez samorządy lokalne wykorzystujące możliwości wsparcia jakie stwarzają rządowe strategie sektorowe i programy pomocowe.

W ramach niniejszej strategii do priorytetowych kierunków działań Rządu należeć będzie usuwanie barier i słabości w rozwoju turystyki, a w szczególności dotyczących: bezpieczeństwa turystów i organizatorów usług turystycznych, jakości bazy noclegowej i pozostałej infrastruktury turystycznej, jakości kadr zatrudnionych w turystyce i procesu kształcenia kadr, dystrybucji usług turystycznych i informacji turystycznej.

Uwzględniając powyższe uwarunkowania i priorytety rządowa strategia rozwoju turystyki wyznacza następujące priorytetowe zadania organowi administracji właściwemu w zakresie turystyki:

1. intensyfikację działań na rzecz wzrostu znaczenia sektora turystyki w polityce społeczno-ekonomicznej rządu oraz koordynację działań Rządu przy realizacji niniejszej strategii.

2. inicjowanie działań objętych innymi programami rządowymi i pomocowymi związanymi z rozwojem turystyki.
 3. wspomaganie następujących przedsięwzięć poprawiających konkurencyjność polskiej oferty turystycznej:
 - promocja polskiej oferty na rynkach zagranicznych i kształtowanie wizerunku Polski realizowana na szczeblu centralnym przez Polską Organizację Turystyczną z jej ośrodkami zagranicznymi, a na szczeblu regionalnym i lokalnym przez regionalne i lokalne organizacje turystyczne,
 - promocja regionalnej oferty na rynku krajowym i kształtowanie wśród mieszkańców wizerunku Polski jako kraju atrakcyjnego turystycznie,
 - doskonalenie procesów zarządzania poprzez finansowanie badań i narzędzi wspierających zarządzanie i rozwój nowoczesnych technologii, oraz doskonalenie kadr zarządzających,
 - wspieranie procesów kształcenia i doskonalenia kadr dla turystyki.
 4. wspieranie procesów zmierzających do realizacji celów szczegółowych strategii, w tym:
 - procesów zwiększających zainteresowanie podmiotów gospodarczych inwestycjami w infrastrukturę turystyczną,
 - wzmocnienia roli sektora turystyki w gospodarce regionalnej,
 - realizacji regionalnych strategii rozwoju turystyki (zawartych w dokumentach programowych samorządów wojewódzkich) i lokalnych programów rozwoju turystyki obszarów i miast szczególnie ważnych w realizacji celów strategii.
- Biorąc pod uwagę priorytety polityki społeczno-gospodarczej i rozwoju regionalnego uwzględniając znaczenie turystyki dla rozwoju innych sektorów gospodarki Rząd będzie wspierał rozwój i poprawę konkurencyjności (w tym rentowności i dostępności):
1. infrastruktury turystycznej i usług wzbogacających ofertę turystyki wiejskiej i na obszarach chronionych, oraz zwiększających aktywność produkcyjną ludności wiejskiej.
 2. przedsięwzięć zwiększających atrakcyjność polskich miast jako miejsc odbywania targów, konferencji i kongresów oraz spotkań biznesowych oraz przedsięwzięć przyczyniających się do wzrostu rentowności gospodarczej infrastruktury miejskiej.
 3. imprez i wydarzeń kulturalnych, sportowych itp. oraz obiektów i szlaków dziedzictwa kulturowego wzbogacających atrakcyjność polskich miast i miejscowości.
 4. infrastruktury wzbogacającej ofertę turystyki aktywnej i specjalistycznej, a w szczególności infrastruktury gwarantującej wzrost zatrudnienia i dochodów społeczności lokalnych.

5. infrastruktury turystycznej i wspólnych przedsięwzięć w regionach przygranicznych, w szczególności w województwach północno-wschodnich i wschodnich oraz wzdłuż dróg tranzytowych.

5. Narzędzia realizacji celów strategii

Podstawowym narzędziem realizacji strategii rozwoju turystyki będzie zdecydowane zwiększenie wykorzystania istniejącego instrumentarium realizacyjnego, w tym realizacji zadań i wykorzystania środków finansowych określonych przez programy sektorowe i regionalne. Ważnym narzędziem będą funkcje koordynacyjne Ministra Gospodarki.

W realizacji strategii rozwoju turystyki wykorzystane zostaną następujące podstawowe grupy narzędzi:

1. Instrumenty ogólne – określone w programach rządowych wyznaczających politykę państwa i środki finansowe na jej realizację, w tym środki na realizację zadań związanych z rozwojem gospodarki turystycznej.
2. Programy sektorowe/strukturalne – określające politykę państwa i wyznaczające narzędzia jej realizacji.
3. Fundusze przedakcesyjne Unii Europejskiej (SAPARD, ISPA, PHARE), wspierające działalność określonych sektorów gospodarki (EUREKA, MICRO, Agrolinia 2000) oraz fundusze strukturalne planowane do wykorzystania po wejściu Polski do

Unii Europejskiej.

4. Środki i narzędzia będące w dyspozycji poszczególnych ministrów, które będą wykorzystane do realizacji zadań określonych strategią rozwoju turystyki.
5. Narzędzia będące w dyspozycji Ministerstwa Gospodarki.

5.1. Instrumenty ogólne

1. Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2001-2006 określa tryb i warunki wspierania przez Państwo programów wojewódzkich. Zakłada się, że wielkość środków finansowych na wsparcie projektów w zakresie infrastruktury turystycznej będzie na poziomie udziału gospodarki turystycznej w produkcie krajowym brutto. Środki określone w strategii na poziomie 42 mld zł przeznaczone będą na: infrastrukturę służącą wzmocnieniu konkurencyjności regionów, restrukturyzację bazy ekonomicznej regionów i tworzenie warunków sprzyjających jej dywersyfikacji, rozwój zasobów ludzkich, wsparcie obszarów wymagających aktywizacji i zagrożonych marginalizacją.
2. Spójna polityka strukturalna rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa wspierająca m.in. rozwój przedsiębiorczości i tworzenie pozarolniczych miejsc pracy, określająca politykę trwałego rozwoju obszarów wiejskich, a jednocześnie gwarantująca

ochronę i promocję twórczości ludowej. Przyjęty Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich będzie współfinansowany ze środków Banku Światowego.

3. Narodowa strategia ochrony środowiska, która w powiązaniu ze środkami budżetu i funduszy nadzorowanych przez Ministra Środowiska stwarza możliwości inicjowania i wspierania przedsięwzięć na obszarach szczególnie cennych dla środowiska, a w szczególności rozwoju infrastruktury turystycznej na obszarach chronionych.
4. Narodowa strategia rozwoju transportu w zakresie poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, zwiększenia operatywności portów lotniczych, podniesienia standardu linii kolejowych państwowego znaczenia oraz poprawy obsługi transportowej na obszarach metropolitalnych.

5.2. Programy szczegółowe

1. Rządowy Program Edukacyjny Świadome kształtowanie krajobrazu i ochrona krajobrazu historycznego koordynowany przez Międzyresortowy zespół d/s wdrażania programu.
2. Międzyresortowy Program Rozwoju Turystyki i Wypoczynku Dzieci i Młodzieży opracowany przez Międzyresortowy zespół d/s turystyki dzieci i młodzieży.
3. Inne programy szczegółowe.
2. Fundusze przedakcesyjne i pomoco-

we Unii Europejskiej

1. PHARE 2000-2002, Crossborder (programy spójności społeczno-ekonomicznej obejmują również projekty bezpośrednio związane z turystyką i zmierzające do tworzenia miejsc pracy poza rolnictwem); wsparcie działań władz samorządowych, realizacji projektów inwestycyjnych, wsparcie dla małych i średnich przedsiębiorstw.
2. SAPARD (harmonijny i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich) obejmuje dofinansowanie metod produkcji rolnej, chroniącej środowisko i krajobraz, rozwoju i dywersyfikacji działalności gospodarczej, tworzenia alternatywnych źródeł dochodów, renowacji i rozwój wsi, ochronę i konserwację dziedzictwa obszarów wiejskich, poprawę przetwórstwa i marketingu artykułów rolnych i rybnych, różnicowanie działalności gospodarczej na obszarach wiejskich oraz szkolenie zawodowe.
3. ISPA (Przedakcesyjny Instrument Strukturalny) obejmuje dofinansowanie rozwoju infrastruktury transportowej oraz ochrony środowiska.

Łącznie fundusze przedakcesyjne i pomocowe Unii Europejskiej wyniosą w latach 2001-2006 około 27 mld zł. Szacuje się, że na rozwój turystyki pośrednio lub bezpośrednio przeznaczonych będzie około 1,2 mld zł.

5.4. Narzędzia będące w dyspozycji Ministerstwa Gospodarki

1. Koordynacja działań rządowych w sferze turystyki, w tym koordynacja zadań określonych w strategii rozwoju turystyki.
2. Środki finansowe na realizację zadania promowania wizerunku Polski, jej gospodarki i turystyki przez Wydziały Ekonomiczno – Handlowe polskich ambasad.
3. Dotacja dla Polskiej Organizacji Turystycznej przeznaczona na
 - promocję Polski jako kraju atrakcyjnego turystycznie, realizacji kampanii promocyjnych,
 - zapewnienie funkcjonowania i rozwoju systemu informacji turystycznej w kraju i na świecie,
 - inicjowanie i wspomaganie finansowe i organizacyjne działań w sferze promocji i rozwoju regionalnego produktu turystycznego,
 - wspieranie działań promocyjnych podejmowanych przez podmioty gospodarcze i instytucje turystyczne.
4. Środki budżetowe przeznaczone na upowszechnianie turystyki będące, w gestii ministra kierującego działem turystyka, Ministra Gospodarki.
5. Programy sektorowe i programy wsparcia nadzorowane przez Ministra Gospodarki (program wspierania małych i średnich

przedsiębiorstw i promocji gospodarczej.

6. Inicjowanie i opiniowanie projektów zmian w systemie prawnym państwa, wspierających rozwój przedsiębiorczości.
7. Inicjowanie i opiniowanie strategii i programów rządowych pod kątem wzmocnienia roli turystyki.
8. Inicjowanie i opiniowanie propozycji zmian w systemach finansowo – podatkowych w kierunku wsparcia inwestowania w infrastrukturę turystyczną i poprawy konkurencyjności podmiotów działających w sektorze turystyki.
9. Inicjowanie i opiniowanie programów rządowych zmierzających do zwiększenia bezpieczeństwa turystów i ich mienia oraz bezpieczeństwa organizatorów usług turystycznych
10. Inicjowanie działań na rzecz zwiększenia przepustowości polskich przejść granicznych i likwidacji barier ograniczających przyjazdy turystów.

6.Rządowy program wsparcia rozwoju turystyki w latach 2001-2006

L.p.	Zadanie	Wykonawcy	Współpraca	Termin realizacji	Nakłady w mln zł	
					2001-2002	2003-2006
1	Wzrost nakładów na inwestycje infrastrukturalne i rozwój produktu turystycznego				162,6	1866,0
	1.1 Rozwój turystyki w strategiach władz lokalnych - wsparcie regionów o szczególnych predyspozycjach dla rozwoju oferty turystycznej.	Min.Gosp.	MRRiB,	2001-2006	0,8	1,6
	1.2 Realizacja przedsięwzięć określonych w strategiach wojewódzkich i lokalnych ⁵	Min. Rozw.	MG, MRiRW Reg. i Bud.	2001-2006	118,0	1750,0
	1.3 Opracowanie i wdrożenie programu rozwoju infrastruktury turystycznej dla obszarów chronionych	Min.	MG, MRiRW Środowiska	2001-2006	4,0	10,0
	1.3.1 Opracowanie programu (wzorcowe rozwiązania, zasady wspierania ekologicznej działalności gospodarczej) infrastruktury turystycznej.			2001-2002		
	1.3.2 Realizacja pilotażowych wdrożeń zgodnie z programem, wsparcie działalności gospodarczej wokół obszarów chronionych		2003-2006			
	1.4 Opracowanie i wdrożenie programu przystosowania obiektów dziedzictwa kulturowego do potrzeb turystyki	Min. Kultury i Dziedzictwa	MG, KBN GUS	2001-2006	0,2	2,4
	1.4.1 Opracowanie programu zwiększenia atrakcyjności obiektów dziedzictwa kulturowego, w tym badań ruchu turystów .	Narodowego		2001		
	1.4.2 Wsparcie działań objętych programem			2002-2006		

L.p.	Zadanie	Wykonawcy	Współpraca	Termin realizacji	Nakłady w mln zł	
					2001-2002	2003-2006
1.5	Programy promocji obiektów i szlaków dziedzictwa kulturowego (<i>Gościńiec, Weekend z kulturą</i>).	Min. Kultury i Dziedz. Narod.	MG, U.Marszałk.	2001-2002	5,0	10,0
1.6	Uwzględnienie w strategii rozwoju infrastruktury transportowej, poprawy dostępności obszarów i miejscowości o szczególnym znaczeniu dla rozwoju turystyki, opracowanie programu rozwoju żeglugi dla turystyki.	Min. Transp. i Gospodark Morskiej	MRRIB, KBN, Min. Środowiska	2001-2006	2,4	4,4
1.7	Opracowanie i wdrożenie programu wsparcia rozwoju infrastruktury gmin uzdrowiskowych	Urząd Mieszk. i Rozw. Miast	MSP, MZIOS	2002-2002	1,2	3,6
1.8	Rozszerzenie i skoordynowanie działań wspierających rozbudowę bazy turystycznej, rekreacyjnej i gastronomicznej oraz przetwórstwa żywności i innych usług poczęstocowych dla turystów, zwiększających dochody ludności wiejskiej, wprowadzenie nowych zadań do programów restrukturyzacji i modernizacji wsi	Min. Rolnictwa i Rozwoju Wsi	MRRIB, MG	2001-2006	6,0	24,0
1.9	Uwzględnienie wsparcia dla rozwoju obiektów sportowych wykorzystywanych również przez turystów i mieszkańców miejscowości turystycznych (ze szczególnym uwzględnieniem obiektów wykorzystywanych przez dzieci, młodzież i osoby niepełnosprawne) ⁶	Urząd Kultury Fizycznej i Sportu	MG	2001	20,0	40,0
1.10	Uwzględnienie systemu wspierania inwestycji zgodnie z ustawą o finansowym wspieraniu inwestycji	MG	MF	2001-2006	5,0	20,0

L.p.	Zadanie	Wykonawcy	Współpraca	Termin realizacji	Nakłady w mln zł	
					2001-2002	2003-2006
2.	Wzrost konkurencyjności polskiej oferty na rynkach międzynarodowych i rynku krajowym	Min. Gospod.			149,8	271,7
	2.1 Przegląd aktów prawnych i ich nowelizacja, nowelizacja ustawy o usługach turystycznych i aktów wykonawczych	Min. Gospodarki	-	2001-2002	0,3	0
	2.2 Wykorzystanie mechanizmów finansowych zawartych w <i>Strategii finansów publicznych i rozwoju gospodarczego, Polska 2000-2010</i> do wspierania rozwoju turystyki, ze szczególnym uwzględnieniem turystyki dzieci i młodzieży	Min. Fin.	MG, MEN	2001-2002	-	-
	2.3 Wzmocnienie sektora usług turystycznych w ramach programów rządowych (wspieranie przedsiębiorczości, wspieranie MSP, promocja na rynkach zagranicznych itp.)	Min. Gospodarki	MSZ	2001-2006	10,0	20,0
	2.4 Wsparcie dla kształcenia i doskonalenia kadr turystycznych, w szczególności dla wypoczynku dzieci i młodzieży, monitorowanie programów i efektów kształcenia	Min. Edukacji Narodowej	MG	2001-2002	1,1	2,5
	2.5 Opracowanie i wdrożenie programu poprawy bezpieczeństwa: - organizatorów usług turystycznych, ze szczególnym uwzględnieniem bazy turystycznej na obszarach wiejskich - turystów ze szczególnym uwzględnieniem turystów zagranicznych i młodzieży	Min. Spraw Wewn. i Admin.	Wojewodowie	2001-2006	2,4	7,2
	2.6 Opracowanie i wdrożenie programu ułatwień w zakresie obsługi turystów i organizatorów przyjazdów do Polski	Min. Gospodarki	MSZ, MSWiA, POT	2001-2002	-	-

Lp.	Zadanie	Wykonawcy	Współpraca	Termin realizacji	Nakłady w mln zł	
					2001-2002	2003-2006
2.	Wzrost konkurencyjności polskiej oferty na rynkach międzynarodowych i rynku krajowym	Min. Gospod.			149,8	271,7
	2.1 Przegląd aktów prawnych i ich nowelizacja, nowelizacja ustawy o usługach turystycznych i aktów wykonawczych	Min. Gospodarki	-	2001-2002	0,3	0
	2.2 Wykorzystanie mechanizmów finansowych zawartych w <i>Strategii finansów publicznych i rozwoju gospodarczego, Polska 2000-2010</i> do wspierania rozwoju turystyki, ze szczególnym uwzględnieniem turystyki dzieci i młodzieży	Min. Fin.	MG, MEN	2001-2002	-	-
	2.3 Wzmocnienie sektora usług turystycznych w ramach programów rządowych (wspieranie przedsiębiorczości, wspieranie MSP, promocja na rynkach zagranicznych itp.)	Min. Gospodarki	MSZ	2001-2006	10,0	20,0
	2.4 Wsparcie dla kształcenia i doskonalenia kadr turystycznych, w szczególności dla wypoczynku dzieci i młodzieży, monitorowanie programów i efektów kształcenia	Min. Edukacji Narodowej	MG	2001-2002	1,1	2,5
	2.5 Opracowanie i wdrożenie programu poprawy bezpieczeństwa: - organizatorów usług turystycznych, ze szczególnym uwzględnieniem bazy turystycznej na obszarach wiejskich - turystów ze szczególnym uwzględnieniem turystów zagranicznych i młodzieży	Min. Spraw Wewn. i Admin.	Wojewodowie	2001-2006	2,4	7,2
	2.6 Opracowanie i wdrożenie programu ułatwień w zakresie obsługi turystów i organizatorów przyjazdów do Polski	Min. Gospodarki	MSZ, MSWiA, POT	2001-2002	-	-

L.p.	Zadanie	Wykonawcy	Współpraca	Termin realizacji	Nakłady w mln zł	
					2001-2002	2003-2006
2.	Wzrost konkurencyjności polskiej oferty na rynkach międzynarodowych i rynku krajowym	Min. Gospod.			149,8	271,7
	2.7 Monitorowanie sytuacji na międzynarodowym rynku turystycznym.	Min. Gospodarki	POT, Wydz. Ekon.Handl. Ambasad RP	2001-2006	1,0	2,0
	2.8 Realizacja strategii promocji turystyki na rynku międzynarodowym i krajowym	Polska Organizacja Turystyczna	Wydz. Ekon. Handlowe Ambasad RP, Regionalne Org. Turyst.	2001-2004	135,0	240,0
3.	Rozwój nowoczesnych technologii, badań i narzędzi wspierających zarządzanie.				8,2	15,8
	3.1 Prowadzenie badań statystycznych turystyki, doskonalenie narzędzi badawczych	Min. Gospodarki	GUS, KBN	2001-2006	2,0	4,4
	3.2 Monitorowanie rozwoju infrastruktury i jakości usług turystycznych w województwach	Wojewodowie	MG	2002-2006	1,6	3,2
	3.3 Zagwarantowanie udziału Polski w międzynarodowych projektach związanych z wdrożeniem nowoczesnych technologii w turystyce	Komitet Badań Naukowych	MG	2001-2006	1,2	2,4
	3.4 Rozwój systemów informacji turystycznej	POT,	ROT-y LOT-y	2001-2006	3,4	5,8
RAZEM:					320,6	2153,5

7. Źródła finansowania

Podstawowym narzędziem realizacji strategii będzie wykorzystanie istniejącego instrumentarium realizacyjnego, określonego w programach rozwoju sektorów o ścisłych związkach z turystyką i przemysłem turystycznym oraz w programach, w których turystyka została określona jako narzędzie rozwoju

regionalnego. Dlatego też podstawowym źródłem finansowania rządowego programu wsparcia rozwoju turystyki w latach 2001-2006 będzie wykorzystanie środków finansowych, przewidzianych na realizację wybranych programów rządowych, a nie dodatkowych środków z budżetu państwa.

Tabela 11 Źródła finansowania zadań programu wsparcia rozwoju turystyki w mln zł

Lp.	ródło finansowania	2001-2002	2003-2006	Razem:
1.	Min. Gospodarki, POT			
	1.1. Środki dla POT	135,0	240,0	375,0
	1.2. Fundusze celowe i programu nadzorowane przez MG	10,0	20,0	30,0
	1.3. Programy wsparcia sektora turystyki badania,	4,1	8,0	12,1
	1.4. Środki na wsparcie inwestycji w turystyce	5,0	20,0	25,0
	1.5. Monitorowanie rozwoju infrastruktury i jakości usług	1,6	3,2	4,8
2.	Min. Rozwoju Regionalnego i Budownictwa	118,0	1750,0	1868,0
3.	Min. Edukacji Narodowej	1,1	2,5	3,6
4.	Min. Kultury i Dziedzictwa Narodowego	5,2	12,4	17,6
5.	Min. Rolnictwa i Rozwoju Wsi	6,0	24,0	30,0
6.	Min. Środowiska, NFOŚ	4,0	10,0	14,0
	Min. Transp. i Gosp. Mors.	2,4	4,4	6,8
	MSWiA	2,4	7,2	9,6
7.	Komitet Badań Naukowych	1,2	2,4	3,6
8.	UKFiS, Totalizator Sportowy	20,0	40,0	60,0
9.	Urząd Mieszkalnictwa i RM	1,2	3,6	4,8
12.	Jednostki samorządu terytorialnego dla ROT	3,4	5,8	9,2
	Razem	320,6	2153,5	2474,1

Tabela 12 Środki finansowe Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2001-2006 przeznaczone na realizację przedsięwzięć turystycznych

ródło finansowania	2001-2002	2003-2006	Razem:
Fundusze przedakcesyjne i strukturalne UE	75,0	1130,0	1205,0
Budżet państw	20,0	22,0	42,0
Dotacje celowe 3,0	35,0	38,0	
Jednostki samorządu terytorialnego	15,0	225,0	240,0
Środki prywatne	5,0	140,0	145,0
Razem	118,0	1552,0	1670,0

Istotny udział w realizacji przedsięwzięć określonych w Rządowym programie wsparcia rozwoju turystyki w latach 2001-2006 mieć będą środki finansowe przewidziane na realizację Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2001-2006. Przewiduje się, że na realizację przedsięwzięć turystycznych przeznaczane będzie około 4,5% środków, to mniej więcej tyle ile wynosi udział przemysłu turystycznego w produkcji krajowym brutto i znacznie mniej niż udział w PKB całej gospodarki turystycznej. Jednocześnie zakłada się, że udział poszczególnych źródeł finansowania zadań strategii rozwoju turystyki w latach 2001-2006 będzie podobny do udziału tych źródeł w narodowej strategii rozwoju regionalnego.

8. Monitorowanie realizacji zadań

Koordinowanie i monitorowanie postępów realizacji zadań będzie prowadzić Minister Gospodarki na podstawie rocznych harmonogramów działań oraz kwartalnych informacji przekazywanych przez resorty, urzędy i instytucje odpowiedzialne za ich realizację.

Monitorowanie efektów wykonywanych zadań realizowane będzie poprzez przygotowanie przez Ministra Gospodarki i przedłożenie Radzie Ministrów informacji:

- o rozwoju sektora (wybrane wskaźniki) w terminach zgodnych z harmonogramem programu badań statystycznych statystyki publicznej,
- o udziale sektora turystyki w PKB oraz we wpływach do budżetu państwa i budżetów terenowych.
- o stanie realizacji projektów realizowanych w ramach Programu wsparcia rozwoju turystyki w latach 2001-2006.

Minister Gospodarki powołał Radę Turystyki jako organ pomocniczy do kształtowania polityki w zakresie turystyki, zagospodarowania turystycznego kraju, mechanizmów regulujących rynek turystyczny oraz promocji turystyki. Dwa razy do roku Minister Gospodarki przedkładać będzie Radzie Turystyki informację o realizacji programu wsparcia.

Ponadto Minister Gospodarki opracuje następujące raporty o stanie gospodarki turystycznej:

- w roku 2001 o stanie gospodarki turystycznej w latach 1998-2000,
- w roku 2003 o stanie gospodarki turystycznej w latach 2001-2002,
- w roku 2007 o stanie gospodarki turystycznej w latach 2001-2006.

W trakcie opracowania w/w informacji uwzględnione zostaną następujące wskaźniki:

1. Udział turystyki w tworzeniu PKB.
2. Uczestnictwo mieszkańców Polski w wyjazdach turystycznych:

- wyjazdach minimum z jednym noclegiem.
 - wyjazdach urlopowo-wakacyjnych (minimum pięciodniowych).
3. Liczbę podróży mieszkańców Polski razem i w układzie wojewódzkim.
 4. Liczba cudzoziemców przyjeżdżających do Polski.
 5. Liczba turystów zagranicznych (cudzoziemców pozostających w Polsce przynajmniej jedną noc) przyjeżdżających do Polski i poszczególnych województw.
 6. Oszacowanie wydatków cudzoziemców w Polsce.
 7. Oszacowanie wydatków mieszkańców Polski na wyjazdy turystyczne.
 8. Wydatki samorządów wojewódzkich, powiatowych i gminnych na rozwój i promocję turystyki.

Ustala się, że utrzymanie wskaźników na poziomie prognoz przedstawionych w strategii jest podstawowym miernikiem realizacji celów.

Materiały wyjściowe, raporty dotyczące stanu aktualnego i prognoz w turystyce wykorzystane do przygotowania dokumentu.

1. Terminologia turystyczna, Zalecenia WTO, Organizacja Narodów Zjednoczonych - Światowa Organizacja Turystyki, Wydanie polskie: Instytut Turystyki, Warszawa, 1995
2. Roczniki statystyczne, GUS.
3. Turystyka 1999, GUS
4. Tourism Highlights, WTO, 2000
5. Year 2000, Tourism Satellite Account Research, WTTC, 2000
6. Ocena bieżącej i przyszłej sytuacji na rynku turystycznym, realizowana corocznie przez Instytut Turystyki (w 2000 roku zrealizowana na zamówienie POT),
7. Turystyka Polska 1999, (i wydania wcześniejsze), Instytut Turystyki, POT, 2000
8. Turystyka w Polsce, Prognozy 2000 - 2015, Raport Instytutu Turystyki na zamówienie DT MG, 2000.
9. Cele, motywy i formy przyjazdów do Polski w 1999 r. Instytut Turystyki, 2000 (i wydania wcześniejsze)
10. Wydatki cudzoziemców w Polsce w 1999, Instytut Turystyki, 2000 (i wydania wcześniejsze)
11. Uczestnictwo Polaków w wyjazdach turystycznych w 1999 r., Instytut Turystyki (i wydania wcześniejsze)
12. Baza Noclegowa w Polsce i jej wykorzystanie, Instytut Turystyki, 1999 (i wydania wcześniejsze)
13. Strategia marketingu na rynku krajowym w latach 1998-2004, Instytut Turystyki, 1998
14. Założenia rozwoju gospodarki turystycznej zatwierdzone przez Radę Ministrów RP z 19 września 1994 r.
15. Plan rozwoju krajowego produktu turystycznego, Arthur D. Little, 1994
16. Strategia Rozwoju Krajowego Produktu Turystycznego do 2004 roku (UKFiT 1997)
17. Rozwój turystyki i zagospodarowania turystycznego w polityce przestrzennej kraju (UKFiT 1997)
18. Strategia finansów publicznych i rozwoju gospodarczego, Polska 2000-2010 (czerwiec 1999)
19. Koncepcja średniookresowego rozwoju gospodarczego kraju do 2002 roku (czerwiec 1999 r.)
20. Spójna polityka strukturalna rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa (lipiec 1999),
21. Kierunki działań Rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw do 2002 roku
22. Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju (październik 1999)
23. Wstępny Narodowy Plan Rozwoju 2000-2002 (grudzień 1999)
24. Narodowa strategia wzrostu zatrud-

- nienia i rozwoju zasobów ludzkich w latach 2000-2006
25. Strategii wzrostu zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich (kwiecień 2000),
 26. Polska 2025 – Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju (lipiec 2000).
 27. Pakt dla rolnictwa i obszarów wiejskich (1999)(wrzesień 2000)
 28. Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju.
 29. Narodowa strategia ochrony środowiska na lata 2000-2006
 30. Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2001-2006 . (Dz. U. Nr 43, poz 851).
 31. Program wsparcia na lata 2001-2002 (Dz. U. Nr 122, poz. 1326)

ZAPROSZENIE

PRZEDSTAWICIELE ORGANIZATORÓW:

*Inż. Ryszard Gierczak Dyrektor Zarządu
Izba Gospodarcza „Uzdrowiska Polskie”*

*mgr Jerzy Szymańczyk Prezes Zarządu
Zespół Uzdrowisk Kłodzkich S.A.*

*mgr Grzegorz Jung Burmistrz Miasta
Polanicy Zdroju*

PRZY WSPÓŁPRACY:

*Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP,
Unii Uzdrowisk Polskich,
Krajowej Izby Gospodarczej „Przemysł Rozlewniczy”*

Mają przyjemność zaprosić państwa do wzięcia udziału

W

JUBILEUSZOWYM X KONGRESIE UZDROWISK POLSKICH 31 maja – 3 czerwca 2001 r.

**POD PATRONATEM HONOROWYM
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
PANA ALEKSANDRA KWAŚNIEWSKIEGO**

temat wiodący:

**MIEJSCE LECZNICTWA UZDROWISKOWEGO W SYSTEMIE OCHRONY
ZDROWIA**

Kontakt: Izba Gospodarcza „Uzdrowiska Polskie”, ul. Rolna 179/181, 02-729
Warszawa, tel/fax /0-22/8433460.

ISSN 1427-0900

WYDAWCA:

STOWARZYSZENIE GMIN UZDROWISKOWYCH RP

33-380 KRYNICA, UL. PARK SPORTOWY 5,

e-mail: sgurp@krynica.pl

tel.: (0-18) 477-74-50

fax: (0-18) 477-74-51

REDAKCJA:

Jan Golba, Agata Gościńska

DTP i DRUK:

P.P.H.U. JAS-POL POLIGRAFIA

33-380 Krynica, ul. Kraszewskiego 77,

tel. 0-18 477-74-81

e-mail: jas-pol@pro.onet.pl

Okladka: „Latarnia morska w Kołobrzegu“

Fot. Robert Gauer

Zdjęcia Ustka:

Piotr Krahł

Zdjęcia Sopot:

Hans Molter

Zdjęcia Kołobrzeg

Paweł Buczek-Szwenke

GMINY UZDROWISKOWE ZRZESZONE W SGU RP

